

**RAITTIUDEN YSTÄVIEN RAITIS.FI -LEHDEN
LUKIJATUTKIMUS**

Marjo Kyllönen

Opinnäytetyö, kevät 2011

Diakonia-ammattikorkeakoulu,

Diak Etelä, Järvenpää

Sosiaalialan koulutusohjelma

Diakonisen sosiaalityön suun-
tautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) + diakonin
virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Marjo Kyllönen. Raittiuden Ystävien lukijatutkimus. Järvenpää, kevät 2011, 112 s., 2 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä, Järvenpää. Sosiaalialan koulutusohjelma, diakonian suuntautumisvaihtoehto, sosionomin (AMK) + diakonin virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoite oli kehittää Raittiuden Ystävien tiedotuslehteä lukijaystävällisemmäksi sekä Raittiuden Ystävien järjestön ja jäsenien välistä yhteisöviestintää paremmin tukevaksi. Samalla selvitettiin Raittiuden Ystävien tuotteiden tuttuutta lukijoilleen, lukijoiden Raittiuden Ystävien toimintaan osallistumista ja lukijoiden mielikuvia Raittiuden Ystävistä järjestönä. Lisäksi selvitettiin lukijoiden lehden käyttötapoja ja sitä, mitä mieltä lukijat ovat lehden levikin laajentamisesta jäsenkunnan ulkopuolelle ja erilaisten mainosten julkaisemisesta lehdessä.

Tutkimus oli kvantitatiivinen kyselytutkimus, jossa lähetettiin kyselylomake 434:lle Raittiuden Ystävien henkilöjäsenelle, 31:lle evankelisluterilaiselle seurakunnalle ja 10:lle muulle seurakunnalle, 16:a kaupungin eri toimialoille ja yhdeksälle yhteisölle. Kysely sisälsi sekä strukturoituja monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä. 500:sta kyselylomakkeesta palautui 75, joista kaksi jätettiin pois tulosten analysoinnista. Analysoitavia lomakkeita oli 73, mikä on 14,6 % kaikista lähetetyistä lomakkeista. Vastaukset analysoitiin SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) for Windows ohjelman avulla, vertaamalla saatuja vastauksia keskenään sekä syventämällä niitä avovastauksien avulla.

Tutkimuksessa selvisi, että useimmat lukijat toivovat lehdessä julkaistavan enemmän erilaisia juttuja, kirjoituksia ja raportteja, kuten kirjoituksia raittiusaatteen nykytilasta sekä perheiden hyvinvoinnin ja raittiuden välisistä yhteyksistä. Lisäksi useimmat lukijat toivoivat raittiusaatteen selkeämmin näkymistä pääkirjoituksissa. Lukijat pitivät lehteä enimmäkseen helppolukuisena ja sisällöltään monipuolisena sekä itselleen tärkeitä asioita käsittelevänä ja ulkoasultaan hyvänä. Suurin osa vastaajista suhtautui myönteisesti lehden levikin laajentamiseen jäsenkunnan ulkopuolelle ja koki arvostuksensa lehteä kohtaan kasvavan, jos tilauskanta kasvaa jäsenkunnan ulkopuolelle. Useimmat vastaajat suhtautuivat myönteisesti sekä ilmaismainosten että tuotemainosten julkaisemiseen lehdessä. Suurin osa vastaajista piti Raittiuden Ystäviä hyödyllisenä järjestönä, mutta järjestön tuotteet eivät olleet erityisen tuttuja lukijoille ja järjestön toimintaan osallistuminen ei ollut erityisen aktiivista. Useimmat vastaajat lukivat joka lehden ainakin selaillen.

Tutkimuksen perusteella raitis.fi -lehden sisältöön ja ulkoasuun ollaan pääasiassa tyytyväisiä. Haasteena tutkimuksen perusteella on pääkirjoitusten kehittäminen raittiusaatteellisemmiksi, erilaisten juttujen määrällinen lisääminen ja järjestön tuotteiden tutummaksi tekeminen. Tutkimuksen perusteella lehden levikin lisäämistä jäsenkunnan ulkopuolelle pidetään hyvänä ajatuksena.

Asiasanat: Raittiuden Ystävät, raitis.fi -lehti, raittius, yhteisöviestintä, päihteet, ehkäisevä päihdetyö, kvantitatiivinen tutkimus

ABSTRACT

Kyllönen, Marjo. A reader survey of the a bulletin published by Raittiuden Ystävät (The Friends of Temperance), 112 pages, 2 appendices. Language: Finnish, Järvenpää, Spring 2011.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconal Social Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of this study was to develop the publishing of the bulletin of Raittiuden Ystävät. The purpose of this study was also to find out how the bulletin could better support the organizational communication between the organization of Raittiuden Ystävät and their members. The aim of the thesis was also to find out how well-known the products of Raittiuden Ystävät are for the readers of the bulletin, how active and interested of the action of Raittiuden Ystävät there are among the readers of the bulletin and what kind of images the bulletin is offering to readers from Raittiuden Ystävät as an organization. It was also studied how the bulletin is being read and how the bulletin should be developed on the basis of the feedback received from the readers in the future.

The research was quantitative and was done with questionnaires. The questionnaires were sent to 434 members of Raittiuden Ystävät and in addition to 31 Evangelical Lutheran parishes and to 10 other religious communities and to 16 city offices and to 9 other communities. 75 persons returned the questionnaire and among them were two blanks. Therefore in the study 73 questionnaires were analyzed, which is 14,6 % of all the people the questionnaire was sent to. The material was analyzed with SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) for the Windows program.

The research indicates that most of the readers wish more different stories and reports, such as the writings of ideology of the current state of temperance movement. Mainly the readers thought that the bulletin of Raittiuden Ystävät is easy to read, the bulletin is rich in content and its layout is good. Most of the respondents agreed with the idea that the circulation of the bulletin could be increased outside the members of Raittiuden Ystävät and they thought at the same time that their own respect would increase towards the bulletin. Mainly the respondents reacted favorably that it is good a idea to publish product advertisements and free advertisements in the bulletin. Most of the respondents thought that Raittiuden Ystävät is a useful organization. The products of the organization were not especially well-known among the readers.

According to this study it is important to develop the editorials of the bulletin to include more discussion of temperance and publish at the same time more different stories. The challenges in the future are making the products of Raittiuden Ystävät more familiar and increasing the circulation of the bulletin outside members.

Key words: Raittiuden Ystävät, raitis.fi -bulletin, temperance, organizational communication, intoxicants, preventive intoxicant education, quantitative study

SISÄLLYS

1 LUKIJATUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	6
2 ORGANISAATIO- ELI YHTEISÖVIESTINTÄ.....	8
2.1 Organisaatio -käsite järjestötoiminnassa.....	8
2.2 Viestinnän ja yhteisöviestinnän määrittelyä.....	9
2.3 Åbergin premissimalli ja työyhteisön viestinnän päätehtäviä.....	10
2.4 Yhteisöviestinnän osa-alueiden malleja ja ihmisten mielikuvien syntytapoja.....	12
3 PÄIHTEET YHTEISKUNNALLISENA ONGELMANA.....	16
3.1 Päähteet ja päihteiden käyttö	16
3.2 Päihteiden käyttö sosiaali- ja terveysalan näkökulmasta	17
3.3 Kirkon ja diakoniatyön rooli päihdekysymyksissä	20
4 RAITTIUDEN YSTÄVÄT JA RAITIS.FI -LEHTI.....	24
4.1 Raittiuden Ystävät.....	24
4.2 Raitis.fi -lehti	25
5 RAITIS.FI -LEHDEN LUKIJATUTKIMUKSEN TUTKIMUSPROSESSI.....	27
5.1 Tutkimuskysymykset	27
5.2 Tutkimuksen toteutus	28
5.3 Tutkimuksen kohderyhmä.....	33
6 TULOKSET	39
6.1 Vastaajien taustatiedot	39
6.2 Raittiuden Ystävien tuttuus ja toimintaan osallistuminen.....	43
6.3 Raitis.fi -lehden käyttötavat	46
6.4 Mielenpitoet lehden sisällöstä.....	51
6.4.1 Lehden sisältö yleisesti	52
6.4.2 Lehden jutut, kirjoitukset ja raportit.....	57
6.4.3 Lehden pääkirjoitukset.....	66
6.4.4 Lehden ilmoitukset ja mainokset	70
6.4.5 Raitis.fi -lehti oman elämän tukijana	74
6.5 Mielenpitoet lehden ulkoasusta.....	79
6.6 Mielenpitoet lehden suuntaamisesta ja levikin laajentamisesta	81
6.7 Kehitys- ja parannusehdotuksia lehden toimitukselle.....	87
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	90

7.1 Keskeisiä tutkimustuloksia ja johtopäätöksiä	90
7.2 Tutkimuksen onnistuminen ja luotettavuus	91
7.3 Pohdinta	93
LÄHTEET.....	97
LIITTEET	102
LIITE 1: Raitis.fi -lehden lukijatutkimuksen saatekirje	
LIITE 2: Raitis.fi -lehden lukijatutkimuksen kyselylomake	

1 LUKIJATUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Tämän opinnäytetyön prosessointi on alkanut OT-infopäivänä tammikuussa 2009, jolloin huomasin opinnäytetöiden aihepankissa Raittiuden Ystävien etsivän raitis.fi -tiedotuslehdelle lukijatutkimuksen tekijää. Raittiuden Ystävät halusi kehittää lehteään paremmaksi viestintävälineeksi ja saada tietoa siitä, mitä mieltä lehden lukijat ovat lehden levikin laajentamisesta jäsenkunnan ulkopuolelle. Tartuin aiheeseen, koska minua kiinnosti tutustua Raittiuden Ystäviin järjestönä ja saada mielikuvaa siitä millaista sanomaa Raittiuden Ystävät viestii itsestään lehdessään. Aihe tuntui mielekkäältä ollessani puhelimitse yhteydessä tammikuussa 2009 Raittiuden Ystävien puheenjohtajaan. Mielenkiintoiseksi ja Raittiuden Ystäville tarpeelliseksi tutkimuksen tekee se, että raitis.fi -lehdestä ei ole aiemmin tehty vastaavanlaista tutkimusta. Viestinnän ja markkinoinnin teeman ohessa tällä tutkimuksella on kiinnekohtia Diakonia-ammattikorkeakoulun Mielenterveys ja päihteet -opintojaksoon, sillä Raittiuden Ystävät on yksi ehkäisevän päihdetyön kolmannen sektorin toimija.

Koska raitis.fi -lehti toimii Raittiuden Ystävien jäsenille ajankohtaisten päihde- ja raitiusasioiden, yhdistysten tapahtumien ja muun Raittiuden Ystävien toiminnan viestinnän välineenä, on tärkeää, että lehden toimitus tietää, mitä lehden lukijat ajattelevat lehden sisällöstä ja ulkoasusta. Uskon, että Raittiuden Ystävien ja sen julkaiseman raitis.fi -lehden merkitys ei ole vähäinen nyky-yhteiskunnassamme, jossa yhä harvempi valitsee elämäntavakseen päihteettömyyden. Tutkimustehtäväni on selvittää lehden levikin lisäämistä jäsenkunnan ulkopuolelle, mikä on Raittiuden Ystävien toiminnan tulevaisuuden kannalta tärkeää. Tutkimukseni antaa Raittiuden Ystäville tietoa siitä, kuinka lehden levikkiä voitaisiin jatkossa lisätä ja lehdelle saataisiin siten uusia lukijoita ikääntyvän lukijajoukon rinnalle. Lehden käyttötapojen selvittäminen antaa tietoa siitä, millaisena viestintävälineenä lukijat pitävät lehteä.

Lähtökohtana tässä tutkimuksessa käytän yhteisöviestinnän teorian perusteita, minkä lisäksi kerron yleisesti viestinnästä. Viestintä vaikuttaa siihen, millainen kuva lukijalle muodostuu Raittiuden Ystävästä järjestönä ja lehden julkaisijana. Lisäksi kerron yleisesti päihteiden käytöstä yhteiskunnallisena ongelmana sekä kirkon ja diakoniatyön roolista päihdekysymyksissä. Päihteiden käyttö yhteiskunnassamme on syy siihen, miksi

Raittiuden Ystävät on aikoinaan aloittanut toimintansa, jonka yhtenä osana on raitis.fi -lehden julkaiseminen. Ennen tutkimusprosessista kertomista kerron lisäksi yleisesti Raittiuden Ystävien toiminnasta ja raitis.fi -lehden julkaisemisesta.

2 ORGANISAATIO- ELI YHTEISÖVIESTINTÄ

2.1 Organisaatio -käsite järjestötoiminnassa

Organisaatiolla tarkoitetaan yhteisöä, joka on syntynyt ihmisten liittyessä yhteen saavuttaakseen sellaisia päämääriä, joihin he eivät pystyisi yksinään (Åberg 2002, 55). Organisaation muodostama yhteisö eli ihmisryhmittymä eroaa ryhmästä siten, että organisaatiolla oletetaan olevan järjestelmällinen pyrkimys tiettyihin päämääriin, tavoitteisiin. Ihmisten organisaatiota voidaan määrittää myös viestintäverkoksi, jossa viestintä on organisaation ehdoton edellytys. (Wiio 1997, 161.) Lukijatutkimukseni tilaajataho Raittiuden Ystävät on raittiusjärjestöjen keskusjärjestö eli katto-organisaatio, jonka alaisuudessa toimii lukuisia yhdistyksiä ja liittoja (Raittiuden Ystävien esittely i.a.). Suomessa toimivat järjestöt voidaan jakaa toiminnallisten tavoitteidensa pohjalta kolmeen eri ryhmään: yhteiskunnalliseen hyötyyn tai etuun pyrkiviin järjestöihin, jäsenistön hyvinvoinnin edistämiseen pyrkiviin järjestöihin ja yhteiskunnallisesti heikossa asemassa olevien henkilöiden tukemiseen pyrkiviin järjestöihin (Piirainen, Kuvaja-Köllner, Hokkanen, Mannelin & Kettunen 2010, 79). Raittiuden Ystävät kuuluu sellaisiin yhteiskunnalliseen hyötyyn tai etuun pyrkiviin järjestöihin, jotka tuovat ehkäisevällä päihdetyöllään hyötyä yhteiskunnalle (emt.; Raittiuden Ystävien esittely, i.a.).

Keskusjärjestöt muodostavat yhdistyksineen ja piireineen kolmannen sektorin yhteisöjä, jotka ovat syntyneet usein jonkin yhteiseksi koetun intressin ajamiseksi eivätkä ne pyri yksityisten ja julkisen sektorin tavoin voiton maksimointiin (Siisiäinen 2002, 9; Anheier & Seibel 1990, 9). Vaikka kolmannen sektorin yhdistystoimijat eivät ole taloudellista voittoa tavoittelevia yrityksiä, ne tarvitsevat silti toimintansa tueksi keskusjärjestöä työyhteisöineen. Keskusjärjestöjen jäsenten mielipiteitä omasta keskusjärjestöstä ja sen julkaisemasta tiedotuslehdestä voidaan tarkastella lukijatutkimusta tehtäessä soveltamalla yhteisöviestinnän teoriaa, jota on perinteisesti käytetty yritysten työyhteisöjen viestinnän tarkastelussa.

2.2 Viestinnän ja yhteisöviestinnän määrittelyä

Viestintä -sanon latinankielisestä kantasanoista on erilaista tietoa viestintäalan kirjallisuudessa. Viestintä sana tulee Osmo A. Wiion (1973, 70) mukaan latinankielisistä kantasanoista *communis*, yhteinen ja *communicare*, tehdä yhdessä (Wiio 1973, 70). Tapio Variksen (1995, 10) mukaan viestinnän eli kommunikaation latinankielinen kantasana on ”*communio*”, jolla tarkoitettiin alun perin ihmisten osallisuutta, keskinäistä yhteyttä sekä ehtoollista, yhteyttä kaikkein korkeimpiin arvoihin. Suomalaisessa yhteisöviestinnän kirjallisuudessa viestintää määriteltäessä lähtökohtana käytetään yleisesti Wiion (1973, 70) määritelmää (ks. Siukosaari 2002, 11; Åberg 2002, 53).

Yleisesti viestinnästä puhuttaessa viestinnällä tarkoitetaan informaation siirtoa ja vaihtamista ihmisten tai järjestelmien välillä. Viestintä voidaan nähdä ihmisten väliseksi kaksisuuntaiseksi sanomien, merkitysten ja kaikenlaisten vaikutelmien vaihtamiseksi ja siirtämiseksi erilaisten merkkijärjestelmien avulla. (Kuutti 2006, 258-259.) Wiion (1994, 75) mukaan viestintäprosessia ei voi syntyä ilman sanoman lähettäjää, sanoman vastaanottajaa, sanomaa ja viestinnän kanavaa. Näiden lisäksi viestintäprosessiin kuuluu palaute eli vastaanottajalta lähettäjälle siirtyvä varsinaisen viestintäprosessin kannalta katsoen vastakkaisuuntainen tieto (Kuutti 2006, 259). Viestintätapahtumaan sisältyy monia odottamattomia ja tuntemattomia tekijöitä, kuten lähettäjän ja vastaanottajan taustat ja aiemmat kokemukset, viestintätilanne, ympäristössä tapahtuvat muutokset, sanomien runsaus ja vaikeaselkoisuus. Mitä paremmin sanoman lähettäjä tuntee sanoman vastaanottajan, sitä paremmat mahdollisuudet on saada viesti perille halutussa muodossa. (Ikävalko 1995, 11.) Osa sanomista ei kulje suoraan lähettäjältä vastaanottajalle, vaan välittyy ns. välittäjien, kuten järjestöjen tiedotuslehtien lukijoiden kautta lehteä lukemattomille tahoille. Välittäjien käyttäminen on monessa tapauksessa ainoa tapa sanoman vastaanottajien tavoittamiseksi. Välittäjiä käytettäessä ongelmana on sanoman vääristyminen usein tahattomasti, koska kukin välittäjä tulkitsee sanomaa omalla tavallaan. Sanoma vääristyy Wiion (1997) mukaan tavallisesti sitä enemmän, mitä useampien ihmisten kautta sanoma kulkee vastaanottajalle. (Wiio 1997, 82-83.)

Kahden henkilön tai pienryhmän keskinäinen viestintä eroavat monelta osin yhteisöviestinnästä. Yhteisöviestinnälle on ominaista viestinnän järjestelyihin vaikuttavat orga-

nisoidut puitteet, yksilötavoitteiden ja työyhteisön viestinnän tuki työyhteisön tavoitteiden saavuttamisessa ja tekniset viestimet, kuten tietokoneet, tietoverkot, konttoriteknikka, henkilöstölehti tai asiakaslehti (Åberg 2002, 91). Järjestöt ovat yhteisöjä, jotka julkaisevat jäsenilleen työyhteisöjen henkilöstölehden ja asiakaslehden sijaan jäsenille kohdennettua tiedotuslehteä. Heikki Kuutin (2006, 272) yhteisöviestinnän määritelmää tarkasteltuna tiedotuslehtien tehtävänä on toimia sanomien vaihtajana yhteisön osien ja ympäristön välillä. Käytännössä tämä tarkoittaa Raittiuden Ystävissä esimerkiksi tiedotuslehden artikkeleiden laatimista yhteistyössä jäsenten kanssa ja lehden lähettämistä jäsenille, jotka voivat välittää lehdestä tietoja eteenpäin muille ihmisille ja yhteisöille sekä antaa lehden toimitukselle palautetta esimerkiksi lukijakyselyyn vastaamalla. Tutkijan yhtenä tehtävänä voi olla tällöin selvittää sitä, millaisen kuvan lehti antaa lukijoilleen lehden julkaisijasta.

Yhteisöviestinnällisillä toimilla pyritään Kuutin (2006, 273) mukaan tukemaan eri tilanteissa yhteisöä ja sen jäseniä tavoitteiden saavuttamisessa. Lukijakysely on osa yhteisöviestintää, johon vastaamalla tutkimukseen valituilla on mahdollisuus antaa kirjallista palautetta omalle keskusjärjestölleen siitä, kuinka järjestö viestii yhteistä aatteellista sanomaa jäsenille ja ympäristöön. Raittiuden Ystävät on esimerkki keskusjärjestöstä, jonka lukijakyselyyn osallistumalla vastaajat pääsevät antamaan palautetta raittiusaatteen näkyvyydestä nykypäivänä raitis.fi -tiedotuslehdessä.

2.3 Åbergin premissimalli ja työyhteisön viestinnän päätehtäviä

Keskusjärjestön lehdentoimituksen henkilökunnan kanssa lukijakyselyä laatiessani olen soveltanut L. Åbergin (2002, 55) premissimallia työyhteisöistä. Åberg (2002, 55-56) jakaa työyhteisölle ominaiset piirteet kuuteen eri lähtöoletukseen eli premissiin, jotka ovat ihmisryhmittymän, tavoitteellisuuden, ennustettavuuden, kulttuurien syntyminen ja muuntumisen, viestinnän rakentumisen sekä työn- ja vallanjaon rationaalinen premissi.

Työyhteisöllä tarkoitan tutkimuksessani lehden toimituksen henkilökuntaa, joka on Åbergin (2002, 55-56) jaottelun mukaan työpanoksensa keskusjärjestön käyttöön korvausta vastaan tarjoava ihmisryhmittymä. Toimituksen henkilökunnalla on yhteinen, järjestön toimintaideologiaan perustuva tavoite, jonka saavuttamista kukin henkilökun-

nan jäsen työpanoksellaan ja voimavaroja yhdistäen auttavat. Ennustettavuus tarkoittaa keskusjärjestön työyhteisön pyrkimystä lisätä toimintansa ennustettavuutta ottamalla käyttöön tiettyjä yhteisesti sovittuja menettelytapoja ja muulla tavoin toimintaa normittamalla. Työn- ja vallanjako vaikuttaa yhteiseen tavoitteeseen pääsemiseen. Työnjaossa on työyhteisökohtaisia eroja, jotka ilmenevät eri osastoina, työryhminä, tiimeinä tai erilaisina työtehtävinä. (Åberg 2002, 56.) Keskusjärjestöissä tiedotuslehteä julkaisevalla toimituksella on viime kädessä ratkaisuvallta siinä, mitä artikkeleita lehdessä julkaistaan huolimatta siitä, että järjestön jäsenillä on mahdollisuus lähettää toimitukselle omia juttuja tiedotuslehdessä julkaistavaksi (ks. Kotilainen 1991, 48).

Kulttuurien syntyminen ja muuntuminen tarkoittaa Åbergin (2002, 56) mukaan työyhteisöön vuosien kuluessa muodostuneita tiettyjä toimintatapoja ja yhteisiä käsityksiä siitä, millainen on asiain tila. Lehden toimituksen, kuten Raittiuden Ystävien raitis.fi - tiedotuslehden henkilökunta muodostaa työyhteisön, jolle on muodostunut vuosia jatkuneen tiedotuslehden julkaisutoiminnan aikana tiettyjä toimintatapoja ja yhteisiä käsityksiä esimerkiksi siitä millainen on raittiusasiain tila Suomessa. Tiedetyt toimintatavat ja yhteiset käsitykset muuttuvat Åbergin (2002, 56) mukaan hitaasti. Viestintä on keskusjärjestöissä yksityisen ja julkisen sektorin työyhteisöjen tavoin tiettyjen yhteisössä sovitujen sääntöjen perusteella rakentuvaa. Kullakin keskusjärjestöllä on omat sääntönsä, jotka koskevat viestintäsuhteita, sanomien sisältöä ja niitä erilaisia viestinnän järjestelyjä, joita keskusjärjestön sisällä on otettu käyttöön. (ks. Åberg 2002, 56.)

Åbergin (1995) mukaan työyhteisön viestinnän päätehtävinä on perustoimintojen tuki, kiinnittäminen, informointi, profilointi ja vuorovaikutus. Perustoimintojen tuki sisältää sekä palveluiden että tuotteiden markkinoinnin ja siirtämisen asiakkaalle. Kiinnittäminen on työhön ja työyhteisöön perehdyttämistä, jonka ansiosta henkilöstö sitoutuu yhteisöönsä ja oppii työnsä. Informointi on työyhteisön tapahtumista viestintää. (Ikävalko 1995, 14.) Keskusjärjestöissä informointia on keskusjärjestön, jäsenliittojen ja paikallisyhdistysten tapahtumista tiedottaminen. Pitkäjänteisen viestinnän avulla yhteisö pyrkii saavuttamaan halutunlaisen profiilin eli mielikuvan ihmisille itsestään, kuten yhteisö-, johtaja-, tuote- tai palveluprofiilin. Esimerkiksi kirkko haluaa välittää päihdetyötä tehdessään itsestään kuvaa yhteisönä, joka luo armoa ja toivoa ylläpitäviä yhteisöjä (Kirkon päihdestrategia 2005, 15). Lukuisten yhdistysten ja liittojen kattoorganisaationa toimivan Raittiuden Ystävien viestinnän yhtenä tavoitteena on viestiä

itsestään ympäristölle poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumattomana kansalaisjärjestönä (Tom Anthoni, henkilökohtainen tiedonanto 30.4.2009). Åbergin (1995) mukaan viestinnällä tulee pyrkiä myös vuorovaikutukseen ihmisten kesken sekä yhteisön sisällä että ulkopuolisten sidosryhmien kanssa (Ikävalko 1995, 15).

Työyhteisö voi Åbergin (1996, 63) mukaan itse päättää, miten viestinnän avulla tuetaan yhteisön perustoimintaa, miten profiloidaan, miten tiedotetaan ja miten jäsenet kiinnitetään yhteisöön. Työyhteisöjen kaiken toiminnan perusta luodaan profiloinnin avulla (Ikävalko 1995, 19). Järjestötoiminnassa yksi tapa profiloida yhteisöä on oman logon käyttäminen (Siukosaari 2002, 59). Viestintä on sekä järjestöjen että muiden työyhteisöjen voimavara ihmisten, koneiden, laitteiden ja rahan ohella. Nämä voimavarat muodostavat yhdessä tuotantoa luovien prosessien kanssa voimavarojen kokonaisuuden. (Åberg 2002, 55.) Ihmisiä, koneita, laitteita ja rahaa tarvitsevat myös keskusjärjestöt jäsenliittoineen ja paikallisyhdistyksineen olemassaolonsa ja toimintansa varmistamiseksi, vaikka ne ovat voittoa tavoittelemattomia organisaatioita (ks. Ahonen 2003, 364; Siukosaari 2002, 193; Vuokko 2003, 113). Paikallisyhdistysten jäsenten maksamat jäsenmaksut kattavat vain osan paikallisyhdistysten, jäsenliittojen ja keskusjärjestöjen toiminnan kuluista ja tiedotuslehden julkaisukuluista. Jäsenmaksuilla tiedotuslehtiä rahoitettaessa lehtiä tehdään jäsenkunnan ehdoilla. (ks. Siukosaari 2002, 193.)

2.4 Yhteisöviestinnän osa-alueiden malleja ja ihmisten mielikuvien syntytapoja

Yhteisöviestintä on monen tieteenalan risteytys (Åberg 2002, 19). Luvussa 2.3 esittelemäni Åbergin premissimalli työyhteisöistä on osa organisaatioviestinnän tulosviestinnän mallia, niin sanottua ”Åbergin pizzaa”, joka on nyt 28 vuotta sijoittanut saman katon alle kaikki yrityksen ja muidenkin yhteisöjen viestintätoiminnot (Siukosaari 2008, 277). Osmo A. Wiio jakoi jo vuonna 1977 yhteisöviestinnän organisaatioviestintä - käsitettä käyttäen osatekijöihin, joita ovat prosessi, sanoma, verkko, riippuvuussuhde, ympäristö ja epävarmuus (Erholm 1986, 129). Wiion (1977) organisaatioviestinnän osa-aluejaottelu on edelleen sovellettavissa tämän päivän yhteisöviestintään.

Prosessi tarkoittaa organisaation jatkuvaa muuttumista suhteessa ympäristöönsä. Organisaation on sopeuduttava muuttuvaan ympäristöön ja osattava vastata sen asettamiin

haasteisiin. Organisaatioviestinnässä vaihdetaan sanojen muodostamia sanomia. Organisaatio muodostuu peräkkäisistä ihmisketjuista, joissa jokaisella on oma paikkansa ja tehtävänsä. Sanomat kulkevat ihmisten välillä säännöllisiä polkuja pitkin. Näiden polkujen yhdistelmää kutsutaan verkoksi. (Erholm 1986, 129-131.) Viestintä muodostaa organisaatiossa verkkoja ja verkostoja, sen mukaan miten viestintään osallistuvat henkilöt linkittyvät. Verkot rakentuvat säännöllisistä viestintäyhteyksistä ihmisten välillä. Verkkojen muoto riippuu tilanteesta ja ryhmissä ilmenevästä johtajuudesta. (Wiio 1997, 165.)

Organisaation osat ovat keskinäisessä riippuvuussuhteessa: jossakin järjestelmän osassa ilmenevä muutos aiheuttaa muutoksen muissakin osissa. Organisaation osat liittyvät toisiinsa ihmisten avulla. Ihmisten suhteet ovat täten yksi organisaatioviestinnän osa-alueista. Organisaation toimintaan vaikuttavat monet ulkopuoliset tekijät, kuten lainsäädäntö. Organisaation on otettava huomioon ympäristö, jossa se toimii ja siinä tapahtuvat muutokset. Ympäristön luomaa toiminnallista epävarmuutta vähentääkseen organisaatio luo ja vaihtaa jäsentensä kesken sanomia. (Erholm 1986, 130.)

Yhteisöviestinnän osa-alueita voidaan tarkastella organisaatioviestinnän teoriamallien kautta. Yksi malleista on Gerald M. Goldhaberin 1970 -luvulla luoma prosessimalli. Goldhaberin mallissa organisaatioviestinnällä tarkoitetaan sanomien luomista ja vaihtamista keskinäisessä vuorovaikutussuhteisessa verkossa, jossa ympäristön epävarmuus-tekijöihin voidaan vaikuttaa. Goldhaber kuvaa mallissaan organisaatioviestintää seitsemän avainkäsitteen kautta, joissa korostuu viestinnän prosessiluonne. Goldhaberin mallin ensimmäinen avainkäsite on prosessi, jossa sanomien luominen ja vaihtaminen nähdään muuttavana, jatkuvana toimintana. Organisaatio on prosessissa järjestelmä, joka kehittää ja vaihtaa sanomia sekä jäsentensä kesken että ympäristönsä kanssa. Toinen avainkäsite on sanomat. Sanomat ovat Goldhaberin mukaan symbolien, kuten kuvien ja sanojen yhdistelmiä, joille ihminen antaa jonkin merkityksen. Kolmas avainkäsite on verkot, joilla tarkoitetaan työyhteisön jäsenten välisiä viestintäyhteyksiä. Neljäs avainkäsite on vuorovaikutus. Vuorovaikutuksella tarkoitetaan järjestelmän kaikkien osien toisiinsa vaikuttamista. Viides avainkäsite on suhteet, joilla tarkoitetaan ihmisten välisiä sosiaalisia suhteita. Kuudes avainkäsite ympäristö viittaa työyhteisön vuorovaikutukseen ympäristönsä kanssa. Seitsemäs avainkäsite on epävarmuus tai pikemminkin epä-

tietoisuus, mikä liittyy saatavissa olevan ja tarvittavan tiedon väliseen erotukseen. (Goldhaber 1981, 18-25.)

Goldhaberin lisäksi yhteisöviestinnän osa-alueita ovat tarkastelleet U.E. Moisala ja Leif Åberg (1980) kokonaisviestinnän holistisessa mallissaan. Moisala ja Åberg (1980) jakavat yhteisöviestinnän omassa mallissaan kolmeen teoreettiseen lohkoon sen mukaan, mitkä tekijät ovat viestinnän lähtökohtana. Heidän mallinsa teoreettiset lohkot ovat tehtävälähtöinen, yhteisölähtöinen ja henkilökohtainen viestintä. Organisaation tavoitteiden saavuttamiseksi luotujen työtehtävien hoitaminen edellyttää Moisalan ja Åbergin (1980) mukaan tehtävälähtöistä viestintää. Viestintää, joka liittyy yksittäisten työtehtävien hoitoon. Yhteisöviestinnän taustalla ovat puolestaan työyhteisön viestinnän tarpeet. Mitä suurempi, rakenteeltaan monimutkaisempi yritys on, sitä tärkeämpää on, että henkilöstö saa kokonaiskuvan toiminnasta. Mitä enemmän ulkoista painoarvoa yrityksellä on, sitä tärkeämpää on viestiä yrityksestä ja sen näkemyksistä ympäristölle. Yrityksen on myös osattava ennakoida ja vastata ympäristöstä yritykseen kohdistuviin odotuksiin. Moisalan ja Åbergin (1980) mallin kolmas lohko henkilökohtainen viestintä liittyy työyhteisöön kuuluvien viestinnän tarpeisiin. Ihminen nähdään kolmannessa lohkossa sosiaalisena toimijana, joka ei viesti työpaikalla vain työasioista, vaan pitää yllä yhteyksiä toisiin yrityksiin niin sanotun epävirallisen organisaation eli puskaradion kautta. Lisäksi ihminen kuuluu työyhteisön ulkopuolella erilaisiin sosiaalisiin pienryhmiin. (Åberg 1996, 65-66.)

Ihmisten mielikuvat eli käsitykset siitä, millaisia eri yhteisöt, kuten kirkot, seurakunnat ja järjestöt ovat syntyvät kokemusten, tietojen, tunteiden, uskomusten ja asenteiden yhteisvaikutuksesta. Käsityksiin vaikuttaa se, miten yhteisöt toimivat ja mitä ne sanovat. Vaikka yhteisöt eivät toimisikaan aina aktiivisesti, niin ne lähettävät jatkuvasti viestejä ja luovat koko ajan ihmisille mielikuvaa itsestään. Henkilöstö, luottamushenkilöt ja muut seurakunnan jäsenet viestittävät elämäntavoillaan ihmisille kuvaa kirkosta. Järjestöistä ihmisille kuvaa viestivät keskusjärjestöjen työntekijät ja jäsenet omalla toiminnallaan ja asenteillaan. Mielikuvii seurakunnista ja kirkoista vaikuttaa myös koulun uskonnonopetus ja joukkoviestimet. Ihmisten mielikuviiin raittiustoiminnan keskusjärjestöistä, kuten Raittiuden Ystävästä vaikuttavat sekä joukkoviestimet että eri yhteisöissä, kuten kirkoissa, seurakunnissa ja kouluissa järjestettävä päihdekasvatus. (Vuokko 2004, 167-168; Rakastu raittiuteen -esite 2007, 4.)

Raittiuden Ystävät on vuonna 1853 toimintansa aloittanut kansalaisyhteiskunnan rakentaja, raittiustoiminnan keskusjärjestö (Raittiuden Ystävien esittely, i.a.). Raittiuden Ystävien toimintaa rahallisesti tukeva Raha-automaattiyhdistys on kritisoinut palvelu- ja markkinaehtoisessa yhteiskunnassa eletessä Raittiuden Ystävien itsestään ympäristölle antamaa kuvaa vanhanaikaiseksi, ainoastaan raittiuden perusviestiä koko kansalle välittäväksi (Ahonen 2003, 361). Jukka Ahosen (2003, 363) mukaan Raittiuden Ystävät on onnistunut luomaan vuonna 1997 alkaneen projektitoiminnan myötä sekä keskusjärjestö- että paikallistasolla uutta, Raha-automaattiyhdistyksen odotusten mukaista imagoa eli mielikuvien muodostamaa kokonaisuutta itsestään ehkäisevän päihdetyön palvelujen tarjoajana. Tutkijan näkökulmasta tarkasteltuna yhtenä osoituksena Raittiuden Ystävien omasta halusta kehittää imagoaan ja tiedotuslehteään nykyaikaisemmaksi on järjestön halu teettää järjestön ulkopuolisen tahon toteuttamana lukijatutkimus *raittis.fi* -lehestä.

3 PÄIHTEET YHTEISKUNNALLISENA ONGELMANA

3.1 Päihteet ja päihteiden käyttö

Päihteillä tarkoitetaan laajasti määriteltynä sekä laillisia että laittomia kemiallisia aineita, jotka aiheuttavat humalatilaa tai päihtymyksen tunteen (Kylmänen 2005, 25). Ihminen pyrkii Tommy Hellstenin (1992, 90-91) mukaan säätelemään päihteillä tunnetilojaan: saamaan emotionaalisesti hyvän olotilan. Päihteiden laajassa määrittelyssä päihteisiin luetaan yhteiskunnassamme tupakka, alkoholi, huumausaineet ja tekniset luottimet. Huumausaineiden erona muihin päihteisiin on niiden laittomuus. (Kylmänen 2005, 25-26.) Alkoholi erottuu yhteiskunnassamme tupakasta kahdella tavalla: tupakointi koskettaa huomattavasti vähäisempää väestönosaa, ja tupakan poltto on pitkällä aikavälillä tarkasteltuna vähentynyt (Lund 2006, 32). Kokonaiskulutuksellisesti tarkasteltuna alkoholin käyttö on Päihdetilastollisen vuosikirjan 2010 mukaan yli kolminkertaistunut neljän viimeisen vuosikymmenen aikana yhteiskunnassamme (Päihdetilastollinen vuosikirja 2010, 19). Raitis.fi -lehteä julkaisevan Raittiuden Ystävien (Alkoholi rapauttaa sosiaalista elämää ja hyvinvointia, raitis.fi 3/2008, 21) mukaan yhteiskunnassamme pitkään jatkunutta alkoholin kulutuksen kasvua ei voida selittää ainoastaan yksilön käyttäytymisellä. Alkoholin kulutusta lisää Raittiuden Ystävien (emt.) mukaan valtion sallima alkoholin mielikuvamainonta. Jotta yhteiskuntamme ihmisineen olisi päihteettömämpi, Raittiuden Ystävät pyrkii toiminnallaan vaikuttamaan alkoholia koskevaan julkiseen päätöksentekoon vaatimalla alkoholipolitiikkaa kansanterveyden ehdoilla. (Alkoholi rapauttaa sosiaalista elämää ja hyvinvointia, raitis.fi 3/2008, 21.) Lukijatutkimukseni raitis.fi -lehti on yksi alkoholipolitiikasta käytävän keskustelun viestintäväline.

Viime vuosikymmeninä kasvaneen alkoholinkulutuksen taustalla on lisäksi yleinen taloudellinen vaurastuminen ja hyvinvoinnin lisääntyminen. Alkoholinkulutus oli ennen vuotta 1969 keskittynyt Suomessa kaupunkeihin ja maaseutu oli miltei alkoholiton (Alkoholiohjelma 2004-2007, 129). Muuttoliikkeen työn perässä maalta kaupunkeihin kiihtyessä yleistyi vakaviin päihdeongelmiin liitetty asunnottomuus, mikä oli 1960 -luvulla eniten keskustelua herättänyt sosiaalinen ongelma. Ratkaisuksi tähän ongelmaan kehitettiin edelleen toimivia alkoholistien hoito- ja huoltokoteja, hoidollisia asuntoloita sekä uskonnollisten yhteisöjen ja vapaaehtoisorganisaatioiden ylläpitämiä yömajoja. (Helin,

Hiilamo & Jokela 2010, 129-130.) Sosiaali- ja terveysministeriön (2004, 129) mukaan suomalaisten suhdetta alkoholiin on muuttanut alkoholinkulutuksen leviäminen mitä moninaisimpiin sosiaalisiin vuorovaikutustilanteisiin.

3.2 Päihteiden käyttö sosiaali- ja terveysalan näkökulmasta

Päihteiden käyttöä voidaan tarkastella tarkemmin sosiaali- ja terveysalan näkökulmista käsin huomioon ottamalla samalla, että päihteiden vaikutukset ovat yksilöllisiä. Päihteiden käyttö on terveydenhuollon näkökulmasta katsottuna riskikäyttäytymistä ja pitkäaikainen käyttö on runsaasti monenlaisia terveysongelmia aiheuttavaa. (Havio, Mattila, Sinnemäki & Syysmeri 1994, 12.) Päihteiden käyttöä terveydenhuollon näkökulmasta tarkasteltaessa keskeisessä osassa on alkoholi, jonka käytöstä seuraavat alkoholiperäiset sairaudet ja myrkytykset ovat olleet vuodesta 2005 lähtien 15-64 -vuotiaiden miesten ja naisten yleisin kuolinsyy Suomessa. (Päihdetilastollinen vuosikirja 2010, 21). Huumeiden käytön osalta yhteiskunnassamme on ollut viime vuosina vakaa tilanne huumeausainisiin liittyvien kuolemien lisääntymistä lukuun ottamatta (Rönkä, Virtanen, Jääskeläinen, Hietaniemi & Perälä 2009, 7).

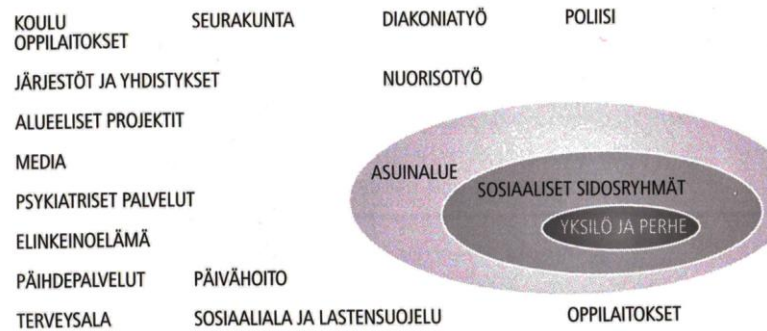
Päihteiden käytön haitat eivät kohdistu ainoastaan käyttäjään itseensä. Haitoista kärsivät myös käyttäjän lähiympäristö, muut sivulliset ja yhteiskunta. (Karlsson 2009, 24.) Päihteiden käytön yhteys sosiaalisiin ongelmiin, läheisten kärsimykseen ja perheväkivaltaan tuovat päihteiden käytön arjen todellisuuden osaksi sosiaalityön kenttää (ks. Havio ym. 1994, 12). Antti Holopaisen (2003, 265) mukaan sosiaalinen syrjäytyminen ja päihteiden käyttö liittyvät kiinteästi toisiinsa, jonka vuoksi sosiaali- ja terveydenhuollossa on perusteltua panostaa päihderiippuvaisten syrjäytymisen ehkäisyyn. Lisäksi kaikissa päihdetapauslaskennoissa on tullut monella tavalla esiin huono-osaisuus, kuten asunnottomuus, työttömyys, perheenomaisten suhteiden puuttuminen ja päihteiden sekakäyttö. Laskennoissa on kysytty myös mielenterveyden häiriöistä. Mielenterveyden häiriöitä ilmeni 37 prosentilla päihdetapauksista vuonna 2003 ja vuonna 2007 jo 48 prosentilla. Päihteiden käyttö vaikuttaa lisäksi olennaisesti lastensuojelutapausten määrän kehitykseen. (Karlsson 2009, 29, 31.) Päihteiden käyttö ei rajoitu johonkin tiettyyn yhteiskuntaryhmään. Päihdeongelmia ja -riippuvuutta on kaikissa yhteiskuntaryhmissä ja päihdeongelmia on myös työelämässä (Lund 2005, 34).

Päihteiden käyttöön pyritään vaikuttamaan yhteiskunnassamme ehkäisevällä päihdetyöllä. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen päihdetyö -ryhmän (Jokinen 2006, 6) mukaan ehkäisevä päihdetyö on toimintaa, jonka tavoitteena on edistää terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia päihdeettömiä elämäntapoja edistämällä, päihdehaittoja ehkäisemällä ja vähentämällä sekä päihdeilmiön ymmärrystä että hallintaa lisäämällä. Tämän määritelmän perusteella ehkäisevä päihdetyö on yläkäsite, joka pitää sisällään haittojen ehkäisemisen, vähentämisen ja myös muuta toimintaa (Kiijärvi-Pihkala 2010, 28). Päihdehaittojen tehokas ehkäisy ja vähentäminen edellyttävät yhteiskunnaltamme laajaa vastuunottoa. Päihdeoloihin vaikuttavat valinnoillaan yksittäiset ihmiset, koulut, työpaikat ja muut arkielämän yhteisöt, joita ovat sekä väestön hyvinvoinnista huolta kantavat järjestöt että vastuulliset elinkeinotoimijat yhdessä kuntien ja valtionhallinnon hallinnonalojen kanssa. (Alkoholiohjelma 2004-2007, 14.)

Petri Kylmänen (2005, 17) on kuvannut ehkäisevän päihdetyön toimintaympäristöä toimijoihin kehämällä. Kylmäsen (2005, 17) mallissa sisimpänä on yksilö ja perhe, toiseksi sisimmällä kehällä ovat sosiaaliset sidosryhmät ja uloimmalla kehällä asuinalue. Näitä kehiä ympäröi lukuisten toimijoiden joukko, joista tämän opinnäytetyön tilaajataho Raittiuden Ystävät kuuluu uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumattomiin järjestöt ja yhdistykset -toimijoihin. Järjestöt ja yhdistykset toimijoita ovat myös kristilliset päihdejärjestöt, joiden valtakunnallinen keskusliitto on Sininauhaliitto. Sininauhaliiton alaisuudessa toimii 88 kristillistä päihdejärjestöä. Sininauhaliiton toiminnan lähtökohdaksi on palvella jäsenyhteisöjen ja kristillisten seurakuntien ennalta ehkäisevässä päihdetyössä, päihdehaittojen ja syrjäytymisen vähentämisessä, riippuvuudesta toipumisesta ja elämän eheytyämisessä. (Sininauhaliiton toiminta, i.a.) Ehkäisevää päihdetyötä tekevien järjestöjen ja yhdistysten kautta ihmiset oppivat jäsentämään ongelmia, luomaan ratkaisumalleja ja toimimaan yhdessä ongelmien, kuten yhteiskunnallisten päihdekysymysten ratkaisemiseksi (ks. Möttönen & Niemelä 2005, 125). Raittiuden Ystävien ennalta ehkäisevä päihdetyö kouluissa on tupakka- ja päihdevalistusta, sekä teemapäiviä, joihin osallistuu myös koulun henkilökunta (Saarinen 2006, Ystävien kesken 2/2006, 5). Raittiuden Ystävien raitis.fi -lehti on viestintäväline, jonka kautta koulun henkilökunta ja lasten vanhemmille tarjoutuu mahdollisuus tutustua Raittiuden Ystäviin järjestönä sekä saada tietoa Raittiuden Ystävien ehkäisevästä päihdetyöstä kouluissa (ks. Saarinen 2006, Ystävien kesken 2/2006, 5).

Kylmäsen (2005, 17) mallissa toimijoiksi on nimetty myös tuleva ammatillinen työkenttäni sosiaalia ja diakoniatyö. Kylmäsen (2005, 17) mallissa toiminnalla pyritään esimerkiksi lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen sekä syrjäytymisen ehkäisyyn. Ehkäisevä päihdetyö nähdään tässä mallissa toimintana, joka on osallistavaa yhteistyötä kaikilla toimintaympäristön tasoilla sekä sidosryhmien kanssa. Ehkäisevässä päihdetyössä tulee huomioida esimerkiksi asutuksen kasvualueet ja asuntopolitiikka, elinkeinorakenteet, toimeentulo ja monikulttuurinen väestö. (Kylmänen 2005, 17-18.) Järjestöt, yritykset, erilaiset yhteisöt, verkostot, naapurustot, perheet ja yksilöt tuo valtion ja kuntien rinnalle diakoniatyössä hyvinvointivaltion sijaan yleisemmin käytössä oleva hyvinvointiyhteiskunta -käsite. Seurakuntadiakoniassa on perinteisesti tehty yhteistyötä ehkäisevän päihdetyön eri toimijoiden, kuten lastensuojelu- ja päihdejärjestöjen kanssa. (Helin, Hiilamo & Jokela 2010, 87.) Diakonian vapaaehtoisissa on henkilöitä, jotka toimivat samanaikaisesti sekä seurakunnassa että jossain seurakunnan kanssa yhteistyötä tekevässä järjestössä, joista yhtenä esimerkkinä on Raittiuden Ystävien jäsenliitto Kristillinen Terveys- ja Raittiusjärjestö (ks. Helin, Hiilamo & Jokela 2010, 87). Järjestöissä toimivat ja järjestönsä tiedotuslehteä lukevat diakonian vapaaehtoiset voivat toimia Wiion (1997, 82-82) mainitsemina järjestönsä, kuten raittiusjärjestöjen raittiin elämäntavan sanoman välittäjinä seurakuntadiakonian muille toimijoille. Välittäjien olemassa olo on seurakuntadiakoniassa tärkeää, sillä diakonian resurssit ovat rajalliset, josta johtuen seurakuntadiakoniassa tarvitaan verkostoitumista kolmannen sektorin toimijoiden, kuten ennalta ehkäisevän päihdetyön järjestöjen kanssa. Onnistunut viestintä helpottaa diakonian verkostoitumista ja antaa seurakuntadiakonian työntekijöille tietoa eri järjestöistä, joissa asiakkailta on mahdollisuus löytää oma paikkansa erilaisissa arjen tilanteissa. (Helin, Hiilamo & Jokela 2010, 140.)

PAIKALLINEN EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

KUVIO 1. Ehkäisevän päihdetyön toimintaympäristö eri toimijoinen (Kylmänen 2005,17)

3.3 Kirkon ja diakoniatyön rooli päihdekysymyksissä

Kirkko on instituutio, joka haluaa vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon alkoholihaittojen torjumiseksi ja päihdeettömän elämäntavan edistämiseksi. Tämä näkyy esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriön kanssa tehtävänä yhteistyönä päihdekysymyksissä. (Alkoholiohjelma 2004-2007, 63-64.) Suomen evankelisluterilaisen kirkon päihdestrategian (2005) laatiminen on yksi osoitus kirkon sekä sosiaali- ja terveysministeriön välisestä kumppanuudesta (Kirkon päihdestrategia 2005, 1). Suomen evankelisluterilainen kirkko on suurin päihdetyössä julkisen vallan ja järjestöjen rinnalla toimiva uskonnollinen yhteisö (Alkoholiohjelma 2004-2007, 63). Suomen evankelisluterilaisen kirkon yleinen suhtautuminen päihteisiin yhteiskunnassamme käy ilmi vuonna 2005 laaditusta kirkon päihdestrategiasta. Kirkko on huolestunut alkoholinkulutuksen kasvusta, jonka vahingollisimmat seuraukset kohdistuvat lapsiin, nuoriin ja perheisiin. Kirkon mukaan yhteiskuntamme monilla ihmisillä on aiempaa suurempi päihdehoidon tarve.

Diakoniatyö on kristillistä auttamistyötä, jonka tulee mennä aina sinne, missä hätä on suurin ja muut eivät palvele ja auttaa hädässä olevia pyyteettömästi (Lappalainen 1997, 190-191). Diakoniatyöntekijän tulee kulkea eri elämäntilanteissa olevien asiakkaiden rinnalla, vaikka heti asiakassuhteen alussa olisi nähtävissä, että esimerkiksi päihdeiden

käytön vähentäminen tai päihteiden käytöstä luopuminen ei välttämättä olisi mahdollista asiakkaalle. Vaikka lopputulos olisi epäselvä, niin asiakkaan kanssa käytetty aika antaa asiakkaalle sekä toivoa että selkeyttä asiakkaan vaikeaa elämäntilannetta. (Helin, Hiilamo & Jokela 2010, 69.) Yksi keskeinen diakoniatyön tehtävä on seurata yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia, kuten päihteiden käyttöä yhteiskunnassamme ja arvioida muutosten merkitystä ihmisten hyvinvoinnille. (Lappalainen 1997, 190-191). Kirkon työntekijänä diakoniatyöntekijän suhtautumista päihdekysymyksiin ohjaavat kristillisen uskon mukainen vastuullinen ja terve elämäntapa, lähimmäisenrakkaus, yhteisvastuu, oikeudenmukaisuus, heikoimman suojeleminen ja ihmisarvon toteutuminen (Alkoholiohjelma 2004-2007, 63).

Diakoniatyön tehtävänä on toimia ehkäisevän päihdetyön kolmannella, päihteiden käytöstä aiheutuneiden haittojen minimoinnin tasolla eli tertiääritasolla päihdehoitoa tarvitsevien asianajajana kuntoutuspalveluiden tai taloudellisen avun saamiseksi sekä tuoda esille näiden ihmisten hätää ja avun tarvetta. Ehkäisevän päihdetyön ensimmäisellä tasolla, primaaritasolla diakoniatyössä vaikutetaan väestöön ”puolueettoman” tiedotuksen, valistuksen ja päihhteettömyyteen tukemisen avulla. Keskimäinen ehkäisevän päihdetyön taso on sekundaaritaso, jossa olennaista on varhainen puuttuminen ja tuki käytön lopettamisessa. Päihteiden käytöstä voidaan keskustella diakoniatyön sielunhoidollisissa keskusteluissa, mikä voi auttaa ihmistä jäsentämään elämäänsä, ihmissuhteitaan ja Jumala -suhdettaan sekä tukea ottamaan vastuuta omasta elämästään. Päihteistä voidaan puhua myös hartauksissa ja muissa kohtaamisissa seurakuntalaisten kanssa. (Kirkon päihdestrategia 2005, 7-8, 10-11, 13.) Yksi päihteiden käyttöön vaikuttamiskeino ovat valistuksen ”kasvattavan” elementin sisältävät kirkon työntekijöiden kirjoitukset tai haastattelut tiedotusvälineissä. Haastatteluiden yksi julkaisukanava on tutkimukseni kohteena oleva raitis.fi -lehti, joka on ihmisten arjen perusoikeuksien puolustajina toimivien diakoniatyöntekijöiden yksi yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanava. Elina Juntunen, Henrietta Grönlund ja Heikki Hiilamo ovat nimenneet Viimeisellä luukulla - tutkimuksessaan (2006) aktiivisimmat tiedotuskanavissa asiakkaiden perusoikeuksien ajavat diakoniatyöntekijät ovat ns. ’äänekkäiksi puolustajiksi’, jotka haluavat tuoda esille ne ongelmat, joista diakonian taloudellisen avun asiakkaat kussakin kaupungissa kärsivät. Tiedotuskanavissa esille tuotavia diakoniatyön vastaanotolla ”taloudellisissa ongelmissa” olevien asiakkaiden tapaamisen yhteydessä ilmeneviä ongelmia ovat esimerkiksi erilaiset päihderiippuvuudet, sairaudet ja elämänhallinta yhdessä sosiaaliturvaver-

koston monimutkaisuuden ja byrokraattisuuden kanssa. (Juntunen, Grönlund & Hiilamo 2006, 156-157, 183)

Diakoniatyössä ehkäisevää päihdetyötä kirkon ydinsanomana mukaisesti tehtäessä kohdattava ihminen voi kokea armon ja anteeksiantamuksen sekä löytää elämälleen merkityksen ja tarkoituksen. Diakonian periaatteen mukaan kirkolla on vastuu ihmisten elämänmahdollisuuksien tukemisesta myös kansainvälisesti. Seurakuntien kansainvälisessä päihdetyössä diakonian kanavana toimii Kirkon Ulkomaanapu. (Kirkon päihdestrategia 2005, 7, 12.) Kristilliset kirkot tekevät päihdekysymyksissä yhteistyötä yli tunnustuskuntarajojen. Kirkkojen maailmanneuvoston ja Luterilaisen Maailmanliiton sekä näiden yhteisen maailmanlaajuisen liiton Action by Churches Together (ACT) International jäsenenä Suomen evankelisluterilaisella kirkolla on mahdollista järjestää kampanjoita sekä Suomen lähialueilla että Euroopan tasolla ja luoda toiminnallisia päihdeohjelmia ihmisten toiminnan tukemiseksi eri maissa. Lisäksi Suomen ekumeeninen neuvosto kutsuu kirkkoja, kristillisiä yhteisöjä ja näiden jäseniä keskinäiseen vuorovaikutukseen ajankohtaisista, sosiaalieettisistä ja yhteiskunnallisista kysymyksistä. (Alkoholiohjelma 2004-2007, 64.)

Kristillisen kirkon vahvuutena päihdekysymyksissä on kyky kohdata ihmiset arjen todellisuudessa, henkilökohtaisella tasolla ja tukea toiminnassaan yhteisöllisyyttä ja lähiyhteisöjen vahvistamista (Alkoholiohjelma 2004-2007, 63). Osallistuessaan seurakunnan toimintaan ihmiselle jää vähemmän tilaisuuksia päihteiden käytölle ja osallistuminen edistää päihteettömyyttä. Samalla kun kirkko tukee niitä, jotka ovat valinneet elämäntavakseen täysraittisuuden, kirkko kulkee ehkäisevän päihdetyökentällä myös niiden rinnalla, joiden kohdalla on tavoitteena päihdehaittojen vähentäminen ja ns. kohutuikäyttö. Kaikki seurakuntien päihdetyö, jossa diakoniatyöntekijät ovat yksi ammattiryhmä, on nykyisin ehkäisevää päihdetyötä, joka on korvannut raittiustyön käsitteen ja raittiustyön tavoitteeksi asettaman täysraittisuuden vaalimisen. (Kirkon päihdestrategia 2005, 6-7.) Diakoniatyöllä voi olla tulevaisuudessa aikaisempaa merkittävämpi rooli heikoimmassa asemassa olevien terveyden edistämisessä, mikäli seurakunnat panostavat riittävästi tähän työhön ja mikäli muut kolmannen sektorin toimijat ja sosiaali- ja terveysviranomaiset antautuvat läheisempään yhteistyöhön diakonian kanssa (Helin, Hiilamo & Jokela 2010, 129). Läheisempään yhteistyöhön pääseminen edellyttää keskinäisen viestinnän kehittämistä entistä paremmaksi, jotta kukin toimija tulee tietoisem-

maksi siitä, millaisista lähtökohdista käsin kukin taho tekee terveyttä edistävää työtä. Yhtenä viestinnän välineenä tässä tilanteessa voidaan käyttää järjestöjen tiedotuslehtiä, kuten Raittiuden Ystävien raitis.fi -lehteä.

4 RAITTIUDEN YSTÄVÄT JA RAITIS.FI -LEHTI

4.1 Raittiuden Ystävät

Raittiuden Ystävät on aloittanut toimintansa vuonna 1853 kansalaisyhteiskunnan rakentajana ja yhteiskunnallisena vaikuttajana. Raittiuden Ystävät on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton raittiusjärjestöjen keskusjärjestö. (Raittiuden Ystävät, Jäsenliitot i.a.) Raittiuden Ystävien alaisuudessa toimii noin sata paikallisyhdistystä ja kolme jäsenliittoa. Jäsenliittoja ovat Raittiuden Ystävien Urheiluliitto, Sininuorisoliitto ja Kristillinen Terveys- ja Raittiusjärjestö. Raittiuden Ystävien Urheiluliitto vastaa Raittiuden Ystävien valtakunnallisesta urheilutoiminnan järjestämisestä, Sininuorisoliitto kannustaa ja tukee toiminnallaan lapsia ja nuoria terveeseen kasvuun ja päihteettömään elämään ja Kristillinen Terveys- ja Raittiusjärjestö tekee yhteistyötä seurakuntien, kuntien ja muiden järjestöjen kanssa terveen ja raittiin elämän edistämiseksi. Raittiuden Ystävissä on noin 4 000 henkilöjäsentä. (Raittiuden Ystävien vuosikertomus 2010; Jäsentietomakkeet 2011.)

Raittiuden Ystävät on yksi raittiustyölaissa (19.11.1982/828, 2§) mainituista käytännön raittiustyön tekemisestä vastaava raittiusjärjestö, joka tekee ehkäisevää päihdetyötä riippumattoman kansalaisjärjestön nimellä. Raittiuden Ystävät on 1880 -luvulta alkaen yhtäjaksoisesti paikallistoimintaa järjestänyt järjestö. Sen paikallistoimintaa ovat yhdistysten perustaminen ja jäsenten sivistystyö, kuten monenlaisen kulttuuri-, liikunta- ja urheilutoiminnan järjestäminen. Raittiuden Ystävät tuli valtionavustuksen piiriin ensimmäisen kerran vuonna 1887. Nykyisin Raittiuden Ystävien toimintaa tukee Raha-automaattiyhdistys. Raittiuden Ystävien yhteydessä toimii kansanopiston kannatusyhdistys, joka ylläpitää Joutsenon Opiston toimintaa. Raittiuden Ystävät perusti vuonna 2000 Raittiuden Ystävien säätiön, joka edistää tervettä ja raitista elämäntapaa raittiustyön toimijoille avustuksia myöntämällä. (Raittiuden Ystävät i.a. Esittely -Raittiuden Ystävät).

Raittiuden Ystävien toiminta lähtee näkemyksestä ”raitius on enemmän kuin päihteetön elämä”. Raitius on Raittiuden Ystävien toiminnanjohtaja Tom Anthonin (2007) mukaan uskallusta elää aidosti omana itsenään. Raittiuden valitsemalla ihminen antaa Ant-

honin (2007) mukaan toivoa myös toisille. (Rakastu raittiuteen -esite 2007, 5.) Raittiuden Ystävien toiminta on ehkäisevää päihdetyötä, jossa korostetaan yksilöiden, perheiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan vastuullisuutta päihdeasioissa (Raittiuden Ystävät, Esittely i.a). Raittiuden Ystävät opastaa ihmisiä terveisiin elämäntapoihin tekemällä yhteistyötä ehkäisevän päihdetyön, lastensuojelun ja terveydenhuollon järjestöjen sekä kuntien ja seurakuntien kanssa (Rakastu raittiuteen -esite 2007, 4). Raittiuden Ystävät on yksi toimija kulttuurin muutostyössä, jossa on suurena päämääränä alkoholin ja muiden päihteiden kulutuksen vähentäminen ja elämänlaadun parantaminen (Anthoni 2006, Ystävien kesken 4/2006, 3). Lisäksi Raittiuden Ystävät ovat jäsenliittoineen mukana kansainvälisessä yhteistyössä. Raittiuden Ystävät toimii voimakkaana vastavoimana alkoholi- ja humalamyönteiselle kulttuurille tiedotuksia julkaisemalla, kampanjoita ja koulutusta sekä paikallisyhdistys- ja kansalaistoimintaa järjestämällä, aloitteita tekemällä ja raitis.fi -lehteä julkaisemalla. (Rakastu raittiuteen -esite 2007, 4.)

4.2 Raitis.fi -lehti

Raitis.fi -lehti on Raittiuden Ystävien ja sen jäsenliittojen neljä kertaa vuodessa: maaliskuu-, kesä-, syys- ja joulukuussa ilmestyvä tiedotuslehti, joka lähetetään sekä järjestön kannatusjäsenille että varsinaisille henkilöjäsenille lisäksi lehteä lähetetään ilmaisjakeluna eri seurakuntiin, sosiaali- ja terveysalan järjestöihin ja Suomen kuntien virastoihin. Varsinaiset henkilöjäsenet ovat henkilöitä, jotka ovat valinneet elämäntavan ilman alkoholia, huumeita ja tupakkaa. Kannatusjäsenyys ei edellytä henkilökohtaista raittiutta. Kannatusjäseniä ovat sekä yhteisöt että henkilöt, jotka haluavat olla Raittiuden Ystävien toiminnan kannattajia haluamatta muutoin osallistua aktiivisesti toimintaan. (Tom Anthoni, henkilökohtainen tiedonanto 30.4.2009; Kirsi Poikonen, sähköpostiviesti 24.3.2011.) Kannatusjäsenissä on yksi yhteisö ja noin 20 henkilöjäsentä (Kirsi Poikonen, sähköpostiviesti 24.3.2011).

Raitis.fi -lehden julkaiseminen alkoi vuonna 2007, jolloin Ystävien kesken -lehden nimi muutettiin raitis.fi -lehdeksi (Tom Anthoni, haastattelu 30.4.2009). Raitis.fi -lehti sisältää artikkeleita ajankohtaisista päihde- ja raittiusasioista sekä Suomesta että ulkomailta, henkilökuvassa -osion, haastatteluja, ilmoituksia ja jäsenten omia juttuja paikallisyhdistysten ja jäsenliittojen tapahtumista sekä Raittiuden Ystävien tuotteiden esittelyjä. Leh-

den pääkirjoituksen kirjoittaa joko Raittiuden Ystävien puheenjohtaja Jaakko Nikula tai toiminnanjohtaja Tom Anthoni. Toiminnanjohtaja on myös lehden päätoimittaja, joka toimittaa lehteä yhdessä talousjohtajan, suunnittelijan ja toimistosihteerin kanssa. Lehden tilataan juttuja freelancertoimittajilta ja osa lehden jutuista on jäsenien kirjoittamia. Lehden kokonaislevikki on noin 5 000. Raitis.fi -lehden ilmaisnumeroita lähetetään 477 seurakuntaan. (Kirsi Poikonen, sähköpostiviesti 24.3.2011.)

Raitis.fi -lehden sisältö on sidoksissa lehden tarkoitukseen. Lehden tarkoituksena on toimia Raittiuden Ystävien ja jäsenten välisenä viestintävälineenä ajankohtaisista päihde- ja raittiusasioista sekä paikallisyhdistysten että jäsenliittojen tapahtumista tiedotettaessa. Lehteä lukiessaan lukijan on mahdollista saada tietoa myös Raittiuden Ystävien tuotteista, kuten kirjoista. Lehteä julkaistessaan Raittiuden Ystävät pyrkii lähestymään lukijoitaan uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumattomana kansalaisjärjestönä, jonka tavoitteena on selvempi Suomi. (Kirsi Poikonen, haastattelu 30.4. 2009.)

5 RAITIS.FI -LEHDEN LUKIJATUTKIMUKSEN TUTKIMUSPROSESSI

5.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymysten laadinta alkoi puhelin ja sähköposti yhteistyöllä Raittiuden Ystävien puheenjohtaja Jaakko Nikulan kanssa tammikuussa 2009. Helmikuussa 2009 tutkimuskysymysten laadintaan tuli sähköpostitse mukaan Raittiuden Ystävien toiminnanjohtajana ja raitis.fi -lehden päätoimittajana työskentelevä Tom Anthoni. Anthoni vei puheenjohtaja Jaakko Nikulan kanssa laatimani lukijatutkimuksen alustavan kyselylomake-ehdotelman Raittiuden Ystävien hallituksen kokouksen 24.2.2009 esityslistalle. Lukijatutkimuksen toteuttamiseen saatiin näin Raittiuden Ystävien hallituksen hyväksyntä. Huhtikuusta 2009 lähtien toukokuun 2009 loppuun saakka lukijakysymysten laadinnassa oli mukana myös Raittiuden Ystävien talousjohtaja Kirsi Poikonen. Tarkempia viimeisteleviä kyselylomakkeen ulkomuotoon että sisältöön liittyviä korjausehdotuksia sain Raittiuden Ystävien toimistolla vappuaaton 2009 palaverissa, jossa oli itseni ja toiminnanjohtajan lisäksi paikalla talousjohtaja sekä toimistoapulainen.

Laadin postitettujen kyselylomakkeiden kysymykset Raittiuden Ystävien toiveiden pohjalta. Raittiuden Ystävät toivoi saavansa tietoa siitä, kuinka lukijat lukevat raitis.fi -lehteä, mitä mieltä lukijat ovat raitis.fi -lehden sisällöstä, ulkonäöstä ja nykyisestä kohdentumisesta, millaisen kuvan lehti antaa Raittiuden Ystävästä lukijoilleen, kuinka tuttu Raittiuden Ystävät on järjestönä lukijoilleen, millä tavoin lukijat suhtautuvat lehden levikin lisäämiseen ja kuinka lehteä voitaisiin kehittää nykyisestään. Näiden kysymysten tehtävänä oli antaa tietoa päätutkimuskysymykseen: Millä tavoin Raittiuden Ystävien tulisi kehittää yhteisöviestinnän välineenä toimivaa lehteään?. Tutkimukseni toinen keskeinen teema liittyy siihen, millä tavoin lukijat suhtautuvat lehden levikin lisäämiseen jäsenkunnan ulkopuolelle. Tulisiko lehden levikkiä lisätä esimerkiksi lahjoitusnumeroilla, ja toisaalta, kuinka lehden levikin lisääminen jäsenkunnan ulkopuolelle vaikuttaisi lukijoiden arvostukseen lehteä kohtaan?

5.2 Tutkimuksen toteutus

Raittiuden Ystävien toive saada lukijatutkimukseen osallistumaan paljon ihmisiä ja esittää heille monia kysymyksiä ohjasi minua valitsemaan tutkimusmetodiksi kvantitatiivisen kyselyn, jota myös Raittiuden Ystävien puheenjohtaja suositteli minulle. Teoreettisena ohjaajanani tutkimusmetodin valinnassa oli Sirkka Hirsjärven, Pirkko Remeksen ja Paula Sajavaaran Tutki ja kirjoita -kirjan (2007, 190) maininta kyselytutkimuksen eduista, joilla tarkoitetaan monien ihmisten saamista tutkimukseen ja useampien asioiden kysymistä näiltä henkilöiltä. Kvantitatiivisen kyselyn valintaa puolsi myös se, että minä en voisi olla silloin tutkijana vaikuttamassa vastauksiin olemuksellani ja läsnäolollani. Yksi kvantitatiivisen kyselyn valitsemiseen vaikuttanut tekijä oli lisäksi tutkimuksen luotettavuuden paraneminen jokaiselle vastaajalle täysin samassa muodossa esitettyjen kysymysten myötä. (Valli 2001, 31.)

Kun kvantitatiivinen kysely oli yksimielisesti Raittiuden Ystävien kanssa valittu aineistonkeruumenetelmäksi, oli päätettävä kuinka kysely toteutetaan. Paras tapa toteuttaa kysely oli mielestämme postikysely, koska tutkimuksen kohderyhmään kuului monia iäkkäitä ihmisiä, joille postikysely voi olla luontevampi ja tutumpi lähestymistapa kuin Internet-kysely. Postikyselyä suunnitellessamme jouduimme pohdiskelemaan sitä, kuinka saisimme vähennettyä postikyselyn riskejä. Kyselyn onnistumisen kannalta ensiarvoisen tärkeä tekijä on vastausprosentti, mikä jää usein postikyselyssä tehdyssä aineistonkeruussa alhaiseksi (Valli 2001, 31). Muita kyselytutkimuksen yleisiä ongelmia ovat muun muassa se, ettei tutkija voi tietää sitä, miten vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet kyselyyn ja miten he ovat ylipäätänsä selvillä kysytystä aihealueesta (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 190). Raittiuden Ystävien raitis.fi -lehden lukijatutkimuksessa vastausprosenttia on yritetty saada korkeammaksi arpomalla kyselyyn vastanneiden kesken Raittiuden Ystävien kirjoja.

Postikyselystä aiheutuu aina kuluja ja vastaajien nimien sekä osoitteiden löytäminen voi olla hankalaa. Lukijatutkimuksen postikulut maksoi Raittiuden Ystävät. Vastaajien nimien ja osoitteiden löytämisessä Raittiuden Ystävät käytti apunaan jäsenien nimi- ja osoitelistaa. Raittiuden Ystävät lähettivät lukijakyselyn 500 lukijalle kaikkiin maakuntiin, joihin lehteä lähetetään. Kyselyn henkilöjäsenet valittiin kussakin maakunnassa asuvien Raittiuden Ystävien jäsenmäärään suhteutettuna eli niin sanottua ositettua otan-

taa käyttämällä. Jos tutkimuksessa olisi käytetty systemaattista otantaa esimerkiksi joka kymmenes -periaatteella olisivat joidenkin maakuntien henkilöjäsenet jääneet pienen jäsenmäärän vuoksi kokonaan kyselyn ulkopuolelle. (ks. Valli 2001, 15-16.)

Raittiuden Ystävien toimistoapulaisen Outi Heinon (sähköpostiviesti 6.5.2009) mukaan kyselylomakkeita lähetettiin kaikkiin Suomen 19 maakuntaan. Kyselylomakkeiden lähettäminen jakautui varsin epätasaisesti maakunnittain. Maakunnittain lähetettyjen kyselyjen jakautumista tarkastellessa erottui selkeästi kolme maakuntaa, joihin kyselylomakkeita oli lähetetty eniten. Lähes puolet kaikista (N=500) lähetetyistä kyselylomakkeista oli lähetetty Varsinais-Suomeen, noin viidesosa Pohjois-Savoon ja kymmenesosa Uudellemaalle. Suomessa oli kyselyjä lähetettäessä käytössä läänijako Ahvenanmaa, Etelä-Suomen lääni, Länsi-Suomen lääni, Oulun lääni ja Lapin lääni. Läänit muodostuivat maakunnista. (Kunnat ja alueet kartalla, i.a.) Varsinais-Suomen maakunta kuului Länsi-Suomen lääniin (Kunnat ja alueet kartalla, i.a.), jonne oli lähetetty 282 kyselyä. Tämä oli 56,4 % kaikista lähetetyistä kyselylomakkeista. Pohjois-Savo kuului Itä-Suomen lääniin ja Uusimaa Etelä-Suomen lääniin (Kunnat ja alueet kartalla, i.a.), joihin molempiin oli lähetetty 110 kyselylomaketta.

Seuraavalla sivulla oleva taulukko kertoo, missä läänissä kukin maakunta sijaitsi vuoden 2009 läänijaossa (Kunnat ja alueet kartalla, i.a.) sekä lähetettyjen kyselylomakkeiden jakautumisen lääneittäin ja maakunnittain.

TAULUKKO 1. Lähetetyt kyselylomakkeet lääneittäin ja maakunnittain lukumäärän ja prosenttien mukaan N=500

Lääni	Maakunta	Lukumäärä	Prosentti
Ahvenanmaa	Ahvenanmaa	1	0,2 %
	Yhteensä	1	0,2 %
Etelä-Suomen lääni	Uusimaa	53	10,6 %
	Päijät-Häme	13	2,6 %
	Kymenlaakso	10	2 %
	Etelä- Karjala	7	1,4 %
	Kanta-Häme	4	0,8 %
	Itä-Uusimaa	2	0,4 %
	Yhteensä	110	22 %
Itä-Suomen lääni	Pohjois-Savo	103	20,6 %
	Etelä-Savo	5	1 %
	Pohjois-Karjala	2	0,4 %
	Yhteensä	110	22 %
Länsi-Suomen lääni	Varsinais-Suomi	242	48,4 %
	Pirkanmaa	15	3 %
	Keski-Suomi	12	2,4 %
	Satakunta	7	1,4 %
	Etelä-Pohjanmaa	4	0,8 %
	Pohjanmaa	1	0,2 %
	Keski-Pohjanmaa	1	0,2 %
	Yhteensä	282	56,4 %
Oulun lääni	Pohjois-Pohjanmaa	16	3,2 %
	Kainuu	1	0,2 %
	Yhteensä	17	3,4 %
Lapin lääni	Lappi	1	0,2 %
	Yhteensä	1	0,2 %
Kaikki	Yhteensä	500	100%

Kyselyn lähettämällä suurelle joukolle pyrittiin varmistamaan palautuvien vastausten riittävä määrä kattavan materiaalin saamiseksi, sillä postikyselyille on tyypillistä suuri kato palautuneiden vastausten määrässä. Jos kysymyksessä ei ole vastaajille itselleen tärkeä aihe, niin vastausprosentti on parhaimmillaan 30-40. Kyselylomaketta tiedon-

hankintavälineenä käytettäessä on harkittava hyvään vastausprosenttiin pyrittäessä myös sitä, milloin lomake on viisainta postittaa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 191, 199.) Järjestöjen tiedotuslehdistä lukijatutkimusta tehtäessä postikysely on hyvä ajoittaa joko tiedotuslehden postituspäivälle tai heti sen jälkeen, jolloin juuri ilmestynyt tiedotuslehti on vielä lukijoiden tuoreessa muistissa. Koska kysely ei ajoittunut lehden postituspäivälle, ehdotin Raittiuden Ystäville, että kyselyn mukana lähetettäisiin vastaajille uusien lehti. Tämä käytäntö olisi mahdollistanut yksityiskohtaisempien kysymysten esittämisen lehden sisällöstä ja ulkoasusta. Raittiuden Ystävien mukaan lukijoille tuli lähettää ainoastaan kyselylomake, jotta tutkimuksen kulut pysyisivät alhaisina.

Raittiuden Ystävien lukijatutkimuksessa kyselylomakkeet postitettiin toukokuun 2009 lopussa. Kyselyyn vastaamisaika oli kaksi viikkoa. Kyselylomakkeiden mukana oli palautuskirjekuori ja saate, joihin oli painettu Raittiuden Ystävien logo. Saatteessa kerrottiin kyselyn tarkoitus, tärkeys, laatijan nimi, palautuspäivä sekä vastaajien kesken suoritettavasta Raittiuden Ystävien kirjojen arvonnasta. (Liite 1.)

Kyselylomakkeessa oli viisi sivua, joiden molemmilla puolilla oli kysymyksiä. Lomake sisälsi sekä avoimia että monivalintakysymyksiä. Monivalintakysymyksissä oli numeroituja vastausvaihtoehtollisia kysymyksiä, joissa vastaajan oli ympyröitävä itseään parhaiten kuvaava vastausvaihtoehto sekä yksi strukturoidun kysymyksen ja avoimen kysymyksen välimuoto, jossa vastaajan oli mahdollista kertoa käymästään koulutuksesta muu, mikä -kohdan avokysymykseen vastaamalla. Suurin osa kyselylomakkeen kysymyksistä oli Likertin 5 -portaisen asteikon mukaisesti laatimiani asteikkoihin eli skaaloihin perustuvia monivalintakysymyksiä, joissa vastaajan tuli valita asteikosta voimakkaimmin omaa mielipidettään kuvaava vastausvaihtoehto. (ks. Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 194-195.) Avoimia kysymyksiä käytin saadakseni syventävää tietoa osaan monivalintakysymysten vastauksiin ja vastaajien äänen paremmin esille tuodakseni.

Taustatietoina kysyin vastaajien sukupuolta, syntymävuotta, siviilisäätystä, asuinläänää, koulutusta, asuuko perheessä alaikäisiä lapsia ja sitä kuinka monta vuotta vastaajalle oli tullut raitis.fi -lehti tai sen edeltäjä. Taustatietojen jälkeen jaoin kyselylomakkeen päätöskoihin Raittiuden Ystävien tuttuus ja toimintaan osallistuminen, raitis.fi -lehden käyttötavat, lehden sisältö, raitis.fi -lehden ulkoasu, lehden suuntaaminen ja markkinoinnin laajentaminen.

Tuttuus ja toimintaan osallistuminen pääotsikon alla oli kaksi numeroitua vastusvaihtoehtollista monivalintakysymystä, avoin kysymys ja kolme Likertin 5 -portaisen asteikon mukaisesti laatimaani väittämää (ks. Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 193-195). Toisen numeroidun vastausvaihtoehtollisen monivalintakysymyksen ja siihen liittyvän avoimenkysymyksen tarkoituksena oli selvittää sitä, ovatko Raittiuden Ystävät ry:n nettisivut tuttuja vastaajalle ja mitä mieltä vastaaja on nettisivuista. Väittämien avulla pyrin selvittämään sitä, kiinnostaako Raittiuden Ystävien toiminta yleisellä tasolla vastaajaa, pitääkö vastaaja Raittiuden Ystäviä hyödyllisenä järjestönä ja ovatko Raittiuden Ystävien tuotteet tuttuja vastaajalle. Väittämien jälkeen selvitin numeroidulla vastausvaihtoehtollisella kysymyksellä sitä onko Raittiuden Ystävät vastaajalle tuttu vastaajan oman Raittiuden Ystävien, sen jäsenliittojen ja/tai paikallisyhdistysten järjestämiin/tukemiin tapahtumiin, tilaisuuksiin tai juhliin osallistumisen kautta.

Raitis.fi -lehden käyttötavat pääotsikon alla oli neljä monivalintakysymystä ja yksi avokysymys, joiden avulla pyrin selvittämään lukevatko perheessä muut kuin vastaaja raitis.fi -lehteä, miten vastaaja lukee raitis.fi -lehteä, kuinka paljon vastaaja käyttää aikaa lehden lukemiseen, onko vastaajan tapa lukea raitis.fi -lehteä muuttunut viime vuosien aikana ja mitä vastaaja lukee lehdestä. Käyttötavat pääotsikon jälkeen lehden sisällöksi nimeämäni pääotsikon väittämässä oli tavoitteenani saada vastaajilta tietoa ensinnäkin siitä, millaisena he kokevat raitis.fi -lehden sisällön yleisellä tasolla ja antaako lehti Raittiuden Ystävistä helposti lähestyttävän kuvan. Lehden kehittämisestä lukijaystävällisemmäksi tarkempaa tietoa saadakseni jaoin lehden sisältökysymykset kyselylomakkeessa raitis.fi lehdessä tulisi olla, toivoisin raitis.fi -lehden pääkirjoitusten, raitis.fi -lehden ilmoitukset, raitis.fi -lehden mainokset ja miten raitis.fi -lehti tukee omaa elämäänne -kysymys otsikoiksi, joiden alle laitoin erilaisia lehden sisältöön liittyviä väittämiä.

Raitis.fi -lehden sisältöä käsittelevien kysymysten jälkeen kysyin Likertin 5-portaisen asteikon mukaisen kahden väittämän avulla vastaajan mielipidettä lehden ulkoasusta ja kannesta, joiden kautta tarkoitukseni oli selvittää sitä, onko raitis.fi -lehden ulkoasu nykyisellään hyvä ja houkutteleeko kansi vastaajaa lukemaan lehteä. Tutkimuksessa lehden ulkonäöstä saatujen vastausten kautta Raittiuden Ystävien raitis.fi -lehden toimituksen henkilökunta saisi tietoa siitä, mitä vastaajat ajattelevat lehden ulkoasusta.

Koska tutkimuksen tarkoitus oli myös selvittää sitä, mitä vastaajat ajattelevat lehden suuntaamisesta ja levikin laajentamisesta tulevaisuudessa jäsenkunnan ulkopuolelle laitoin lomakkeen loppuun vastaajien mielipiteitä selvittääkseni Likertin 5-portaisen asteikon mukaisia väittämiä lehden nykyisestä kohdentumisesta, levikin lisäämiskeinoista ja vastaajan arvostuksen kasvusta lehteä kohtaan tilauskannan kasvaessa. Raitis.fi -lehden levikin ja levikin laajentamista pohdiskellessaan Raittiuden Ystävien raitis.fi -lehden toimituksen henkilökunta joutuu pohdiskelemaan lehden ilmestymiskertojen määrää ja lehden tilauksen sopivaa hintaa. Näistä suuntaa antavaa tietoa Raittiuden Ystäville saadakseni esitin vastaajille monivalintakysymyksen lehden ilmestymisestä ja avoimen kysymyksen lehden tilauksen sopivasta hinnasta. Viimeisenä kysymyksenä kyselylomakkeessa oli avoin kysymys, johon vastaamalla raitis.fi -lehden lukijat pääsivät esittämään omalla vapaalla äänellään kehitys- ja parannusehdotuksiaan lehdelle.

Tutkimuksen aloitteen tekijänä Raittiuden Ystävät tukivat kyselyn toteuttamista taloudellisesti postikulut ja kyselylomakkeiden tulostuskulut maksamalla sekä vastaajien arvontapalkinnot lahjoittamalla. Lisäksi Raittiuden Ystävät antoivat minulle toiminnallista tukea vastaanottajien osoitetietoja etsimällä, kysymyksiä ja kysymysten esittämisjärjestystä kanssani suunnittelemalla ja kysymysten sanamuotoja vastaajille henkilökohtaiseksi muokkaamalla, kyselylomakkeet kopioimalla ja vastaajille postittamalla sekä palautetut lomakkeet toimistolta minulle kotiini analysoitavaksi postittamalla.

5.3 Tutkimuksen kohderyhmä

Kirkollista näkökulmaa tutkimukseen saadakseni Raittiuden Ystävien talousjohtajan ja toiminnanjohtajan sekä minun ajatuksena oli vielä toukokuussa 2009, että kysely lähetettäisiin 50:lle seurakunnan nuorisotyöntekijälle eri puolille Suomea. Heidän lisäksi kysely ajateltiin lähettää 50:lle lasten vanhemmalle, jotka valittaisiin Vanhempainliitolta saatujen osoitetietojen perustalta. Lasten vanhemmat rajautuivat pois tutkimuksesta, koska en ehtinyt laatia Raittiuden Ystävien kanssa Vanhempainliitolle omaa kyselylomaketta ennen Vanhempainliiton toiminnanjohtajan kesälomalle jäämistä. Toisekseen kysely lähettäminen lasten vanhemmille ei ollut mahdollista enää syksyllä 2009, koska Raittiuden Ystävät oli lähettänyt keväällä 2009 hallituksen kokouksen 24.2.2009 hyväk-

symän määrän mukaiset 500 kyselylomaketta, minkä myötä heillä ei ollut rahaa postittaa lisää kyselyjä.

Seurakuntiin lähetettävät kyselylomakkeet tuli Raittiuden Ystävien mukaan kohdentaa nuorisotyöntekijöille, koska he tekevät näkyvimmin ehkäisevää päihdetyötä seurakunnissa. Raittiuden Ystävillä oli seurakuntien osoitetiedot, mutta ei seurakuntien työntekijöiden nimiä. Kyselyn henkilökohtaisesti nuorisotyöntekijöille kohdentaakseen Raittiuden Ystävät aikoi etsiä seurakuntien nuorisotyöntekijöiden nimitietoja seurakuntien Internet -sivuilta. Erottaakseen nuorisotyöntekijöille lähetetyt kyselylomakkeet henkilöjäsentille lähetetyistä kyselyistä Raittiuden Ystävät aikoivat käyttää nuorisotyöntekijöiden kyselyssä pientä tarraa. Kyselyn kohdentamista nuorisotyöntekijöille vaikeutti osaltaan kiireinen aikataulu.

Raittiuden Ystävien toimistolle palautuneet kyselylomakkeet kotiini saatua ihmettelin ennen aineiston analysoinnin aloittamista palautuneiden lomakkeiden vähäistä määrää ja otin yhteyttä Raittiuden Ystäviin. Raittiuden Ystäviin yhteyttä otettuani pääsin tutustumaan kyselylomakkeiden postituksessa käytettyyn osoitetarralistaan, jolloin minulle selvisi, että kyselylomakkeita oli lähetetty eri tavalla kuin mitä alustavasti oli suunniteltu. Kyselylomakkeita oli lähetetty suunnitelmien mukaisesti 500, mutta 50 nuorisotyöntekijän sijaan lomakkeita oli lähetetty 31 evankelisluterilaiseen seurakuntaan, viiteen vapaaseurakuntaan, neljään adventtiseurakuntaan ja yhteen ortodoksiseen seurakuntaan, joiden osoitetarroissa ei ollut lainkaan toimialan tai työntekijän nimeä. Seurakuntiin lähetetyt kyselylomakkeet olivat 8,2 % (N=500) lähetetyistä lomakkeista. Kyselylomakkeita oli lähetetty myös 16 kuntaan liikunta- ja vapaa-ajan sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoalan toimijoille ja lisäksi yhdeksään muuhun yhteisöön. Näille lähetetyt kyselylomakkeet olivat 3,2 % (N=500) lähetetyistä lomakkeista.

Eniten (86,8 %) kaikista kyselylomakkeista oli lähetetty henkilöjäsentille, joita oli valittu kyselytutkimukseen mukaan 434. Yksittäinen suurin kyselytutkimukseen valittu ryhmä olivat naishenkilöjäsent. Naishenkilöjäseniä oli kyselyn vastaanottajissa 219, mikä oli 43,8 % kaikista tutkimukseen (N=500) valituista. Mieshenkilöjäseniä oli valittu tutkimukseen 141, mikä oli 28,2 % tutkimukseen (N=500) valituista. Yksittäisten nais- ja miesjäsenten lisäksi kyselylomakkeita oli lähetetty molempien puolisoiden ja perheenjäsenten nimellä. Molempien puolisoiden nimi oli 72 osoitetarrassa, mikä oli 14,4 %

tutkimukseen (N=500) valituista. Kahdessa osoitetarrassa oli sekä vanhempien että lasten nimet. Taulukosta 2 voi nähdä yksityiskohtaisesti lähetetyn kyselylomakkeen vastaanottajajakauman.

TAULUKKO 2. Kyselylomakkeen vastaanottajajakauma lukumäärän ja prosenttien mukaan (N=500)

Lomakkeiden vastaanottajat	Lukumäärä	Prosentti
Henkilöjäsenet:		
Naiset	219	43,8 %
Miehet	141	28,2 %
Molemmat puoliset yhdessä	72	14,4 %
Perheenjäsenet (>2 henkilöä)	2	0,4 %
Yhteensä	434	86,8 %
Seurakunnat:		
Evangelisluterilaiset seurakunnat	31	6,2 %
Vapaaseurakunnat	5	1 %
Adventtiseurakunnat	4	0,8 %
Ortodoksiset seurakunnat	1	0,2 %
Yhteensä	41	8,2 %
Kunnat/kaupungit:		
Liikuntatoimenjohtajat	1	0,2 %
Sivistyslautakunnat	1	0,2 %
Sosiaali- ja terveyslautakunnat	1	0,2 %
Vapaa-ajan lautakunnat	4	0,8 %
Sosiaalitoimi	3	0,6 %
Raittiustoimi	1	0,2 %
Raittiuslautakunnat	2	0,4 %
Sosiaalilautakunnat	1	0,2 %
Nuorisotoimi		0,2 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut		0,2 %
Yhteensä	16	3,2 %
Muut yhteisöt:		
Nuorten Akatemia	1	0,2 %
Lähivakuutus-ryhmän Keskusliitto	1	0,2 %
Suomen kotiseutuliitto	1	0,2 %
Yläaste, tukioppilaat	1	0,2 %
Kehitysyhteistyön palvelukeskus	1	0,2 %
Vesaisten Helsingin piiri	1	0,2 %

Katulähetysliitto	1	0,2 %
Kansanterveystyön kuntayh- tymä	1	0,2 %
Turun kristillinen raittiustyö	1	0,2 %
Yhteensä	9	1,8 %
Kaikki yhteensä	500	100 %

Taulukossa luetelluista kyselylomakkeen vastaanottajista Raittiuden Ystävien jäseniä ovat henkilöjäsenet ja Lähivakuutus-ryhmän Keskusliitto on kannatusjäsen. Raittiuden Ystävät lähettää muille kyselyn vastaanottajille lehteään ilmaisjakeluna.

Kaikki kyselyyn valitut olivat saneet samanlaisen kyselylomakkeen, joka oli suunnattu taustatiedot ja käyttötavat osioltaan enemmän henkilöjäsenille kuin yhteisöille. Toimi- alan ja työntekijän nimen puuttuminen vastaanottajan kirjeestä yhdessä henkilöjäsen vastaajille laaditun taustatiedot ja käyttötavat osion kanssa saattoivat vähentää yhteisö- jen kyselyyn vastaamista. Kyselyn postittamisessa käytettyjä osoitetarralistoja selates- sani havaitsin puutteita osoitetiedoissa. Kyselylomakkeiden postituksessa käytetyn 500 jäsenen osoitelistalta puuttui viiden seurakunnan, 20 henkilöjäsenen ja neljän kunnan toimialan katuosoite, joiden lisäksi 17 henkilöjäsenen katusoitteessa ei ollut kadunnu- meroa. Puutteelliset osoitetiedot voivat olla yksi syy siihen miksi postikysely ei tavoita vastaanottajaa ja kysely jää palautumatta. Raittiuden Ystävien Internet -osoitteessa www.raittiudenystavat.fi olevalla pääsivulla on nykyisin ilmoitus, jossa Raittiuden Ys- tävät kertovat kaipaavansa jäsenrekisterinsä ja lehdensaajarekisterinsä päivittämistä, joita päivittääkseen he pyytävät jäsenyhdistyksiään ilmoittamaan tiedot jäsenistään toi- mitukseen. Yksi lukijatutkimukseen vastaamiseen vaikuttanut tekijä saattoi olla myös se, että Raittiuden Ystävät ei ollut toiminnanjohtaja Tom Anthonin (henkilökohtainen tiedonanto 30.4.2009) mukaan tehnyt koskaan aiemmin lukijatutkimusta. Kyselyn vas- taanottajilla ei ollut näin ollen aiempaa kokemusta Raittiuden Ystävien lukijatutkimuk- sista. Lisäksi vastaamiseen saattoi vaikuttaa se, että kyselylomakkeita ei postitettu leh- den mukana, eikä myöskään heti lehden ilmestyttyä, minkä vuoksi kyselyyn ei voinut vastata lehden lukemisen yhteydessä tai melko heti lukemisen jälkeen.

Koska en kysynyt kyselylomakkeessa suoraan, missä työyhteisössä vastaaja työskente- lee ja kyselyssä ei käytetty ennalta suunniteltua tarramerkintää, minun oli mahdotonta saada selvää, ketkä vastasivat kyselyyn. Raittiuden Ystävien kotiini lähettämistä kysely- lomakkeista ei ollut poistettu täytettyjä arvontalipukkeita, vaikka alun perin oli sovittu,

että arvontalipukkeet jäävät Raittiuden Ystäville. Raittiuden Ystävät oli monistanut kuluksen säästämiseksi kyselylomakkeen kaksi puoleisena, jolloin arvontalipukkeen pois leikkaaminen olisi poistanut osan vastauksista. Laskin palautuneet kyselylomakkeet saatuaani, että arvontalipukkeen oli täyttänyt 75 kyselylomakkeen palauttaneesta vastaajasta 37, mikä on kaikista lomakkeen palauttaneista 49,3 %: Täytettyjen arvontalipukkeiden ja kyselylomakkeiden postituksessa käytettyjä osoitetarralistoja verrattaessa kävi ilmi, että 37:stä arvontalipukkeen täyttäneestä 32 oli henkilöjäseniä ja kaksi työpaikalleen tilattua lehteä lukevia. Lomakkeiden yksittäinen lähettäminen ympäri Suomea oleviin seurakuntiin, kaupunkien ja kuntien toimialoille sekä muihin yhteisöihin mahdollisesti postinumerotietojen perusteella edellä mainitun kahden vastaajan tunnistamisen työyhteisön edustajiksi. Kolme arpalipukkeen täyttäneitä vastaajaa en pystynyt määrittelemään postinumeroiden avulla yhteisön edustajiin tai henkilöjäseniin, sillä he olivat paikkakunnilta, joihin lähetettiin useampia kyselylomakkeita ja heidän nimiään ei löytynyt osoitetarralistasta. Arvontalipukkeiden täyttäneiden 32 henkilöjäsenen lisäksi työyhteisöjen edustajien ulkopuolelle oli iän perusteella kansaeläkeikäiseksi määriteltävissä 17 ikänsä ilmoittanutta vastaajaa. Palautuneiden kyselylomakkeiden vähäinen määrä 75 lomaketta ja henkilöjäseniin painottuva vastaajakunta eivät mahdollista tässä tutkimuksessa eri yhteisöjen ja henkilöjäsenten vastausten keskinäistä vertailemista.

5.4 Aineiston analyysi

Analysoin aineistoa SPSS for Windows -ohjelman avulla. Tutustuin ohjelman käyttöön lukemalla Pertti V.J Yli-Luoman (2000) kirjaa ”Johdatus kvantitatiivisiin analyysimenetelmiin SPSS for Windows-ohjelman avulla” sekä Martti Holopaisen, Lauri Tenhusen ja Pertti Vuorisen (2004) kirjaa ”Tutkimusaineiston analysointi ja SPSS”. Lähtiessäni analysoimaan lomakkeen vastauksia jouduin tekemään kysymys numero 2 ”Mikä on syntymävuotesi? -avokysymyksen vastausten pohjalta ikäryhmä jaottelun. Rajasin ikäryhmät vanhimman ja nuorimman vastaajan mukaan ikävuosien 30- ja yli 90-vuotiaat välille kymmenen vuoden ikäjaottelua käyttäen vaihtoehtoihin; 30-39, 40-49, 50-59, 60-69, 70-79, 80-89 ja yli 90. Tämä mahdollisti ikäkysymyksen vastausten analysoimisen SPSS-ohjelmalla. Kysymys numero 5:een vastatessaan vastaajilla oli mahdollista ympyröidä useampi koulutusvaihtoehto, jolloin vastausten analysoiminen ei onnistu yhden vastausvaihtoehdon hyväksyvällä SPSS-ohjelmalla. Tästä johtuen kävin koulutustausta-

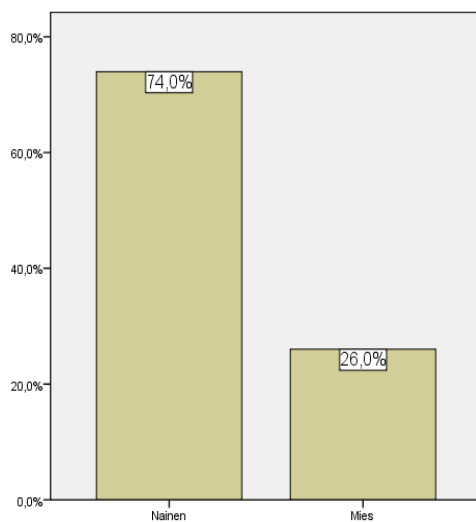
kysymyksen vastaukset manuaalisesti läpi ja paperille vastaukset kirjaamalla, josta siirsin vastaukset tämän opinnäytetyön vastaajien taustatietoihin. Tein kaikista monivalintakysymysten vastauksista SPSS-ohjelmalla frekvenssitaulukot, joissa näkyy jokaisen kysymyksen kohdalla prosentuaalinen osuus kaikista eri vastauksista. Laadin osasta näistä taulukoista pylväsdiagrammeja. Lisäksi käytin apuna ristiintaulukointia vertaillessani vastausten jakautumista sukupuolen, siviilisäädyn, koulutuksen ja lukijoiden jäsenenä olo vuosien mukaan.

6 TULOKSET

6.1 Vastaajien taustatiedot

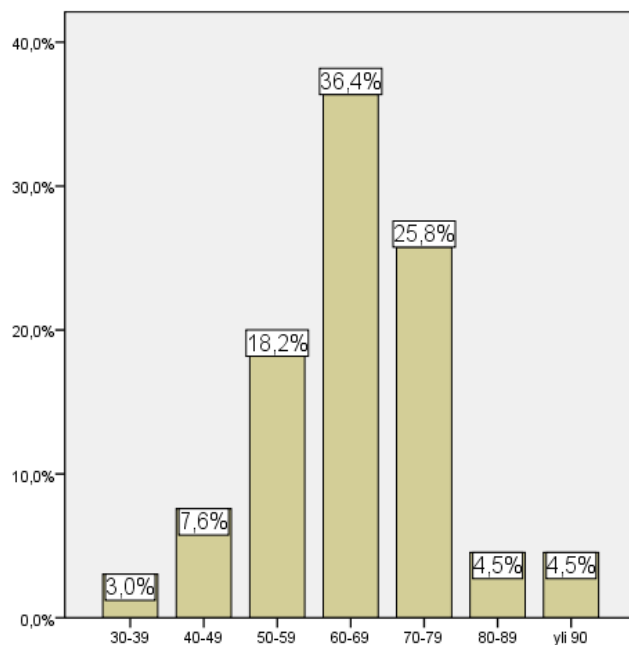
Kyselylomakkeita lähetettiin 500 kappaletta. Lomakkeista palautui 75 kappaletta. Palautuneista kyselylomakkeista yksi oli ei-jäsenen palauttama ja yksi lomake palautui täysin tyhjänä. Tyhjässä lomakkeessa oli saate, jossa kerrottiin, että kyselyn vastaanottaja oli kuollut vuonna 2007. Nämä kyselylomakkeet jäivät luonnollisesti pois tutkimuksesta. Analysoitavien lomakkeiden määrä oli näin ollen 73 kappaletta, mikä on 14,6 % lähetetyistä lomakkeista.

Kyselyyn vastasi 54 naista, mikä on 74 % kaikista vastanneista. Miehiä oli vastaajissa 19, mikä on 26 % kaikista vastanneista. Jo ennen kyselylomakkeiden palautumista oli otaksuttavissa, että enemmistö vastaajista on naisia, sillä kyselylomakkeita oli lähetetty 219 naishenkilöjäsenelle, mikä on 43,8 % kaikista (n=500) lähetetyistä kyselylomakkeista (ks. Taulukko 2, luku 5.3).

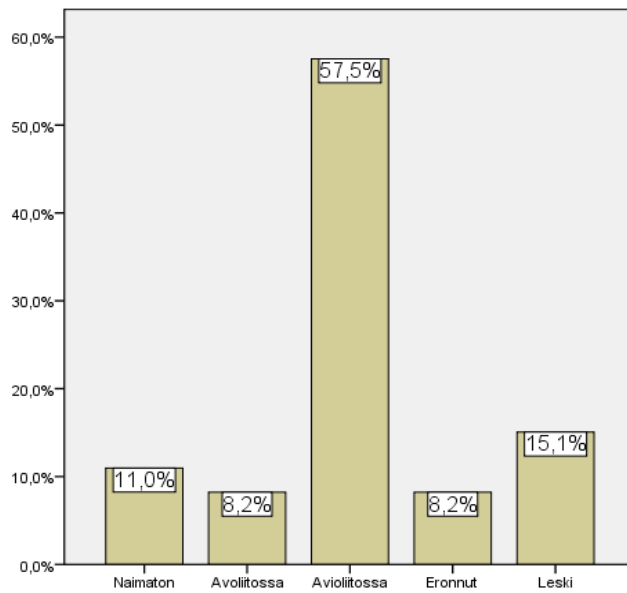
KUVIO 2. Vastaajien sukupuoli N=73

Kaikista vastaajista 80,4 % sijoittui ikäluokkaan 50-79-vuotiaat. Suurin yksittäinen ikäryhmä (36,4 %) olivat 60-69-vuotiaat. Toiseksi suurin ryhmä (25,8 %) olivat 70-79-vuotiaat ja kolmanneksi (18,2 %) eniten vastaajissa oli 50-59-vuotiaita. Vastaajissa oli vähiten 30-39-vuotiaita, joita oli vain 3 %. Vastaajissa oli myös erittäin iäkkäitä, yli 90-vuotiaita henkilöitä. Heitä oli kolme, mikä on 4,5 % vastanneista. Raittiuden Ystävillä ei ollut tilastoa jäsentensä iästä, mutta talousjohtaja Kirsi Poikoselta (sähköpostiviesti 24.3.2011) saamani tiedon mukaan Raittiuden Ystävien jäsenet ovat pääasiassa vanhempia, suurimmaksi osaksi eläkkeellä olevia henkilöitä. Poikoselta (sähköpostiviesti 24.3.2011) saamani tieto on samansuuntainen tutkimuksessa ilmenneen ikäjakauman kanssa.

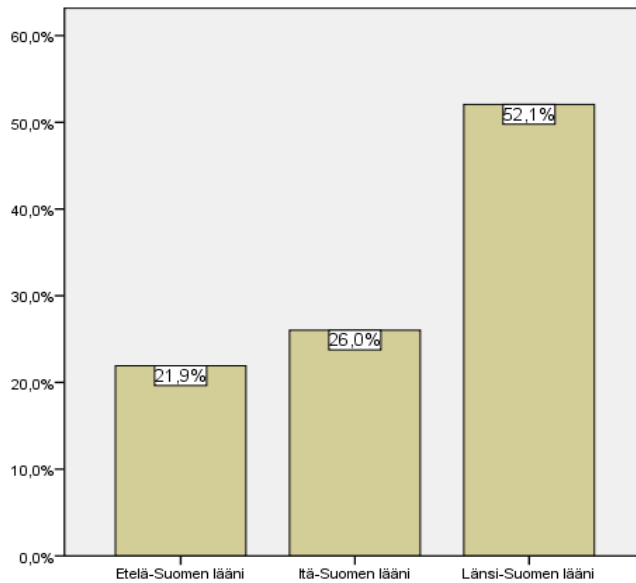
KUVIO 3. Vastaajien ikäryhmät N=66

Yli puolet (57,5 %) vastaajista oli avioliitossa, 15,1 % oli leskiä ja 11 % naimattomia. Vastaajissa oli yhtä paljon (8,2 %) sekä avioliitossa olevia että eronneita.

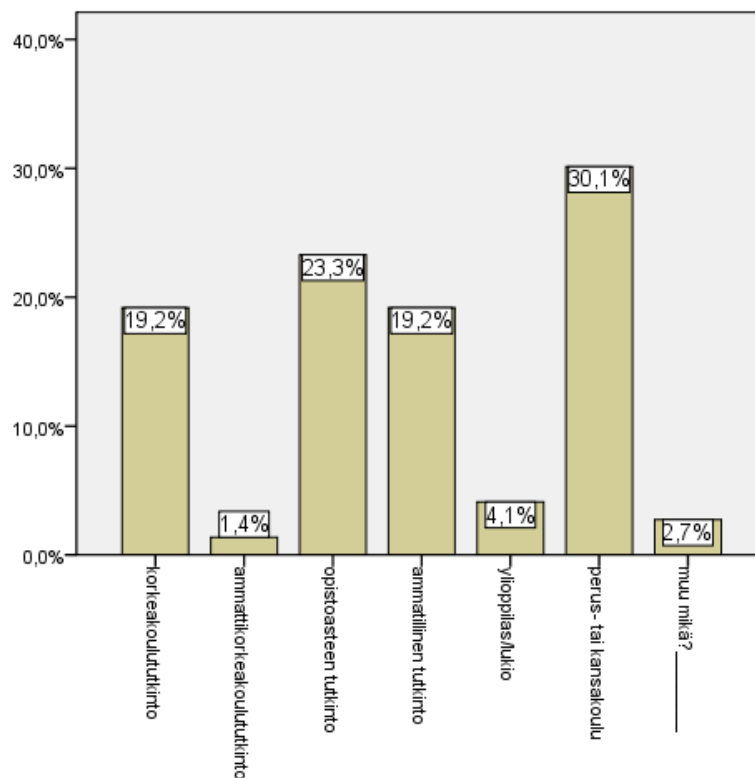
KUVIO 4. Vastaajien siviilisäätö N=73

Vastaajissa oli sekä Etelä-Suomen, Itä-Suomen että Länsi-Suomen läänissä asuvia henkilöitä. Eniten (52,1 %) vastaajia oli Länsi-Suomen läänistä. Itä-Suomen läänissä asui 26 % vastanneista ja Etelä-Suomen läänissä 21,9 %. Näissä lääneissä asuvat lehden lukijat olivat määrällisenä enemmistönä jo kyselylomakkeita eri maakuntiin lähetettäessä. Länsi-Suomessa sijaitseviin maakuntiin postitettiin 282 (N=500) kyselylomaketta. Itä-Suomen lääniin että Etelä-Suomen lääniin lähetettiin molempiin 110 kyselylomaketta. Oulun lääniin oli postitettu 17 lomaketta ja Ahvenanmaan sekä Lapin lääniin ainoastaan yksi kyselylomake. (Ks. Taulukko 1, kappale 5.2.) Itä- ja Länsi-Suomeen lähetettyjen kyselylomakkeiden määrää selittänee osaltaan se, että näissä lääneissä on Raittiuden Ystävien talousjohtaja Kirsi Poikosen (sähköpostiviesti 24.3.2011) mukaan eniten aktiivisesti toimivia Raittiuden Ystävien paikallisyhdistyksiä, jotka ovat huolehtineet aktiivisimmin myös jäsentensä jäsenmaksujen keräämisestä.

KUVIO 5. Vastaajien asuinlääni N=73

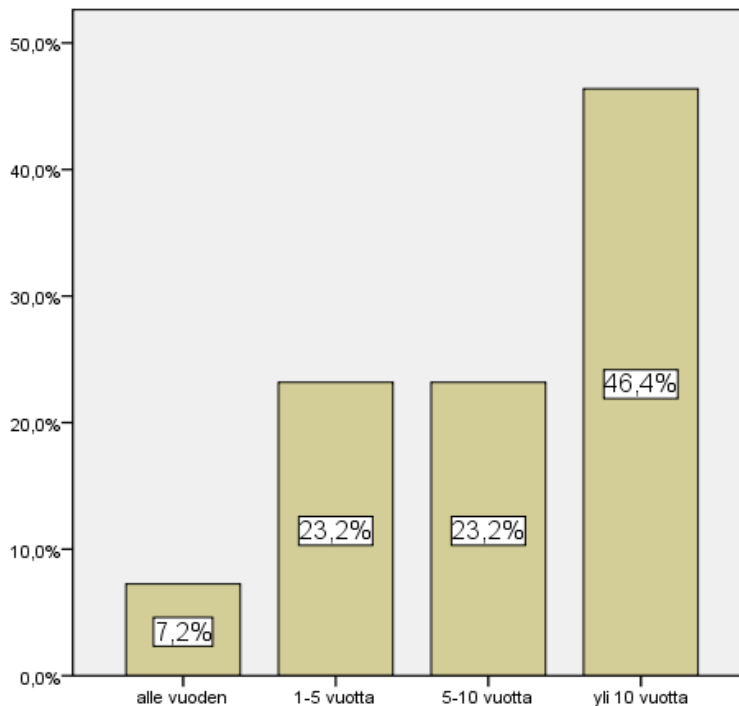
Vastaajissa oli eniten perus- tai kansakoulun käyneitä. Heitä oli lähes kolmasosa (30,1 %) vastaajista. Toiseksi eniten oli opistoasteen tutkinnon suorittaneita, joita oli lähes neljäsosa (23,3 %) vastaajista. Vastaajissa oli yhtä monta ammatillisen tutkinnon ja korkeakoulututkinnon suorittanutta, joita molempia oli lähes viidesosa (19,2 %) vastaajista. Melkein jokainen vastaaja oli löytänyt koulutustaan vastaavan vaihtoehdon koulutustasojaosta, sillä vaihtoehdon muu, mikä oli valinnut ainoastaan 2,7 % vastanneista.

KUVIO 6. Vastaajien koulutus N=73

Koulutustaustakysymyksen jälkeen kysyin vastaajilta ”Onko perheessänne alaikäisiä lapsia?”. Tähän kysymykseen vastasi 72 henkilöä. Heistä suurimmalla osalla (91,7 %) ei ollut perheessään alaikäisiä lapsia, joka oli osittain pääteltävissä jo vastaajien ikäkauman (ks. Kuvio 3, kappale 6.1) perusteella.

Lähes puolella (46,4 %) vastanneista oli yli kymmenvuotinen kokemus itselle tulevasta Raittiuden Ystävien tiedotuslehdestä. Vastaajissa oli yhtä monta prosenttia (23,2 %) sellaisia henkilöitä, joille Raittiuden Ystävien tiedotuslehti oli tullut joko 1-5 vuotta tai 5-10 vuotta. Lehden lähettämisen edellytyksenä olevan jäsenyyden perusteella vastauksista on tulkittavissa, että suurin osa kyselyyn vastanneista oli Raittiuden Ystävien pitkäaikaisia jäseniä.

KUVIO 7. Raitis.fi -lehden tai sen edeltäjän tuleminen vuosissa N=69

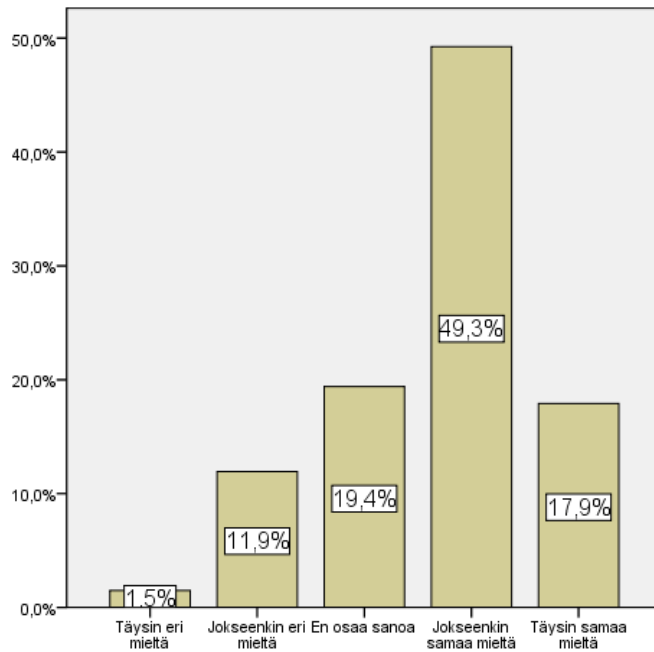
6.2 Raittiuden Ystävien tuttuus ja toimintaan osallistuminen

Yksi keino tehdä Raittiuden Ystäviä ja raitis.fi -lehteä tutummaksi on Internet. Raittiuden Ystävien Internet-sivut osoitteessa www.raitis.fi ja www.raittiudenystavat.fi avattiin vuonna 1997 (Kirsi Poikonen, sähköpostiviesti 24.3.2011). Internet-osoitteessa

www.raitis.fi olevilla sivuilla on muun muassa ajankohtaisia tiedotteita sosiaali- ja terveysalan järjestöjen suhtautumisesta alkoholiin ja päihteisiin sekä artikkeleita raitis.fi -lehdestä. Sivuja lukiessaan ihmiset voivat osallistua ajankohtaisiin alkoholikeskusteluihin. Internet-osoitteesta www.raittiudenystavat.fi löytyy muun muassa ilmoituksia Raittiuden Ystävien jäsenyhdistysten tapahtumista.

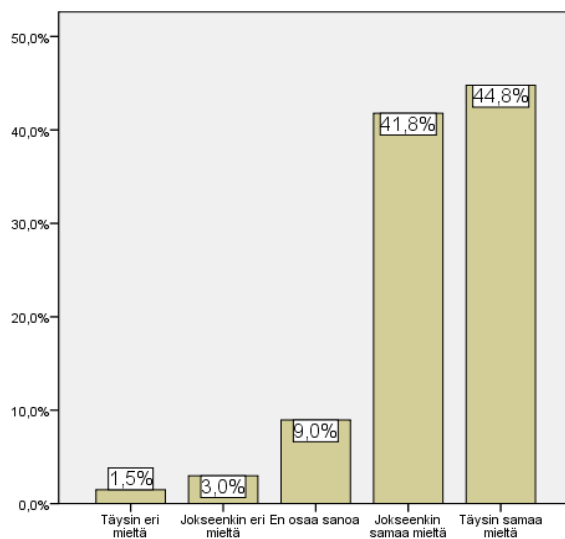
Suurin osa 64 vastaajaa (N=73) ei ole koskaan tutustunut näihin sivuihin, mikä on 87,7 % kaikista vastaajista. Internet-sivuihin oli tutustunut yhdeksän vastaajaa, jotka jakautuivat ikäluokkiin 30-39-vuotiaat (kaksi henkilöä), 50-59-vuotiaat (neljä henkilöä) ja 60-69-vuotiaat (3 henkilöä). Heistä kolme kirjoitti avokysymyksen ”Mitä hyvää, mitä huonoa www -sivuissa on?” vastauskohtaan toteamuksen ”Sivuilla tulee käytyä harvoin”. Varsinaista palautetta sivuista antoi Internet-sivut avokysymyskohdassa ainoastaan kaksi vastaajaa, joista toinen kuvasi sivuja paljon tietoa sisältäviksi, monipuolisen vaikutelman antaviksi ja sellaisiksi, joita hän itse voisi lukea enemmänkin. Toisen palautteen antajan mielestä sivut ovat liian tosikkomaiset, mutta ulkoasun väristykseltään raikkaat. Tarkentavaa tietoa sivuihin tutustumattomuuden syistä antoi kolmen sivuihin tutustumattoman vastaajan avokysymyskohtaan kirjoittama toteamus ”En omista tietokonetta” ja heidän lisäksi neljän vastaajan toteamus ”Minulla ei ole nettiyhteyttä”.

Saadakseni tietoa siitä, että ovatko vastaajat kiinnostuneita Raittiuden Ystävien toiminnasta, kyselylomakkeessa oli väittämä ”Raittiuden Ystävien toiminta kiinnostaa minua”. Lähes puolet (49,3 %) vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä tästä väittämästä. Täysin eri mieltä oli ainoastaan 1,5 %.

KUVIO 8. Raittiuden Ystävien toiminta kiinnostaa minua N=67

Lähes 85 % vastaajista oli täysin samaa mieltä ja jokseenkin samaa mieltä siitä, että Raittiuden Ystävät on hyödyllinen järjestö. Jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä olevia oli ainoastaan 4,5 %. Raittiuden Ystävien tuotteiden tuttuutta kysyttäessä täysin tutuiksi tuotteet koki ainoastaan 9 % vastaajista (N=67).

KUVIO 9. Raittiuden Ystävät on hyödyllinen järjestö N=67

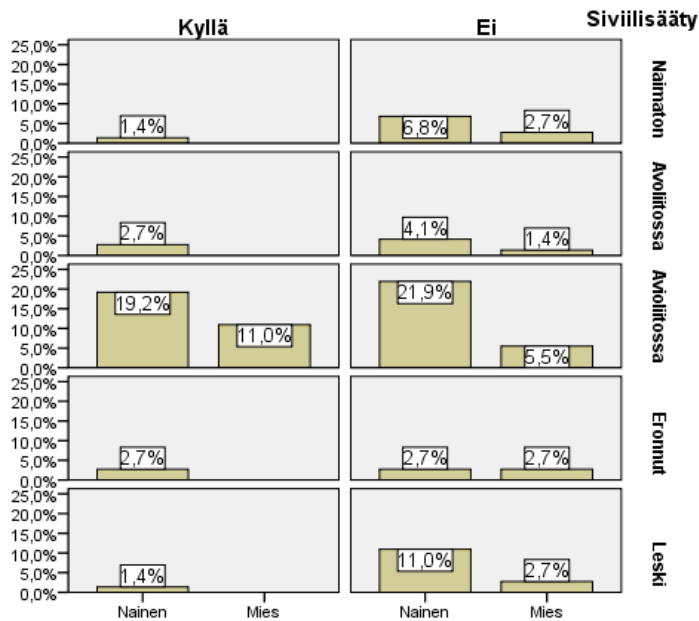
Tuotteet olivat kuitenkin hieman yli kolmasosalle (32,8 %) jokseenkin tuttuja. Vastauksissa oli yhteensä 37,3 % niitä, jotka eivät osanneet sanoa mielipidettään tai olivat täysin eri mieltä tuotteiden tuttuudesta. Vastausten perusteella näyttää siltä, että tuotteiden markkinointi ei ole onnistunut toivotulla tavalla.

Useimmat vastaajat ilmoittivat osallistuvansa harvoin tai ei lainkaan Raittiuden Ystävien, sen jäsenliittojen ja/tai paikallisyhdistysten järjestämiin tai tukemiin tapahtumiin, tilaisuuksiin tai juhliin. Heitä oli 67,6 % vastaajista (N=71). Usein osallistuvia oli 22,5 %. Säännöllisesti toimintaan osallistuvien vastaajien prosentuaalinen määrä oli selkeästi pienin. Heitä oli vastaajista ainoastaan 9,9 %. Kolme vastaajaa oli kirjoittanut valitsemansa vastausvaihtoehdon perään siitä, mitkä tekijät rajoittavat heidän toimintaansa osallistumisesta. Kerran mainittuna rajoittavana tekijänä oli vastaajan korkean iän tuomat rajoitteet. Kaksi muuta rajoittavaa tekijää olivat oman Raittiuden Ystävien alaisen raittiusjärjestön toiminnan sammuminen lähes kokonaan ja paikallisyhdistyksen ”uinuminen”.

6.3 Raitis.fi -lehden käyttötavat

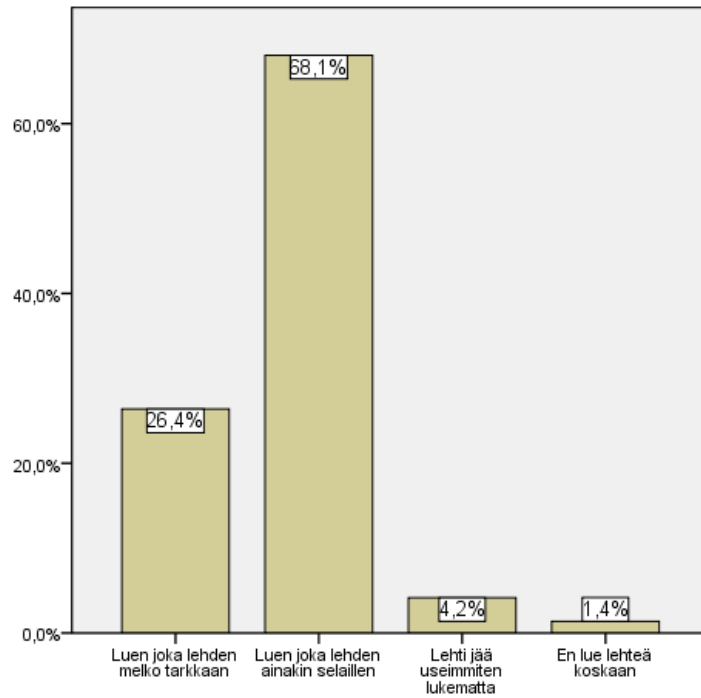
Raitis.fi -lehteä lukee useimmiten perheessä ainoastaan vastaaja itse. Perheitä, joissa lehteä lukee vastaajan lisäksi muut, oli 28 (N=73). Tämä oli 38,4 % vastaajista. Yksi selittävä tekijä tähän voi olla se, että suurimmassa osassa (91,7 %) vastaajien (N=72) perheissä ei ole alaikäisiä lapsia. Lehden luetuksi tulemisen mahdollisuudet ovat tämän vuoksi pienemmät. Kuviossa 9 on ristiintaulukoitu vastausten jakautuminen sukupuolen ja siviilisäädyn mukaan.

Sukupuolen ja siviilisäädyn mukaan tarkasteltuna näyttää siltä, että miehissä vain avioliitossa olevien perheissä lehteä lukee muutkin kuin vastaaja itse, sillä miesten (11 %) kyllä vastaukset sijoittuvat siviilisäätyn avioliitossa. Kyllä vastauksissa korostuu avioliitossa siviilisäätyn, johon sijoittuu lisäksi suurin osa naisten kyllä vastauksista.

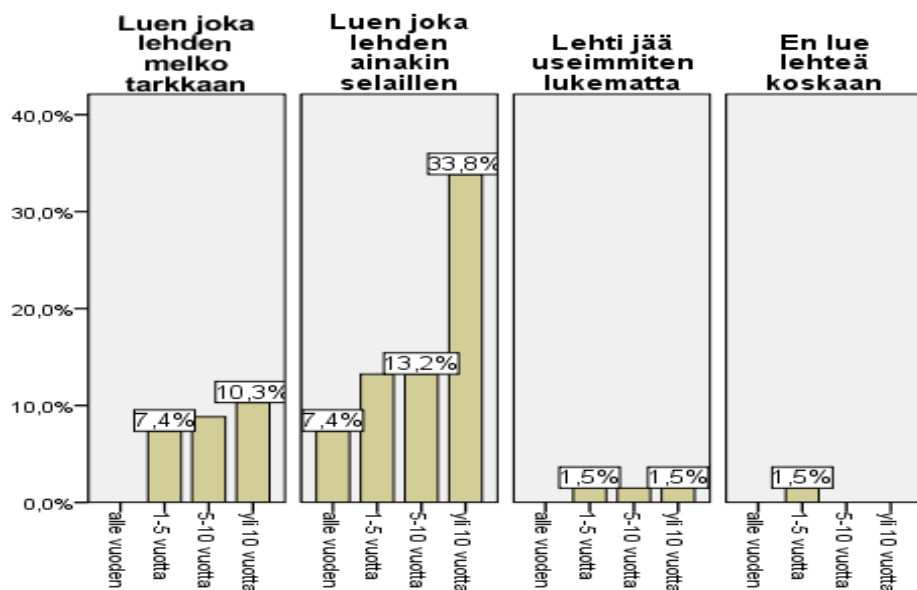
KUVIO 10. Lukeeko perheessänne muut vastausten jakautuminen siviilisäädyn ja sukupuolen mukaan N=73

Lauri Kotilaisen (1991, 14) mukaan lehtien lukijoilla on paljon muutakin tehtävää kuin lehtien lukeminen. Lukija määrää itse, miten ja mitä hän lukee ja jättää lukematta lehdistä. Osa lukee lehtiä melko tarkkaan ja toiset lukevat lehtiä ainakin selailleen. Tosilla lukijoilla lehdet voivat jäädä useimmiten lukematta ja osa ei lue joitakin lehtiä koskaan. (Kotilainen 1991, 14.) Kaksi yleisintä lukutapaa raitis.fi -lehteä luettaessa ovat ainakin selailleen lukeminen ja tarkkaan lukeminen. Suurin osa (68,1 %) vastaajista lukee joka lehden ainakin selailleen. Lehden melko tarkkaan lukijoita on 26,4 %. Lehti jää useimmiten lukematta ainoastaan 4,2 % vastaajista ja 1,4 % ei lue lehteä koskaan.

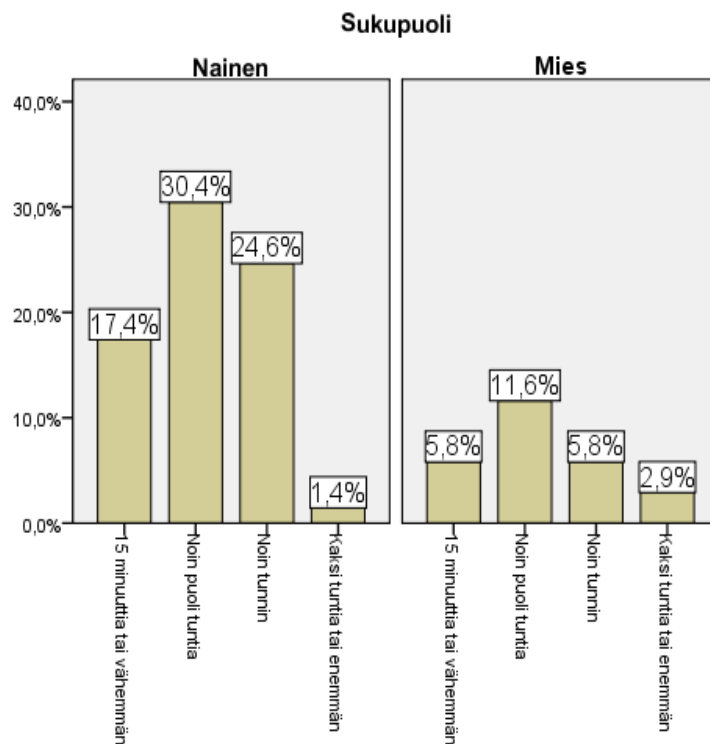
KUVIO 11. Miten luette raitis.fi -lehteä? N=72

Lehden tulemisvuosien mukaan tarkasteltuna yli kolmasosa (33,8 %) vastaajista (N=68) vastasi lukevansa joka lehden ainakin selaillen. Kaikki tähän kolmasosaan kuuluvat olivat henkilöitä, joille lehti oli tullut yli 10 vuotta. Yli 10 vuotta lehteä tilanneet ovat suurin ryhmä myös lehteä melko tarkkaan lukevissa. Melko tarkkaan joka lehden lukevia yli 10 vuotta lehden lukijoina olleita oli 10,3 % (N=68).

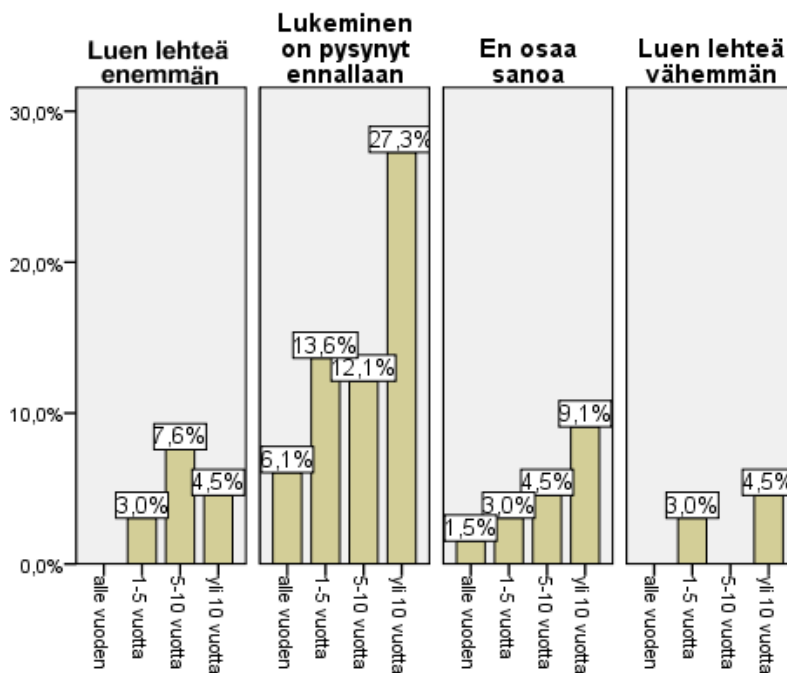
KUVIO 12. Miten luette raitis.fi -lehteä? Lukutapojen jakautuminen lehden tulemisvuosien mukaan N=68

Yksi tapa tarkastella lehden lukutapoja on kysyä lehden lukijoilta heidän lehden lukemiseen käyttämää aikaa. Kuviosta 13 käy ilmi lehden lukemiseen käytettävä aika sukupuolen mukaan. Yli 40 % vastaajista lukee lehteä noin puoli tuntia ja 30,4 % noin tunnin. Kaksi tuntia tai enemmän lehteä lukevia on ainoastaan 4,3 %. Miesvastaajissa (11,6 %) ja naisvastaajissa (30,4 %) on noin puoli tuntia lehteä lukevia. Naisvastaajissa on toiseksi eniten (24,6 %) noin tunnin lehteä lukevia. Miesvastaajissa on puolestaan yhtä paljon (5,8 %) sekä noin tunnin että 15 minuuttia tai vähemmän lehteä lukevia. Vastuksista käy ilmi, että lukijoissa on vähän (4,3 %) kaksi tuntia tai enemmän lehteä lukevia ja he jakautuvat melko tasaisesti molempiin sukupuoliluokkiin. Vastauksia tarkastellessani havaitsin yhteen lomakkeeseen vedetyn pienen viivan vastausvaihtoehtojen noin tunnin ja kaksi tuntia tai enemmän välille. Minulle selvisi tällöin, että lomakkeesta oli jäänyt noin tunnin ja kaksi tuntia tai enemmän vastausvaihtoehtojen väliltä pois luokitus puolitoistatuntia, mikä saattoi vaikeuttaa jonkin verran vastaamista.

KUVIO 13. Lehden lukemiseen käytettävä aika sukupuolen mukaan N=69

Suurin osa (60 %) vastaajista vastasi lehden lukutavan pysyneen ennallaan viime vuosien aikana. Lehden lukeminen on vähentynyt ainoastaan 7,5 % vastaajista. Vastaajien lehden tulemisvuosien mukaan viime vuosien lukutapoja tarkastellessa käy ilmi, että ”Lukeminen on pysynyt ennallaan” on yleisin vastaus myös kaikissa vuosiryhmissä. Alle vuoden jäseninä olleilla ei ole välttämättä vuosien lukukokemusta lehdestä, minkä vuoksi heillä ei ole vertailukohtaa kysymyksen viime vuosina käsitteen mukaisesti. Alle vuoden ajan lehden kotiinsa saaneista viidestä vastaajasta neljä vastasi kuitenkin lukemisen pysyneen ennallaan.

KUVIO 14. Onko tapanne lukea raitis.fi -lehteä muuttunut viime vuosina? Vastausten jakautuminen lehden tulemisvuosien mukaan N=66

Joka lehden melko tarkkaan lukevista (N=18) 13 vastasi avokysymykseen ”Mitä luette raitis.fi -lehdestä?”. Heistä kymmenelle joka lehden melko tarkkaan lukeminen oli vastausten perusteella yleensä kaiken lukemista lehdestä. Neljä joka lehden melko tarkkaan lukevista nimesi lukemiaan aiheita. Aiheita nimenneistä yksi kirjoitti lukevansa lehdestä seurojen retkistä ja toinen pääkirjoituksen, haastattelussa, henkilökuvassa ja tiedepalsta osiot. Kolmas aiheita nimennyt vastaaja mainitsi lukevansa yleisesti alkoholi-, terveys- ja sosiaalipolitiikkaa. Neljäs vastaaja luki asiajuttuja, lähinnä kansainvälisiä tiedejuttuja.

Lisäksi kysymykseen vastasi joka lehden ainakin selailleen lukevista (N=46) 23 henkilöä. Heistä neljä mainitsi lukevansa lehdestä joko vähän tai lähes kaikkea ja neljä muuta ainakin selailleen lehden lukevaa vastaajaa kirjoitti lukevansa ”mitä milloinkin”. Heidän lisäksi kaksi ainakin selailleen joka lehden lukevaa vastaajaa mainitsi lukevansa lehdestä kulloinkin mielenkiintoisimmat jutut.

Lehden käyttötavoista ja siitä, mitkä aiheet lukijoita kiinnostavat lehdessä yksityiskohteisemmin tietoa antavia vastauksia olivat ne, joissa vastaajat olivat nimenneet lukemiseen aiheita. Ainakin joka lehden selailleen lukevissa tällaisia vastauksia oli 12, joista seitsemässä mainittiin tapahtumat. Yksittäisiä mainittuja aiheita olivat keskusjärjestöä koskevat asiat, raittiusseuroja koskevat uutiset, ajankohtaiset asiat, runot, kilpailutulokset ja kiinnostuksesta aatteeseen kertovat jutut. Lehden osioihin jakoa pääkirjoitus, alkoholista, henkilökuvassa, esittelyssä, terveys ja päihteet, urheilu ja liikunta, nuorisotoiminta, yhdistystoiminta ja Raittiuden Ystävät vastaajista (N=36) käytti kerronnassaan ainoastaan kolme henkilöä. Heistä kaksi mainitsi henkilökuvassa ja tiedepalstan. Yhden kerran mainittuja olivat esittelyssä, Raittiuden Ystävät, urheilu ja liikunta, yhdistystoiminta, haastattelussa ja pääkirjoitus. Nuorisotoiminnasta kertovia artikkeleita ei maininnut lukevansa kukaan vastaaja, mikä ei ole yllättävää ottaen huomioon kyselylomakkeen palauttaneiden (N=73) korkeahkon ikäjakauman ja sen että suurimmalla osalla (91,7 %) heistä ei ollut alaikäisiä lapsia.

6.4 Mielenkiintoiset lehden sisällöstä

Lehteä tehtäessä avainsanoja ovat sisällökyys ja monipuolisuus. Lehden arvo lukijalle ei ole rakenteen ja ulkoasun hienoudessa, vaan lehden sisällössä. (Kotilainen 1991, 16, 31.) Kehittyäkseen paremmaksi lehden julkaisijaksi lehden tekijä tarvitsee tietoa siitä, mitä lehden lukijat ajattelevat lehden sisällöstä. Saadakseni tietoa siitä, mitä mieltä lukijat ovat raitis.fi -lehden sisällöstä esitin lukijoille 32 sisältövaihtamää, jotka jaoin vastauksia analysoidessani viiden eri alaosion alle. Alaosioita olivat: 1) Lehden sisältö yleisesti, 2) Lehden jutut, kirjoitukset ja raportit, 3) Lehden pääkirjoitukset, 4.) Lehden ilmoitukset ja mainokset, 5.) Raitis.fi -lehti oman elämän tukijana.

6.4.1 Lehden sisältö yleisesti

Osiossa lehden sisältö yleisesti oli kuusi väittämää, joiden vastauksia tarkastelin sukupuolen, jäsenenä olo vuosien ja koulutuksen mukaan ristiintaulukoimalla. Ensimmäinen osiossa esittämäni väittämä oli ”Lehden sisältö on monipuolinen”. Taulukko 3 kertoo kuinka lukijoiden mielipiteet jakautuivat lehden sisällön monipuolisuudesta sukupuolen mukaan.

Yli puolet (56,7 %) vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että lehden sisältö on monipuolinen. Lehden sisällön monipuolisuudesta täysin eri mieltä oli ainoastaan 1,5 %. Sekä miehistä että naisista suurin osa oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että lehden sisältö on monipuolinen. Miesvastaajissa jokseenkin samaa mieltä oli 58,8 % (N=17) ja naisvastaajissa 56 % (N=28).

TAULUKKO 3. Lehden sisältö on monipuolinen. Mielipiteiden jakautuminen sukupuolen mukaan N= 67

Sukupuoli		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Nainen	Määrä	1	5	14	28	2	50
	%	2,0%	10,0%	28,0%	56,0%	4,0%	100,0%
Mies	Määrä	0	2	4	10	1	17
	%	,0%	11,8%	23,5%	58,8%	5,9%	100,0%
Yhteensä	Määrä	1	7	18	38	3	67
	%	1,5%	10,4%	26,9%	56,7%	4,5%	100,0%

Lähes 60 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että lehti käsittelee lukijalle itselleen tärkeitä asioita. Jokseenkin samaa mieltä mielipide oli yleisin alle vuoden lehteä tilanneiden ryhmää lukuun ottamatta kaikissa tilaajaryhmissä. Tutkijana en voi tietää, minkä vuoksi osa vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään. Alle vuoden lehteä tilanneiden kohdalla yhtenä syynä voi olla se, ettei heille ole ehtinyt uusina lukijoina muodostua vielä mielipidettä lehdestä. Ottaen huomioon täysin samaa mieltä ja jokseenkin samaa mieltä olevien vastaajien mielipiteiden määrän 66,7 % (N=66) näyttää siltä, että lehti on useimmille lukijoille tärkeä tiedonlähde.

TAULUKKO 4. Lehti käsittelee minulle tärkeitä asioita. Mielenpitojen jakautuminen jäsen vuosien mukaan N=66

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä	0	0	4	1	0	5
	%	,0%	,0%	80,0%	20,0%	,0%	100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	1	3	2	8	1	15
	%	6,7%	20,0%	13,3%	53,3%	6,7%	100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	0	0	4	10	2	16
	%	,0%	,0%	25,0%	62,5%	12,5%	100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	0	2	6	20	2	30
	%	,0%	6,7%	20,0%	66,7%	6,7%	100,0%
Yhteensä	Määrä	1	5	16	39	5	66
	%	1,5%	7,6%	24,2%	59,1%	7,6%	100,0%

Vastaajista suurin osa (65,8 %) oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä väittämästä ”Lehti käsittelee monipuolisesti raittiuteen liittyviä asioita”. Mielenpitojen jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä olivat eri koulutustasoilla tarkasteltuna yli 60 % kunkin koulutusalan vastaajista opistoasteen tutkintoa lukuun ottamatta, jossa jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä oli hieman yli puolet (53 %) vastaajista. Koulutuksella ei näytä olevan merkittävää vaikutusta mielenpitoihin ”Lehti käsittelee monipuolisesti raittiuteen liittyviä asioita” väittämästä.

TAULUKKO 5. Lehti käsittelee monipuolisesti raittiuteen liittyviä asioita. Mielenpitojen jakautuminen koulutuksen mukaan N=70

Koulutus		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	1	1	3	7	1	13
	%	7,7%	7,7%	23,1%	53,8%	7,7%	100,0%
Ammattikorkeakoulututkinto	Määrä	0	0	0	1	0	1
	%	,0%	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	0	4	4	8	1	17
	%	,0%	23,5%	23,5%	47,1%	5,9%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	0	0	5	7	2	14
	%	,0%	,0%	35,7%	50,0%	14,3%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	0	0	1	2	0	3
	%	,0%	,0%	33,3%	66,7%	,0%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	0	0	4	12	5	21
	%	,0%	,0%	19,0%	57,1%	23,8%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	0	1	0	0	1
	%	,0%	,0%	100,0%	,0%	,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	1	5	18	37	9	70
	%	1,4%	7,1%	25,7%	52,9%	12,9%	100,0%

Vastaajista kolmasosa (32,3 %) oli jokseenkin samaa mieltä väittämästä ”Lehti käsittelee monipuolisesti perheeseen liittyviä asioita”. Jokseenkin eri mieltä vastaajista oli hieman yli neljäsosa (26,2 %). Jäseninä 5-10 vuotta (N=16) ja 1-5 vuotta (N=14) oli yli 40 % jokseenkin samaa mieltä olevia. Muissa jäsenryhmissä jokseenkin sama mieltä olevat eivät olleet enemmistönä. En osaa sanoa ja jokseenkin samaa mieltä vastasi lähes yhtä monta prosenttia vastaajista. En osaa sanoa vastaamiseen ja väittämään vastaamatta jättämiseen voi vaikuttaa se, että kyselylomakkeen palauttaneista (N=73) oli neljäsosa naimattomia ja leskiä, joilla ei ole oletettavasti perhettä. Perheeseen liittyvät asiat voidaan kokea tällöin itselle etäisiksi.

TAULUKKO 6. Lehti käsittelee monipuolisesti perheeseen liittyviä asioita. Mielenpitojen jakautuminen jäsenyyden mukaan N=65

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä	0	1	3	1	0	5
	%	,0%	20,0%	60,0%	20,0%	,0%	100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	1	5	2	6	0	14
	%	7,1%	35,7%	14,3%	42,9%	,0%	100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	0	3	6	7	0	16
	%	,0%	18,8%	37,5%	43,8%	,0%	100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	3	8	11	7	1	30
	%	10,0%	26,7%	36,7%	23,3%	3,3%	100,0%
Yhteensä	Määrä	4	17	22	21	1	65
	%	6,2%	26,2%	33,8%	32,3%	1,5%	100,0%

Jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä väittämästä ”Lehti on vaikeasti luettava” oli yli puolet (53,1 %) vastaajista. Hyvin samankaltaisen tuloksen antaa jäsenyyden mukaan ristiintaulukointi, jossa jokaisessa jäsenryhmässä vähintään 50 % vastaajista oli jokseenkin eri ja täysin erin mieltä. Näyttää siis siltä, että raitis.fi -lehteä pidetään enimmäkseen helppolukuisena lehtenä. Lehden ollessa helppolukuinen on todennäköistä, että lukija löytää helposti lehdestä itseään kiinnostavat jutut ja myös lukee ne. Jos lehti on vaikealukuinen, niin se jää helposti lukematta. (Kotilainen 1991, 16, 19.) Helppolukuisuuden ansiosta lehden lukeminen ja sisällön ymmärtäminen on mahdollista eri ammattikuntien edustajille kuin myös kouluttamattomille henkilöille. Sen lisäksi, että yli puolet vastaajista (N=66) pitivät raitis.fi -lehteä helppolukuisena, lehteä ei lue ollenkaan tai se jää useimmiten lukematta vain 5,6 % (N=72) vastaajista (ks. Kuvio 11, luku 6.3).

TAULUKKO 7. Lehti on vaikeasti luettava. Mielenpiteiden jakautuminen jäsenyyden mukaan N=66

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä	0	3	2	0	0	5
	%	,0%	60,0%	40,0%	,0%	,0%	100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	3	5	4	2	1	15
	%	20,0%	33,3%	26,7%	13,3%	6,7%	100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	4	4	5	3	0	16
	%	25,0%	25,0%	31,2%	18,8%	,0%	100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	4	12	9	4	1	30
	%	13,3%	40,0%	30,0%	13,3%	3,3%	100,0%
Yhteensä	Määrä	11	24	20	9	2	66
	%	16,7%	36,4%	30,3%	13,6%	3,0%	100,0%

Melkein 40 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että raitis.fi -lehti antaa Raittiuden Ystävistä helposti lähestyttävän kuvan. Vastaajissa oli yhtä monta prosenttia niitä, jotka eivät osanneet sanoa mielipidettään. En osaa sanoa vastanneissa oli kaikkien jäsenryhmien jäseniä. Hieman yllättävää on se, että useita vuosia jäsenenä oltuaan osa vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään siitä, antaako lehti Raittiuden Ystävistä helposti lähestyttävän kuvan. Tutkijana en voi tietää varmasti, mikä on vaikuttanut siihen, että osalla vastaajista ei ollut mielipidettä väittämästä. Vastaajien mielipiteeseen saattaa vaikuttaa esimerkiksi se, että jäsenet lukevat lehdestä juttuja kiinnittämättä tarkemmin huomiota siihen, millaisen kuvan lehti antaa itse järjestöstä.

TAULUKKO 8. Lehti antaa Raittiuden Ystävistä helposti lähestyttävän kuvan. Mielenpi-
teiden jakautuminen jäsenyyden mukaan N=65

Jäsenyys		Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäse- nenä olleet	Määrä	0	3	2	0	5
	%	,0%	60,0%	40,0%	,0%	100,0%
1-5 vuotta jäse- nenä olleet	Määrä	4	5	5	1	15
	%	26,7%	33,3%	33,3%	6,7%	100,0%
5-10 vuotta jäse- nenä olleet	Määrä	1	6	7	1	15
	%	6,7%	40,0%	46,7%	6,7%	100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	3	11	11	5	30
	%	10,0%	36,7%	36,7%	16,7%	100,0%
Yhteensä	Määrä	8	25	25	7	65
	%	12,3%	38,5%	38,5%	10,8%	100,0%

6.4.2 Lehden jutut, kirjoitukset ja raportit

Lukijoiden mielipiteistä lehden jutuista, kirjoituksista ja raporteista tietoa saadakseni esitin lukijoille kymmenen erilaista väittämää, joiden vastauksia tarkastelin koulutuksen ja jäsenenä olo vuosien mukaan ristiintaulukoimalla. Ensimmäinen lehden jutut, kirjoitukset ja raportit osiossa esittämäni väittämä oli ”Raitis.fi -lehdessä tulisi olla enemmän juttuja kaikenikäisistä ihmisistä”, josta suurin osa (80 %) vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä. Ainoastaan 3 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä ei ollut kukaan. Enemmän kaikenikäisistä ihmisistä juttuja toivottiin eniten 5-10 vuotta jäsenenä olleissa, joista jokseenkin samaa mieltä väittämästä oli 68,8 % ja täysin samaa mieltä 25 %.

TAULUKKO 9. Raitis.fi -lehdessä tulisi olla enemmän juttuja kaikenikäisistä ihmisistä. Mielenpiteiden jakautuminen jäsenyyden mukaan N=66

Jäsenyys		Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä	0	3	1	1	5
	%	,0%	60,0%	20,0%	20,0%	100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	0	4	7	4	15
	%	,0%	26,7%	46,7%	26,7%	100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	1	0	11	4	16
	%	6,2%	,0%	68,8%	25,0%	100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	1	4	11	14	30
	%	3,3%	13,3%	36,7%	46,7%	100,0%
Yhteensä	Määrä	2	11	30	23	66
	%	3,0%	16,7%	45,5%	34,8%	100,0%

Vastaajista ylivoimaisesti suurin osa (76,1 %) oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä väittämästä ”Raitis.fi -lehdessä tulisi olla enemmän jäsenkunnan omakohtaisia kertomuksia”. Täysin eri mieltä ja jokseenkin eri mieltä vastanneita oli 12 %, mikä oli yhtä paljon kuin en osaa sanoa vastanneita. Jäsenvuosilla ei näytä olevan juuri vaikutusta vastaajien mielipiteeseen.

TAULUKKO 10. Raitis.fi -lehdessä tulisi olla enemmän jäsenkunnan omakohtaisia kertomuksia. Mielenpiteiden jakautuminen jäsenyyden mukaan N=66

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä	0	1	0	1	3	5
	%	,0%	20,0%	,0%	20,0%	60,0%	100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	1	3	1	8	2	15
	%	6,7%	20,0%	6,7%	53,3%	13,3%	100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	0	1	4	11	0	16
	%	,0%	6,2%	25,0%	68,8%	,0%	100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	1	1	3	18	8	31
	%	3,2%	3,2%	9,7%	58,1%	25,8%	100,0%
Yhteensä	Määrä	2	6	8	38	13	67
	%	3,0%	9,0%	11,9%	56,7%	19,4%	100,0%

Vastaajista melkein 60 % oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että lehdessä tulisi olla enemmän tieto- ja tilastopohjaisia tietoja. Näyttää siltä, että koulutus vaikuttaa siihen, kuinka lukijat suhtautuvat lehdessä olevien tieto- ja tilastopohjaisten tietojen määrään. Korkeakoulu-, opistoasteen- ja ammatillisen tutkinnon suorittaneissa jokaisessa ryhmässä vähintään noin 60 % (korkeakoulu 76,9 %, opistoaste 58,9 %, ammatillinen tutkinto 61,6 %) vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä, että lehdessä tulisi olla enemmän tieto- ja tilastopohjaisia tietoja. Perus- tai kansakoulun käyneistä jokseenkin samaa ja täysin samaa mieltä oli melkein 43 %.

TAULUKKO 11. Raitis.fi -lehdessä tulisi olla enemmän tieto- ja tilastopohjaisia tietoja. Mielipiteiden jakautuminen koulutuksen mukaan N=69

Koulutus		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	1	0	2	8	2	13
	%	7,7%	,0%	15,4%	61,5%	15,4%	100,0%
Ammattikorkeakoulu-tutkinto	Määrä	0	1	0	0	0	1
	%	,0%	100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	0	1	6	8	2	17
	%	,0%	5,9%	35,3%	47,1%	11,8%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	0	2	3	6	2	13
	%	,0%	15,4%	23,1%	46,2%	15,4%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	0	0	0	2	1	3
	%	,0%	,0%	,0%	66,7%	33,3%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	2	3	7	5	4	21
	%	9,5%	14,3%	33,3%	23,8%	19,0%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	0	0	1	0	1
	%	,0%	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	3	7	18	30	11	69
	%	4,3%	10,1%	26,1%	43,5%	15,9%	100,0%

Melkein kolmasosa (32,9 %) vastaajista toivoi, että lehdessä olisi enemmän kirjoituksia raitiusaatteen nykytilasta. Heidän kanssaan jokseenkin samaa mieltä oli yli puolet (52,9 %) vastaajista. Eniten täysin samaa mieltä olevia oli ammatillisen tutkinnon suorittaneissa (42,9 %) ja perus- tai kansakoulun käyneissä (38,1 %).

TAULUKKO 12. Raitis.fi -lehdessä tulisi olla enemmän kirjoituksia raittiusaatteen nykytilasta. Mielenpiteiden jakautuminen koulutuksen mukaan N=70

Koulutus		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	1	0	0	8	4	13
	%	7,7%	,0%	,0%	61,5%	30,8%	100,0%
Ammattikorkeakoulututkinto	Määrä	0	0	0	1	0	1
	%	,0%	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	0	2	1	9	5	17
	%	,0%	11,8%	5,9%	52,9%	29,4%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	1	1	1	5	6	14
	%	7,1%	7,1%	7,1%	35,7%	42,9%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	0	1	1	1	0	3
	%	,0%	33,3%	33,3%	33,3%	,0%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	0	1	0	12	8	21
	%	,0%	4,8%	,0%	57,1%	38,1%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	0	0	1	0	1
	%	,0%	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	2	5	3	37	23	70
	%	2,9%	7,1%	4,3%	52,9%	32,9%	100,0%

Lähes kaikki vastaajat (95,8 %) olivat jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että lehdessä tulisi olla enemmän kirjoituksia raittiuden ja terveyden välisistä yhteyksistä. Myös koulutuksen mukaan tarkasteltuna suurin osa vastauksista sijoittuu jokaisella koulutustasolla jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä sarakkeisiin.

TAULUKKO 13. Raitis.fi -lehdessä tulisi olla enemmän kirjoituksia raittiuden ja terveyden välisistä yhteyksistä. Mielenpitojen jakautuminen koulutuksen mukaan N=71

Koulutus		Täysin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	1	0	4	8	13
	%	7,7%	,0%	30,8%	61,5%	100,0%
Ammattikorkeakoulututkinto	Määrä	0	0	0	1	1
	%	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	0	0	8	9	17
	%	,0%	,0%	47,1%	52,9%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	0	1	3	10	14
	%	,0%	7,1%	21,4%	71,4%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	0	0	0	3	3
	%	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	0	1	6	14	21
	%	,0%	4,8%	28,6%	66,7%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	0	0	2	2
	%	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	1	2	21	47	71
	%	1,4%	2,8%	29,6%	66,2%	100,0%

Melkein 88 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että lehdessä tulisi olla enemmän kirjoituksia perheiden hyvinvoinnin ja raittiuden välisistä yhteyksistä. Mielenpitojen jakautumista jäsenenä olo vuosien perusteella tarkasteltaessa voidaan havaita, että jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä olevat vastaajat ovat enemmistönä lähes kaikissa jäsenluokissa huomioon ottamatta 1-5 vuotta jäsenenä olleita, joissa on yhtä paljon (20 %) sekä en osaa sanoa vastanneita että jokseenkin samaa mieltä olevia.

TAULUKKO 14. Raitis.fi -lehdessä tulisi olla enemmän kirjoituksia perheiden hyvinvoinnin ja raittiuden välisistä yhteyksistä. Mielenpitojen jakautuminen jäsenyyden mukaan N=66

Jäsenyys		Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	0 ,0%	3 60,0%	2 40,0%	5 100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	1 6,7%	3 20,0%	3 20,0%	8 53,3%	15 100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	0 ,0%	9 56,2%	7 43,8%	16 100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	1 3,3%	3 10,0%	12 40,0%	14 46,7%	30 100,0%
Yhteensä	Määrä %	2 3,0%	6 9,1%	27 40,9%	31 47,0%	66 100,0%

Vastaajista 46,1 % oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että lehdessä tulisi olla enemmän raportteja raittiusväen osallistumisista eri tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Mielenpidettään ei osannut sanoa 30,8 % vastaajista. Jäsenvuosien mukaan tarkasteltuna alle vuoden jäsenenä olleista 60 % ja noin kolmasosa sekä 1-5 vuotta että yli 10 vuotta jäsenenä olleista ei osannut sanoa mielenpidettään. Yksi syy en osaa sanoa vastanneiden määrään saattaa olla aiemmin tässä tutkimuksessa ilmi käynyt vastaajien suurehko passiivisuus (N=71, harvoin tai ei lainkaan osallistuvia 67,6 %) osallistua Raittiuden Ystävien, sen jäsenliittojen ja/tai paikallisyhdistysten järjestämiin/tukemiin tapahtumiin, tilaisuuksiin tai juhliin, minkä myötä ei olla välttämättä kiinnostuneita lukemaan myöskään muiden osallistumisista eri tilaisuuksiin tai tapahtumiin.

TAULUKKO 15. Raitis.fi -lehdessä tulisi olla enemmän raportteja raitiusväen osallistumisista eri tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Mielenpitojen jakautuminen jäsenyyden mukaan N=65

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä	0	2	3	0	0	5
	%	,0%	40,0%	60,0%	,0%	,0%	100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	1	3	5	6	0	15
	%	6,7%	20,0%	33,3%	40,0%	,0%	100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	0	3	2	11	0	16
	%	,0%	18,8%	12,5%	68,8%	,0%	100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	1	5	10	10	3	29
	%	3,4%	17,2%	34,5%	34,5%	10,3%	100,0%
Yhteensä	Määrä	2	13	20	27	3	65
	%	3,1%	20,0%	30,8%	41,5%	4,6%	100,0%

Vastaajista melkein 70 % oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että lehdessä tulisi olla enemmän kirjoituksia kansallisista eroista pähteiden käytössä. Korkeakoulututkinnon suorittaneista yli 90 % oli jokseenkin samaa mieltä väittämästä. Jokseenkin samaa mieltä on yleisin mielipide kaikilla muilla koulutustasoilla ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita ja ylioppilas/lukio käyneitä lukuun ottamatta.

TAULUKKO 16. Raitis.fi -lehdessä tulisi olla enemmän kirjoituksia kansallisista eroista päihteiden käytössä. Mielenpitojen jakautuminen koulutuksen mukaan N=68

Koulutus		Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	0	1	12	0	13
	%	,0%	7,7%	92,3%	,0%	100,0%
Ammattikorkeakoulututkinto	Määrä	0	1	0	0	1
	%	,0%	100,0%	,0%	,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	2	5	8	1	16
	%	12,5%	31,2%	50,0%	6,2%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	3	2	5	3	13
	%	23,1%	15,4%	38,5%	23,1%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	1	0	1	1	3
	%	33,3%	,0%	33,3%	33,3%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	3	3	12	3	21
	%	14,3%	14,3%	57,1%	14,3%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	0	1	0	1
	%	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	9	12	39	8	68
	%	13,2%	17,6%	57,4%	11,8%	100,0%

Vastaajista suurin osa (63,2 %) oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että lehdessä tulisi olla enemmän kirjoituksia kansallisista eroista suhtautumisessa raittiuteen. Korkeakoulututkinnon suorittaneissa yli 90 % ja ammatillisen tutkinnon suorittaneissa melkein 77 % oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä väittämästä. Perus- tai kansakoulun käyneissä 42,9 % ja opistoasteen käyneissä 37,5 % ei osannut sanoa mielipidettään. En voi tietää varmasti, minkä vuoksi 19 vastaajaa (N=68) ei osannut sanoa mielipidettään. Kyselyn postittamisen jälkeen sain Vanhempainliitolta palautetta siitä, että kansallinen käsite on vaikeasti ymmärrettävissä. Kahdessa peräkkäisessä väittämässä käyttämäni kansallinen käsite voi saamani palautteen mukaan helposti sekoittua seuraavassa väittämässäni käyttämään kansainvälinen -käsitteeseen. Käsitteiden ymmärtämisen vaikeus voi olla yksi syy siihen, miksi vastaaja on valinnut ”en osaa sanoa” -vaihtoehdon.

TAULUKKO 17. Raitis.fi -lehdessä tulisi olla enemmän kirjoituksia kansallisista eroista suhtautumisessa raittiuteen. Mielenpiteiden jakautuminen koulutuksen mukaan N=68

Koulutus		Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	1	0	11	1	13
	%	7,7%	,0%	84,6%	7,7%	100,0%
Ammattikorkeakoulututkinto	Määrä	0	1	0	0	1
	%	,0%	100,0%	,0%	,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	2	6	5	3	16
	%	12,5%	37,5%	31,2%	18,8%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	1	2	8	2	13
	%	7,7%	15,4%	61,5%	15,4%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	1	1	1	0	3
	%	33,3%	33,3%	33,3%	,0%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	1	9	7	4	21
	%	4,8%	42,9%	33,3%	19,0%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	0	1	0	1
	%	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	6	19	33	10	68
	%	8,8%	27,9%	48,5%	14,7%	100,0%

Melkein 70 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että lehdessä tulisi olla enemmän raportteja raittiiden kansainvälisistä yhteyksistä. Korkeakoulututkinnon suorittaneissa yli 90 % ja perus- tai kansakoulun käyneissä melkein 67 % oli jokseenkin samaa mieltä väittämästä. Opistoasteen käyneissä 25 % ja perus- tai kansakoulun käyneissä 23,8 % ei osannut sanoa mielipidettään.

TAULUKKO 18. Raitis.fi -lehdessä tulisi olla enemmän raportteja raittiiden kansainvälisistä yhteyksistä. Mielenpitojen jakautuminen koulutuksen mukaan N=68

Koulutus		Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	0	1	12	0	13
	%	,0%	7,7%	92,3%	,0%	100,0%
Ammattikorkeakoulututkinto	Määrä	0	1	0	0	1
	%	,0%	100,0%	,0%	,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	2	4	6	4	16
	%	12,5%	25,0%	37,5%	25,0%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	3	2	4	4	13
	%	23,1%	15,4%	30,8%	30,8%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	1	0	2	0	3
	%	33,3%	,0%	66,7%	,0%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	2	5	9	5	21
	%	9,5%	23,8%	42,9%	23,8%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	0	1	0	1
	%	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	8	13	34	13	68
	%	11,8%	19,1%	50,0%	19,1%	100,0%

6.4.3 Lehden pääkirjoitukset

Lehden pääkirjoitukset osiossa oli neljä väittämää, joista ensimmäisen vastauksia tarkastelen jäsenenä olo vuosien mukaan ristiintaulukoimalla ja kolmea muuta koulutuksen mukaan ristiintaulukoimalla. Ensimmäinen osiossa esittämäni väittämä oli ”Toivoisin raitis.fi -lehden pääkirjoituksen ottavan nykyistä enemmän esille yleisiä raittiuteen liittymättömiäkin asioita”, josta jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä oli puolet vastaajista. Jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä väittämästä oli 18,2 % vastaajista. 5-10 vuotta jäsenenä olleista melkein 69 % oli jokseenkin ja täysin samaa mieltä väittämästä. Eniten jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä olevia vastaajia (68,8 %) oli 5-10 vuotta jäsenenä olleissa. Muissa jäsenryhmissä samaa mieltä ja täysin samaa mieltä vastanneiden määrä ei ylittänyt 50 %.

TAULUKKO 19. Toivoisin raitis.fi -lehden pääkirjoitusten ottavan nykyistä enemmän esille yleisiä raittiuteen liittymättömiäkin aiheita. Mielenpiteiden jakautuminen jäsenyyden mukaan N=66

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	0 ,0%	4 80,0%	1 20,0%	0 ,0%	5 100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	3 20,0%	6 40,0%	5 33,3%	1 6,7%	15 100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	2 12,5%	3 18,8%	7 43,8%	4 25,0%	16 100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	1 3,3%	6 20,0%	8 26,7%	10 33,3%	5 16,7%	30 100,0%
Yhteensä	Määrä %	1 1,5%	11 16,7%	21 31,8%	23 34,8%	10 15,2%	66 100,0%

Suurin osa (69,1 %) vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että raitis.fi -lehden tulee kantaa aatteen lippua nykyistä korkeammalla. Vastaajissa ei ollut yhtään täysin eri mieltä olevia ja jokseenkin eri mieltä olevia oli 2,9 %. Vastaajamäärältään neljässä suurimmassa koulutusryhmässä vastaajat olivat enimmäkseen jokseenkin samaa mieltä siitä, että raitis.fi -lehden tulee kantaa aatteen lippua nykyistä korkeammalla.

TAULUKKO 20. Toivoisin raitis.fi -lehden pääkirjoitusten kantavan aatteen lippua nykyistä korkeammalla. Mielenpitojen jakautuminen koulutuksen mukaan N=68

Koulutus		Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	0	3	5	5	13
	%	,0%	23,1%	38,5%	38,5%	100,0%
Ammattikorkeakoulututkinto	Määrä	1	0	0	0	1
	%	100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	0	5	7	4	16
	%	,0%	31,2%	43,8%	25,0%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	1	4	7	1	13
	%	7,7%	30,8%	53,8%	7,7%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	0	2	0	1	3
	%	,0%	66,7%	,0%	33,3%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	0	4	9	8	21
	%	,0%	19,0%	42,9%	38,1%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	1	0	0	1
	%	,0%	100,0%	,0%	,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	2	19	28	19	68
	%	2,9%	27,9%	41,2%	27,9%	100,0%

Melkein 64 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa siitä, että lehden tulisi kehittyä nykyisillä aihevalinnoilla. Vastaajamäärältään neljästä suurimmasta koulutusryhmästä ammatillisen tutkinnon suorittaneissa ja perus- tai kansakoulun käyneissä yli puolet oli jokseenkin samaa mieltä väittämästä. Korkeakoulututkinnon suorittaneissa oli näistä ryhmistä selvästi eniten jokseenkin eri mieltä olevia. Jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä mielenpitojen kokonaisjakauman perusteella näyttää siltä, että koulutuksella ei ole juuri vaikutusta mielenpitoihin.

TAULUKKO 21. Toivoisin raitis.fi -lehden pääkirjoitusten kehittyvän nykyisillä aihevalinnoilla. Mielenpitojen jakautuminen koulutuksen mukaan N=68

Koulutus		Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	4	3	5	1	13
	%	30,8%	23,1%	38,5%	7,7%	100,0%
Ammattikorkeakoulututkinto	Määrä	1	0	0	0	1
	%	100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	0	5	8	3	16
	%	,0%	31,2%	50,0%	18,8%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	2	2	7	2	13
	%	15,4%	15,4%	53,8%	15,4%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	0	0	3	0	3
	%	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	0	6	12	3	21
	%	,0%	28,6%	57,1%	14,3%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	1	0	0	1
	%	,0%	100,0%	,0%	,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	7	17	35	9	68
	%	10,3%	25,0%	51,5%	13,2%	100,0%

Yli kolmasosa (34,4 %) vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että raitis.fi -lehden pääkirjoitusten tulee säilyä ennallaan. Melkein 30 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä väittämästä ja yli 35 % vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään. Yksi syy siihen, ettei kaikilla vastaajilla ollut mielipidettä pääkirjoituksista saattaa olla se, että vastaaja ei lue pääkirjoituksia. Ottaen huomioon, että 49 vastaajaa (N=72, ks. Kuvio 11, kappale 6.3) lukee selaamalla lehteä, voi lehteä selattaessa jäädä lukematta eri osioita. Koulutuksen mukaan mielipiteitä tarkasteltaessa käy ilmi, että korkeammin koulutetut ovat enimmäkseen alemmin koulutettuja enemmän pääkirjoitusten muuttamisen kannalla.

TAULUKKO 22. Toivoisin raitis.fi -lehden pääkirjoitusten säilyvän ennallaan. Mieli-
teiden jakautuminen koulutuksen mukaan N=68

Koulutus		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	2	4	5	2	0	13
	%	15,4%	30,8%	38,5%	15,4%	,0%	100,0%
Ammattikorkeakoulututkinto	Määrä	1	0	0	0	0	1
	%	100,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	0	1	8	7	0	16
	%	,0%	6,2%	50,0%	43,8%	,0%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	0	4	3	4	1	12
	%	,0%	33,3%	25,0%	33,3%	8,3%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	0	2	0	1	0	3
	%	,0%	66,7%	,0%	33,3%	,0%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	1	5	7	6	2	21
	%	4,8%	23,8%	33,3%	28,6%	9,5%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	0	1	0	0	1
	%	,0%	,0%	100,0%	,0%	,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	4	16	24	20	3	67
	%	6,0%	23,9%	35,8%	29,9%	4,5%	100,0%

6.4.4 Lehden ilmoitukset ja mainokset

Lehden ilmoitukset ja mainokset osiossa oli kuusi väittämää, joiden vastauksia tarkaste-
len kuudessa seuraavassa taulukossa jäsenvuosien mukaan ristiintaulukoimalla. Ensim-
mäisestä osiossa esittämästäni väittämästä ”Raitis.fi -lehdessä tulisi olla nykyistä
enemmän lukijoiden välisiä ilmoituksia” jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa miel-
tä oli 36,4 % vastaajista. Jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä vastaajista oli 21,2 %.

TAULUKKO 23. Raitis.fi -lehdessä tulisi olla nykyistä enemmän lukijoiden välisiä ilmoituksia. Mielenpitojen jakautuminen jäsenyyden mukaan N=66

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	0 ,0%	3 60,0%	1 20,0%	1 20,0%	5 100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	2 14,3%	2 14,3%	8 57,1%	2 14,3%	0 ,0%	14 100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	3 18,8%	8 50,0%	5 31,2%	0 ,0%	16 100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	1 3,2%	6 19,4%	9 29,0%	9 29,0%	6 19,4%	31 100,0%
Yhteensä	Määrä %	3 4,5%	11 16,7%	28 42,4%	17 25,8%	7 10,6%	66 100,0%

Vastaajista 56 % oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että lehdessä tulisi olla enemmän raittiusyhdistysten ulkopuolisten tahojen maksettua ilmoituksia. Alle vuoden jäsenenä olleita lukuun ottamatta kaikissa muissa jäsenryhmissä yli puolet vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä väittämästä.

TAULUKKO 24. Raitis.fi -lehdessä tulisi olla enemmän raittiusyhdistysten ulkopuolisten tahojen maksettua mainoksia. Mielenpitojen jakautuminen jäsenyyden mukaan N=66

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä %	1 20,0%	0 ,0%	2 40,0%	2 40,0%	0 ,0%	5 100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	1 6,7%	6 40,0%	6 40,0%	2 13,3%	15 100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	1 6,2%	3 18,8%	3 18,8%	8 50,0%	1 6,2%	16 100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	1 3,3%	3 10,0%	8 26,7%	12 40,0%	6 20,0%	30 100,0%
Yhteensä	Määrä %	3 4,5%	7 10,6%	19 28,8%	28 42,4%	9 13,6%	66 100,0%

Suurin osa (83,6 %) vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä ”Lehdessä tulisi olla enemmän ilmoituksia raittiusväen tapahtumista” -väittämästä. Jokseenkin eri mieltä olevia oli ainoastaan kaksi vastaajaa, joista molemmat olivat 5-10 vuotta jäsenenä olleita. Jokseenkin samaa mieltä oli yleisin vastaus kaikissa muissa paitsi alle vuoden jäsenenä olleiden ryhmässä.

TAULUKKO 25. Raitis.fi -lehdessä tulisi olla enemmän ilmoituksia raittiusväen tapahtumista. Mielenpiteiden jakautuminen jäsenyyden mukaan N=67

Jäsenyys		Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä	0	3	1	1	5
	%	,0%	60,0%	20,0%	20,0%	100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	0	1	10	4	15
	%	,0%	6,7%	66,7%	26,7%	100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	2	1	13	0	16
	%	12,5%	6,2%	81,2%	,0%	100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	0	4	15	12	31
	%	,0%	12,9%	48,4%	38,7%	100,0%
Yhteensä	Määrä	2	9	39	17	67
	%	3,0%	13,4%	58,2%	25,4%	100,0%

Yli 74 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että lehden tukimainokset ovat hyviä. Jäsenvuosien mukaan tarkasteltuna taulukosta selviää, että erityisesti yli 10 vuotta jäsenenä olleet pitivät tuotemainoksia hyvinä. Toiseksi tyytyväisimpiä tuotemainoksiin olivat 1-5 vuotta jäsenenä olleet, joissa jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä olevia oli yli 73 %.

TAULUKKO 26. Raitis.fi -lehden tukimainokset ovat hyviä. Mielenpitojen jakautuminen jäsenyyden mukaan N=66

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä	0	1	2	1	1	5
	%	,0%	20,0%	40,0%	20,0%	20,0%	100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	0	1	3	8	3	15
	%	,0%	6,7%	20,0%	53,3%	20,0%	100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	1	1	5	7	2	16
	%	6,2%	6,2%	31,2%	43,8%	12,5%	100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	0	0	3	12	15	30
	%	,0%	,0%	10,0%	40,0%	50,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	1	3	13	28	21	66
	%	1,5%	4,5%	19,7%	42,4%	31,8%	100,0%

Melkein 64 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että lehdessä voisi olla tuotemainoksia. Jokaisessa jäsenryhmässä oli alle vuoden jäsenenä olleiden ryhmää lukuun ottamatta eniten jokseenkin samaa mieltä olevia.

TAULUKKO 27. Raitis.fi -lehdessä voisi olla tuotemainoksia. Mielenpitojen jakautuminen jäsenyyden mukaan N=66

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä	0	1	2	2	0	5
	%	,0%	20,0%	40,0%	40,0%	,0%	100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	0	1	2	10	2	15
	%	,0%	6,7%	13,3%	66,7%	13,3%	100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	1	3	3	7	2	16
	%	6,2%	18,8%	18,8%	43,8%	12,5%	100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	1	4	6	13	6	30
	%	3,3%	13,3%	20,0%	43,3%	20,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	2	9	13	32	10	66
	%	3,0%	13,6%	19,7%	48,5%	15,2%	100,0%

Melkein 76 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että lehdessä voisi olla jotain hyvää asiaa tukevia ilmaismainoksia. Alle vuoden jäsenenä olleita lukuun ottamatta kaikissa muissa jäsenryhmissä yli 70 % vastaajista, 1-5 vuotta jäsenenä olleissa jopa 80 % oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä väittämästä. Ainoastaan yksi vastaaja oli ehdottomasti sillä kannalla, että lehteen ei tule laittaa hyvää asiaa tukevia ilmaismainoksia.

TAULUKKO 28. Raitis.fi -lehdessä voisi olla jotain hyvää asiaa tukevia ilmaismainoksia. Mielenpitojen jakautuminen jäsenyyden mukaan N=66

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	0 ,0%	2 40,0%	3 60,0%	0 ,0%	5 100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	0 ,0%	3 20,0%	8 53,3%	4 26,7%	15 100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	1 6,2%	3 18,8%	8 50,0%	4 25,0%	16 100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	1 3,3%	2 6,7%	4 13,3%	12 40,0%	11 36,7%	30 100,0%
Yhteensä	Määrä %	1 1,5%	3 4,5%	12 18,2%	31 47,0%	19 28,8%	66 100,0%

6.4.5 Raitis.fi -lehti oman elämän tukijana

Kuudennessa lehden sisältöä käsittelevässä osiossa esitin lukijoille kuusi erilaista väittämää raitis.fi -lehdestä lukijoiden oman elämän tukijana. Ristiintaulukoin väittämien vastauksia jäsenyyden ja koulutuksen mukaan. Ensimmäinen esittämäni väittämä oli ”Raittiuteen liittyvät artikkelit kiinnostavat minua”, josta jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä oli lähes 70 % vastaajista. En osaa sanoa vastasi 22,2 % vastaajista. 5-10 vuotta jäsenenä olleissa lähes kolmannes (33,3 %) ei osannut sanoa mielipidettään. Ottaen huomioon tutkimuksen aiemman tuloksen ainakin lehteä selailemalla lukevien suuresta (68,1 %) määrästä (N=72) yksi en osaa sanoa vastaamista selittävä tekijä voi olla se, että lehteä selatessaan lukija ei tule miettineeksi syvällisemmin sitä, mitä asioita artikkelit käsittelevät, vaan valitsee artikkelit luettavakseen ulkoasuseikkojen, kuten

pitäen mukaan. Jäsen vuosien perusteella tarkasteltuna näyttää siltä, että jäsen vuosilla ei ole juurikaan vaikutusta vastaajien mielipiteisiin.

TAULUKKO 29. Raittiuteen liittyvät artikkelit kiinnostavat minua. Mielipiteiden jakautuminen jäsenyyden mukaan N=63

Jäsenyys		Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä %	1 20,0%	1 20,0%	3 60,0%	0 0,0%	5 100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	1 7,1%	3 21,4%	6 42,9%	4 28,6%	14 100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	1 6,7%	5 33,3%	7 46,7%	2 13,3%	15 100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	2 6,9%	5 17,2%	15 51,7%	7 24,1%	29 100,0%
Yhteensä	Määrä %	5 7,9%	14 22,2%	31 49,2%	13 20,6%	63 100,0%

Yli puolet (53,2 %) vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään siitä antaako raitis.fi -lehti uusia virikkeitä vapaa-aikaan. Eniten (40 %) jokseenkin samaa mieltä väittämästä olevia oli 5-10 vuotta jäsenryhmässä. Uskoisin, että en osaa sanoa vastausten määrä olisi ollut pienempi, mikäli vastaajissa olisi ollut vähemmän eläkeikäisiä ihmisiä. Ihmisiä, joilla on selkeästi erotettavissa toisistaan työ ja vapaa-aika. Pystyin laskemaan kyselylomakkeesta kansaneläkeikäisten vastaajien määrän, koska olin kysynyt vastaajilta syntymävuotta. Syntymävuotensa ilmoittaneista vastaajista (N=66) kansaneläkeikäisiä oli 39, mikä on 59 % ikänsä ilmoittaneista. Tutkijana en voi varmasti tietää, että missä määrin vastaamiseen on mahdollisesti vaikuttanut vastaajan eläkeikä ja toisaalta tämän väittämän jälkeen seuraavana olleen ”Saun lehdestä käytännön apua vapaa-aikaani” väittämän samankaltaisuus. Vastaaja ei ole välttämättä ymmärtänyt ”Saun lehdestä uusia virikkeitä vapaa-aikaani” ja väittämän ”Saun lehdestä käytännön apua vapaa-aikaani” käsitteiden virike ja käytännön apu eroa. Taulukoiden 30 ja 31 väittämien kokonaisvastausten määrässä ei ole kuitenkaan juuri eroa (N=62, N=61).

TAULUKKO 30. Saan lehdestä uusia virikkeitä vapaa-aikaani. Mielenpiteiden jakautuminen jäsenyyden mukaan N=62

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä	0	2	2	1	0	5
	%	,0%	40,0%	40,0%	20,0%	,0%	100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	2	2	7	2	1	14
	%	14,3%	14,3%	50,0%	14,3%	7,1%	100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	1	1	7	6	0	15
	%	6,7%	6,7%	46,7%	40,0%	,0%	100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	2	5	17	4	0	28
	%	7,1%	17,9%	60,7%	14,3%	,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	5	10	33	13	1	62
	%	8,1%	16,1%	53,2%	21,0%	1,6%	100,0%

Vastaajista noin 60 % ei osannut sanoa mielipidettään raitis.fi -lehdestä vapaa-ajan käytännön avun antajana. En osaa sanoa vastaus oli yleisin vastaus kaikissa jäsenryhmissä. Uskoisin, että vastaamiseen ovat voineet vaikuttaa taulukon 30 ”Saan uusia virikkeitä vapaa-aikaani”-väittämän kohdalla mainitut tekijät.

TAULUKKO 31. Saan lehdestä käytännön apua vapaa-aikaani. Mielenpiteiden jakautuminen jäsenyyden mukaan N=61

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä	1	1	2	1	5
	%	20,0%	20,0%	40,0%	20,0%	100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	2	4	8	0	14
	%	14,3%	28,6%	57,1%	,0%	100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	1	2	10	1	14
	%	7,1%	14,3%	71,4%	7,1%	100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	2	6	17	3	28
	%	7,1%	21,4%	60,7%	10,7%	100,0%
Yhteensä	Määrä	6	13	37	5	61
	%	9,8%	21,3%	60,7%	8,2%	100,0%

”Saan lehdestä uusia virikkeitä omaan työhöni” -väittämään vastanneista puolet eivät osanneet sanoa mielipidettään. Lisäksi väittämään oli jättänyt vastaamatta vastauslomakkeen palauttaneista (N=73) 11 henkilöä. Osa syynä en osaa sanoa vastausten ja vas-

taamatta jättäneiden määrään saattoi olla se, että kyselyyn vastanneissa (N=66 ikänsä ilmoittaneet) oli paljon (59 %) kansaneläkeikäisiä, josta johtuen kysymys ja vastaajan oma elämäntilanne ansiotyön näkökulmasta on ristiriidassa keskenään. Osa vastaajista voi tehdä tosin vapaaehtoistyötä ja tarkastella lehteä käytännön avun antajana vapaaehtoistyön näkökulmasta. Jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä siitä, että lehti antaa käytännön apua omaan työhön vastanneita (29 %) oli enemmän kuin jokseenkin samaa mieltä ja eri mieltä (20,9 %) olevia.

Koulutuksella näyttää olevan vaikutusta siihen, mitä mieltä lehdestä ollaan omaan työhön virikkeiden antajana. Koulutuksen mukaan tarkasteltuna en osaa sanoa vastanneita on eniten (63,2 %) perus- tai kansakoulun käyneissä. Huomattavaa on korkeakoulututkinnon suorittaneiden täysin eri mieltä ja jokseenkin eri mieltä olevien (38,4 %) suuri määrä muihin suuriin koulutusryhmiin verrattuna. Toisekseen korkeakoulututkinnon suorittaneissa on nähtävissä kaksijakoisuus mielipiteissä ”puolesta” ja vastaan. Jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä (38,4 %) olevien lisäksi korkeakoulutetuissa on hie- man yli 30 % jokseenkin samaa mieltä olevia. Tarkentavaa tietoa mielipiteiden jakautumisesta tällä tavoin voisi tuoda ammattikuntakysymyksen esittäminen.

TAULUKKO 32. Saan lehdestä uusia virikkeitä omaan työhöni. Mielipiteiden jakautuminen koulutuksen mukaan N=62

Koulutus		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	3	2	4	4	0	13
	%	23,1%	15,4%	30,8%	30,8%	,0%	100,0%
Ammattikorkeakoulu- tutkinto	Määrä	0	1	0	0	0	1
	%	,0%	100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	2	0	8	4	1	15
	%	13,3%	,0%	53,3%	26,7%	6,7%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	3	0	6	2	0	11
	%	27,3%	,0%	54,5%	18,2%	,0%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	0	1	1	0	0	2
	%	,0%	50,0%	50,0%	,0%	,0%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	1	4	12	1	1	19
	%	5,3%	21,1%	63,2%	5,3%	5,3%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	1	0	0	0	1
	%	,0%	100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	9	9	31	11	2	62
	%	14,5%	14,5%	50,0%	17,7%	3,2%	100,0%

Melkein 55 % vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään väittämästä ”Saan lehdestä käytännön apua omaan työhöni”. Toiseksi eniten (17,7 %) vastaajissa oli täysin eri mieltä olevia. Taulukon vastauksia analysoidessa on huomioon otettava, että edellisen väittämän (taulukko 32) tavoin ”Saan käytännön apua omaan työhöni” väittäjä on ristiriitainen kansaneläkeikäisten vastaajien elämäntilanteen kanssa ansiotyön näkökulmasta tarkasteltuna. Kansaneläkeikäinen vastaaja valitsee elämäntilanteestaan johtuen todennäköisesti joko ”en osaa sanoa” tai ”täysin eri mieltä”-vaihtoehdon, mikäli hän ei tee vapaaehtoistyötä tai osallistu johonkin muuhun työkseen kokemaansa toimintaan. Uskoin, että mielipiteiden jakautumisessa olisi enemmän eroja, jos vastaajissa olisi enemmän työkäisiä ihmisiä.

TAULUKKO 33. Saan käytännön apua omaan työhöni. Mielipiteiden jakautuminen koulutuksen mukaan N=62

Koulutus		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	4	1	5	3	0	13
	%	30,8%	7,7%	38,5%	23,1%	,0%	100,0%
Ammattikorkeakoulututkinto	Määrä	0	0	0	1	0	1
	%	,0%	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	2	0	9	3	1	15
	%	13,3%	,0%	60,0%	20,0%	6,7%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	3	0	7	1	0	11
	%	27,3%	,0%	63,6%	9,1%	,0%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	0	1	1	0	0	2
	%	,0%	50,0%	50,0%	,0%	,0%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	2	4	12	1	0	19
	%	10,5%	21,1%	63,2%	5,3%	,0%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	1	0	0	0	1
	%	,0%	100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	11	7	34	9	1	62
	%	17,7%	11,3%	54,8%	14,5%	1,6%	100,0%

Noin 66 % vastaajista oli täysin eri mieltä ja jokseenkin eri mieltä väittämästä ”Minulla ei ole tarpeeksi aikaa lehden lukemiseen”. Koulutuksen mukaan tarkasteltuna näyttää edelleen siltä, että suurimmalla osalla vastaajista on enimmäkseen riittävästi aikaa lukea lehteä. Jos kyselyyn vastaajissa olisi ollut enemmän työkäisiä ihmisiä, olisi täysin eri mieltä ja jokseenkin eri mieltä -mielipiteitä ollut mahdollisesti vähemmän.

TAULUKKO 34. Minulla ei ole tarpeeksi aikaa lehden lukemiseen. Mielenpitojen ja-
kautuminen koulutuksen mukaan N=62

Koulutus		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	4	6	3	0	0	13
	%	30,8%	46,2%	23,1%	,0%	,0%	100,0%
Ammattikorkeakoulu- tutkinto	Määrä	0	1	0	0	0	1
	%	,0%	100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	8	2	1	5	1	17
	%	47,1%	11,8%	5,9%	29,4%	5,9%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	4	4	1	1	1	11
	%	36,4%	36,4%	9,1%	9,1%	9,1%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	1	1	0	0	0	2
	%	50,0%	50,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	5	7	5	1	2	20
	%	25,0%	35,0%	25,0%	5,0%	10,0%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	0	1	0	0	1
	%	,0%	,0%	100,0%	,0%	,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	22	21	11	7	4	65
	%	33,8%	32,3%	16,9%	10,8%	6,2%	100,0%

6.5 Mielenpitoet lehden ulkoasusta

Viidentenä lehden sisällön jälkeisenä pääotsikkona kyselylomakkeessa oli raitis.fi -lehden ulkoasu, jonka alla oli kaksi väittämää lehden ulkoasusta. Tarkastelin lehden ulkoasu väittämien vastauksia jäsenenä olo vuosien mukaan ristiintaulukoimalla. Ensimmäinen esittämäni väittämä oli ”Raitis.fi -lehden ulkoasu on hyvä”, josta melkein 70 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä. Mielenpitojen ristiintaulukoimalla perusteella näyttää siltä, että lehden ulkoasuun ollaan jokseenkin tyytyväisiä myös kaikissa jäsenryhmissä.

TAULUKKO 35. Raitis.fi -lehden ulkoasu on hyvä. Mielenpiteiden jakautuminen jäsenyyden mukaan N=66

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	1 20,0%	1 20,0%	3 60,0%	0 ,0%	5 100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	1 6,7%	2 13,3%	4 26,7%	6 40,0%	2 13,3%	15 100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	1 6,2%	4 25,0%	8 50,0%	3 18,8%	16 100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	1 3,3%	5 16,7%	13 43,3%	11 36,7%	30 100,0%
Yhteensä	Määrä %	1 1,5%	5 7,6%	14 21,2%	30 45,5%	16 24,2%	66 100,0%

Yli 56 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että lehden kansi houkuttelee lukemaan lehteä. Mielenpiteiden jakautumisen tarkastelusta jäsenryhmittäin kävi ilmi, että ainoastaan 1-5 vuotta jäsenenä olleiden ryhmässä oli viidenlaisia mielenpitemitä.

TAULUKKO 36. Raitis.fi -lehden kansi houkuttelee lukemaan lehteä. Mielenpitemiden jakautuminen jäsenyyden mukaan N=65

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	1 20,0%	1 20,0%	3 60,0%	0 ,0%	5 100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	1 7,1%	2 14,3%	6 42,9%	2 14,3%	3 21,4%	14 100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	1 6,2%	6 37,5%	8 50,0%	1 6,2%	16 100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	3 10,0%	7 23,3%	15 50,0%	5 16,7%	30 100,0%
Yhteensä	Määrä %	1 1,5%	7 10,8%	20 30,8%	28 43,1%	9 13,8%	65 100,0%

6.6 Mielenpitoet lehden suuntaamisesta ja levikin laajentamisesta

Seitsemäntenä lehden ulkoasun jälkeisenä pääotsikkona kyselylomakkeessa oli lehden suuntaaminen ja markkinoinnin laajentaminen, jonka alla oli seitsemän väittämää sekä yksi väitteetön monivalintakysymys että avoin kysymys. Ristiintaulukoin väittämien vastauksia koulutuksen ja jäsenyyden mukaan. Ensimmäinen esittämäni väittämä oli ”Raitis.fi -lehden tulisi ensisijaisesti omistautua jäsenkunnalle”, josta yli puolet (52,2 %) vastaajista oli täysin eri mieltä ja jokseenkin eri mieltä. Jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä väittämästä oli noin 30 % vastaajista. Alle vuoden jäsenenä olleiden ryhmää lukuun ottamatta kaikissa muissa jäsenryhmissä mielenpitoet jakautuivat suurimmaksi osaksi täysin eri mieltä ja jokseenkin eri mieltä puolelle. Alle vuoden jäsenenä olleiden mielenpitoet jakautuivat tasaisesti puolesta ja vastaan väittämän kanssa.

TAULUKKO 37. Raitis.fi -lehden tulisi ensisijaisesti omistautua jäsenkunnalle. Mielenpitojen jakautuminen jäsenyyden mukaan N=67

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä %	0 ,0%	2 40,0%	1 20,0%	1 20,0%	1 20,0%	5 100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	5 31,2%	4 25,0%	2 12,5%	4 25,0%	1 6,2%	16 100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	1 6,2%	9 56,2%	4 25,0%	2 12,5%	0 ,0%	16 100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä %	4 13,3%	10 33,3%	5 16,7%	9 30,0%	2 6,7%	30 100,0%
Yhteensä	Määrä %	10 14,9%	25 37,3%	12 17,9%	16 23,9%	4 6,0%	67 100,0%

Melkein 82 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että lehden tulisi nykyistä enemmän avautua ulkopuolisille. Jäsenvuosien mukaan ristiintaulukoinnista kävi ilmi, että kaikissa jäsenryhmissä suurin osa vastaajista suhtautui myönteisesti väittämään.

TAULUKKO 38. Raitis.fi -lehden tulisi nykyistä enemmän avautua ulkopuolisille. Mielenpitojen jakautuminen jäsenyyden mukaan N=66

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä	1	0	0	4	0	5
	%	20,0%	,0%	,0%	80,0%	,0%	100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	0	2	2	5	6	15
	%	,0%	13,3%	13,3%	33,3%	40,0%	100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	0	0	2	10	4	16
	%	,0%	,0%	12,5%	62,5%	25,0%	100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	1	1	3	13	12	30
	%	3,3%	3,3%	10,0%	43,3%	40,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	2	3	7	32	22	66
	%	3,0%	4,5%	10,6%	48,5%	33,3%	100,0%

Yli puolet (53,9 %) vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että lehden nykyinen kohdentuminen on hyvä. Täysin eri mieltä ja jokseenkin eri mieltä lehden nykyisestä kohdentumisesta oli 16,9 % vastaajista. Melkein 30 % vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään. Kyselylomaketta esitestaamattomana en voi tietää varmasti, mitä vastaajat ovat ymmärtäneet kohdentumisella, ovatko vastaajat tienneet lehteä lähetettävän myös jäseniin kuulumattomille yhteisöille.

TAULUKKO 39. Raitis.fi -lehden nykyinen kohdentuminen on hyvä. Mielenpitojen jakautuminen jäsenyyden mukaan N=65

Jäsenyys		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä	1	0	1	2	1	5
	%	20,0%	,0%	20,0%	40,0%	20,0%	100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	1	3	6	3	1	14
	%	7,1%	21,4%	42,9%	21,4%	7,1%	100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	0	3	3	9	1	16
	%	,0%	18,8%	18,8%	56,2%	6,2%	100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä	0	3	9	11	7	30
	%	,0%	10,0%	30,0%	36,7%	23,3%	100,0%
Yhteensä	Määrä	2	9	19	25	10	65
	%	3,1%	13,8%	29,2%	38,5%	15,4%	100,0%

Suurin osa (70,8 %) vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä väittämästä ”Lehden levikkiä voisi jäsenkunnan ulkopuolelle lisätä markkinoinnilla”. Melkein 30 % vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään väittämästä. Kaikki mielipiteensä ilmaisseet vastaajat suhtautuivat myönteisesti ehdotukseen lehden levikin lisäämisestä markkinoinnilla jäsenkunnan ulkopuolelle. Mielipiteet jakoutuivat melko tasaisesti jokaisessa koulutusryhmässä lukuun ottamatta perus- tai kansakoulun käyneitä, joissa korostui ”en osaa sanoa” vastanneiden määrä.

TAULUKKO 40. Raitis.fi -lehden levikkiä voisi jäsenkunnan ulkopuolelle lisätä markkinoinnilla. Mielipiteiden jakautuminen koulutuksen mukaan N=65

Koulutus		En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	3	7	3	13
	%	23,1%	53,8%	23,1%	100,0%
Ammattikorkeakoulututkinto	Määrä	0	0	1	1
	%	,0%	,0%	100,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	5	7	4	16
	%	31,2%	43,8%	25,0%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	3	5	3	11
	%	27,3%	45,5%	27,3%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	0	1	1	2
	%	,0%	50,0%	50,0%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	8	7	5	20
	%	40,0%	35,0%	25,0%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	1	1	2
	%	,0%	50,0%	50,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	19	28	18	65
	%	29,2%	43,1%	27,7%	100,0%

Melkein 70 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä, että levikkiä voisi lisätä järjestöjen rahoittamilla lahjoitusnumeroilla. Jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä oli 4,4 % vastaajista.

TAULUKKO 41. Raitis.fi -lehden levikkiä voisi jäsenkunnan ulkopuolelle lisätä järjestöjen rahoittamilla lahjoitusnumeroilla. Mielenpitojen jakautuminen koulutuksen mukaan N=68

Koulutus		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	1	0	1	8	3	13
	%	7,7%	,0%	7,7%	61,5%	23,1%	100,0%
Ammattikorkeakoulututkinto	Määrä	0	1	0	0	0	1
	%	,0%	100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	0	0	6	9	2	17
	%	,0%	,0%	35,3%	52,9%	11,8%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	0	0	1	7	4	12
	%	,0%	,0%	8,3%	58,3%	33,3%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	0	0	1	0	1	2
	%	,0%	,0%	50,0%	,0%	50,0%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	0	1	8	7	5	21
	%	,0%	4,8%	38,1%	33,3%	23,8%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	0	1	0	1	2
	%	,0%	,0%	50,0%	,0%	50,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	1	2	18	31	16	68
	%	1,5%	2,9%	26,5%	45,6%	23,5%	100,0%

Vastaajista 77,7 % oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että lehden levikkiä jäsenkunnan ulkopuolelle voisi lisätä päihdehuoltoyksiköiden asiakkailleen tekemillä lahjoituksilla. Suhtautuminen levikin lisäämiseen päihdehuoltoyksiköiden asiakkailleen tekemillä lahjoituksilla oli enimmäkseen myönteistä kaikissa koulutusryhmissä.

TAULUKKO 42. Raitis.fi -lehden levikkiä voisi jäsenkunnan ulkopuolelle lisätä päihdehuoltoyksiköiden asiakkailleen tekemillä lahjoituksilla. Mielipiteiden jakautuminen koulutuksen mukaan N=67

Koulutus		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Korkeakoulututkinto	Määrä	1	0	1	7	4	13
	%	7,7%	,0%	7,7%	53,8%	30,8%	100,0%
Ammattikorkeakoulututkinto	Määrä	0	0	0	0	1	1
	%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%
Opistoasteen tutkinto	Määrä	0	0	4	8	4	16
	%	,0%	,0%	25,0%	50,0%	25,0%	100,0%
Ammatillinen tutkinto	Määrä	0	1	1	7	3	12
	%	,0%	8,3%	8,3%	58,3%	25,0%	100,0%
Ylioppilas/lukio	Määrä	0	0	1	0	1	2
	%	,0%	,0%	50,0%	,0%	50,0%	100,0%
Perus- tai kansakoulu	Määrä	1	0	5	9	6	21
	%	4,8%	,0%	23,8%	42,9%	28,6%	100,0%
Muu, mikä	Määrä	0	0	0	1	1	2
	%	,0%	,0%	,0%	50,0%	50,0%	100,0%
Yhteensä	Määrä	2	1	12	32	20	67
	%	3,0%	1,5%	17,9%	47,8%	29,9%	100,0%

Vastaajista 65 % oli jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä siitä, että heidän oma arvostuksensa raitis.fi -lehteä kohtaan kasvaa, jos lehden tilauskanta kasvaa jäsenkunnan ulkopuolelle. Suurin osa vastauksista, joissa oli osattu sanoa mielipide, jakautuivat omissa jäsenryhmissään 5-10 vuotta jäsenenä olleiden vastausten yksittäistä poikkeusta lukuun ottamatta jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä oleviin.

TAULUKKO 43. Arvostukseni raitis.fi -lehteä kohtaan kasvaa, jos lehden tilauskanta kasvaa jäsenkunnan ulkopuolella. Mielenpitojen jakautuminen jäsenyyden mukaan N=63

Jäsenyys	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä 0	Määrä 0	Määrä 0	Määrä 2	Määrä 3	Määrä 5
	% ,0%	% ,0%	% ,0%	% 40,0%	% 60,0%	% 100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä 0	Määrä 0	Määrä 3	Määrä 6	Määrä 5	Määrä 14
	% ,0%	% ,0%	% 21,4%	% 42,9%	% 35,7%	% 100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä 0	Määrä 1	Määrä 8	Määrä 6	Määrä 1	Määrä 16
	% ,0%	% 6,2%	% 50,0%	% 37,5%	% 6,2%	% 100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä 2	Määrä 2	Määrä 6	Määrä 7	Määrä 11	Määrä 28
	% 7,1%	% 7,1%	% 21,4%	% 25,0%	% 39,3%	% 100,0%
Yhteensä	Määrä 2	Määrä 3	Määrä 17	Määrä 21	Määrä 20	Määrä 63
	% 3,2%	% 4,8%	% 27,0%	% 33,3%	% 31,7%	% 100,0%

Vastaajista 37,5 % toivoi lehden ilmestyvän 4 kertaa vuodessa. Joka toinen kuukausi lehden ilmestymistä toivoi 31,2 % vastaajista ja yhtä moni (31,2 %) toivoi lehden ilmestyvän kerran kuukaudessa. Kolmessa suurimmassa jäsenryhmässä mikään vaihtoehto ei saa yli 50 % kannatusta. Ainoastaan 1-5 vuotta jäsenenä olleissa on erotettavissa eniten kannatusta saanut vastausvaihtoehto. Puolet 1-5 vuotta jäsenenä olleista toivoo lehden ilmestyvän neljä kertaa vuodessa, mikä on lehden nykyinen ilmestymistiheys.

TAULUKKO 44. Kuinka usein toivoisitte raitis.fi -lehden ilmestyvän? Mielenpitojen jakautuminen jäsenyyden mukaan N=64

Jäsenyys	Kerran kuukaudessa	Joka toinen kuukausi	4 kertaa vuodessa	Yhteensä
Alle vuoden jäsenenä olleet	Määrä 1	Määrä 3	Määrä 1	Määrä 5
	% 20,0%	% 60,0%	% 20,0%	% 100,0%
1-5 vuotta jäsenenä olleet	Määrä 3	Määrä 4	Määrä 7	Määrä 14
	% 21,4%	% 28,6%	% 50,0%	% 100,0%
5-10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä 6	Määrä 4	Määrä 6	Määrä 16
	% 37,5%	% 25,0%	% 37,5%	% 100,0%
Yli 10 vuotta jäsenenä olleet	Määrä 10	Määrä 9	Määrä 10	Määrä 29
	% 34,5%	% 31,0%	% 34,5%	% 100,0%
Yhteensä	Määrä 20	Määrä 20	Määrä 24	Määrä 64
	% 31,2%	% 31,2%	% 37,5%	% 100,0%

”Kuinka usein toivoisitte raitis.fi -lehden ilmestyvän?” kysymyksen jälkeen vastaajilla oli mahdollisuus ehdottaa sopivakseen katsomaa tilaushintaa lehdelle. Tilaushintaehdotuksia antoi 22 henkilöä. Heistä kahdeksan ehdotti vuositilaushinnaksi 20 euroa ja yhtä monta vastaajaa ehdotti 10 euroa. Kahden vastaajan mielestä sopiva hinta olisi 50 euroa. 50 euron lisäksi kaksi kertaa ehdotettu vuositilaushinta oli 30 euroa. Yhden kerran ehdotettuja vuositilaushintoja olivat 40 euroa ja 15 euroa. Lisäksi 11 vastaajaa oli kirjoittanut kysymysmerkin sopivan hinnan kohdalle. Ottaen huomioon sen, että lehti lähetetään jäsenille paikallisyhdistyksen jäsenmaksun maksamisen myötä, vastaajat eivät ole välttämättä ymmärtäneet kysymyksellä tarkoitettavan ajatusta siitä, että lehteä voisivat tulevaisuudessa tilata maksua vastaan jäsenkuntaan kuulumattomat henkilöt ja yhteisöt.

6.7 Kehitys- ja parannusehdotuksia lehden toimitukselle

Kyselylomakkeen viimeisenä kysymyksenä oli avoin kysymys, johon vastaamalla lukijoilla oli mahdollisuus antaa kehitys- ja parannusehdotuksia lehden toimitukselle. Kysymyksen tarkoituksena oli saada tietoa siitä, mitä lehden toimituksen tulisi ottaa huomioon lehteä lukijaystävällisemmäksi kehittäessään. Kysymykseen vastasi 24 lukijaa, joista 17 oli naisia ja seitsemän miehiä. Parannusehdotuksissa mainittuja aiheita olivat ulkonäkö, tekstin kirjasinkoko, kristilliset raittiusjutut, monipuolisempi juttutarjonta, urheilutiedotusten päivittäminen, raittiuden sanoman välittäminen nuoremmalle ikäpolvelle, juttujen kertojakunnan laajentaminen ja uudet osiot. Lehden ulkonäön mainitsi kolme vastaajaa, joista kukaan ei kertonut suoranaisesti sitä kuinka lehden ulkonäköä tulisi kehittää. Heistä kaksi kritisoi lehden ulkoasu. Toisessa näistä kritisoinneista kritiikkiä saivat myös lehden kirjoitelmat ja kristilliset jutut ja toisessa kehoitettiin lehteä ottamaan ulkoasuasioissa mallia muista lehdistä.

Ulkoasu ja kirjoitelmat ovat amatööritasoa. Etenkin ulkoasu on tunkkainen.

Ulkoasu on liian kliini, ottakaa mallia vaikka kaupallisista tiedelehdistä. Pois loputkin kristilliset ”saarajutut”.

Kristillisten ”saarajuttujen” poistamista ehdottaneen vastaajan ohella lehdelle parannusehdotuksia kristillisten raittiusjuttujen julkaisemisessa antoi kolme vastaajaa, joiden

vastaukset sisälsivät viittauksia uskoon tulemisesta ja raitistumisesta. Erona näissä parannusehdotuksissa ”saarajuttu” vastaajaan ehdotukseen oli se, että vastaajat toivoivat lisää kristillisiä juttuja lehdessä julkaistavaksi ja yksi vastaaja ehdotti muiden uskontojen juttujen rajaamista pois lehdestä.

Lehdessä tulee olla hengellistä esillä pitämistä. Oma kokemukseni ettei ilman Jeesusta työ etene. Jeesus sanoo: Ilman minua te ette voi mitään tehdä (Joh. 15:5).

Enemmän kristillisiä artikkeleita lehteen. Monihan on vapautunut alkoholista tulemalla uskoon.

En halua lukea buddhalaisia mietiskelyjä, koska olen Jeesukseen uskova. Juttuja uskoon tulon vaikutuksesta raitistumiseen lisää!

Lehden teksteissä käytetystä kirjasinkoosta antoi palautetta puolestaan yksi vastaaja, jonka mukaan tekstin kirjasinkoon tulisi olla hieman suurempi. Kuuden vastaajan parannusehdotukset liittyivät monipuolisempaan juttutarjontaan. Heistä kaksi ehdotti, että lehdessä julkaistaisiin enemmän henkilöhaastatteluja. Toinen henkilöhaastatteluja ehdottaneesta vastaajasta kaipasi lehteen myös pitkään raittiusasioissa mukana olleiden henkilöiden muistelmia. Neljän muun vastaajan monipuoliseen juttutarjontaan liittyvät parannusehdotukset olivat yksittäisiä ehdotuksia.

Nuorten kirjoituksia voisi olla enemmän.

Tupakkatuotteet yms. voisi sisällyttää terveet elämäntavat -juttuihin.

Lehdessä voisi julkaista Turun ja ympäristökuntien asioista raittiuden kannalta kertovia juttuja.

Lehdessä tulisi olla raittiusväen omien juttujen lisäksi muita juttuja.

Eräs vastaaja oli ottanut avoimessa kysymyksessä kantaa urheilutiedotusten päivittämiseen. Hänen mukaansa lehden tulisi kehittyä siten, että se ei julkaise jatkossa urheilutiedotusten kilpailuilmoituksia myöhässä. Vastaajien joukossa oli lisäksi kaksi henkilöä, jotka antoivat lehden toimitukselle ohjeistusta raittiuden sanoman välittämisessä nuoremalle sukupolvelle.

Nuorille on saatava tiedotettua näin: Ikävanhukset ovat oman suuntansa ottaneet jo nuorena.

Lehteen pitäisi kirjoittaa: Meidän vanhempien tulisi jättää lapsille ja nuorille päihteettömän ja raittiin elämän perintö, sillä se ei maksa antajalle mitään eikä saajalle mitään, mutta se on elämän suurin rikkaus, mutta sitäkin perintöä on hoidettava ja otettava vastaan. Siihen ei myöskään pysty verottaja. Siis se on meille kaikille mahdollista niin köyhille kuin rikkaillekin.

Yksi vastaaja muistutti puolestaan, että lehdessä tulee painottaa nuorten osallistumista raittiuden ylläpitoon. Lisäksi eräs vastaaja ehdotti juttujen tekemiseen kodinhoitajien ja sosiaalityöntekijöiden mukaan ottamista kertomaan eläkeläisten juomisesta. Yksittäisiä mainittuja uusia lehden osioehdotuksia olivat kilpailut 1X2 tyyliin ja ”treffipalsta”. Kolme vastaajaa oli kirjoittanut ainoastaan toteamuksen, ettei raitis.fi -lehdessä ole mitään kehitettävää ja yksi vastaaja oli sitä mieltä, että toimittajat ovat niin osaavaa väkeä ettei heille tarvitse esittää parannusehdotuksia.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

7.1 Keskeisiä tutkimustuloksia ja johtopäätöksiä

Tutkimuksessa selvisi, että suurin osa lehden lukijoista on naisia. Lukijat ovat enimmäkseen iäkkäitä henkilöitä, sillä 80,4 % vastaajista sijoittui ikäluokkaan 50-79-vuotiaat. Lukijoissa on eniten perus- tai kansakoulun käyneitä. Useimmilla lukijoilla on pitkäaikainen henkilöjäsen kokemus Raittiuden Ystävien tiedotuslehdestä. Raittiuden Ystävien Internet-sivut ovat tutut vain muutamalle lukijalle. Lukijat ovat enimmäkseen kiinnostuneita Raittiuden Ystävien toiminnasta. Raittiuden Ystävät on onnistunut välittämään suurimalle raitis.fi -lehden lukijoille kuvaa itsestään hyödyllisenä järjestönä, mutta Raittiuden Ystävien tuotteet eivät ole kovinkaan tuttuja lukijoille. Vaikka lukijat ovat enimmäkseen kiinnostuneita Raittiuden Ystävien toiminnasta, niin suurin osa heitä osallistuu vähemmän aktiivisesti Raittiuden Ystävien, sen jäsenliittojen ja/tai paikallisyhdistysten järjestämiin tai tukemiin tapahtumiin. Vain muutamalla lukijalla on alaikäisiä lapsia ja useimmissa perheissä lehteä lukee ainoastaan lehden saaja.

Tutkimus osoitti, että lehti on ainakin jonkin verran lukijoita kiinnostava, sillä suurin osa lukijoista lukee joka lehden ainakin selailleen. Sekä miehet että naiset lukevat enimmäkseen lehteä noin puoli tuntia. Useimmat lukijat ovat lukutavoiltaan uskollisia lehdelle. Lehteä pidetään sisällöltään enimmäkseen monipuolisena ja lukijalle itselle tärkeitä asioita käsittelevänä. Lukijoiden vastausten mukaan lehti käsittelee monipuolisesti raittiuteen liittyviä asioita, mutta lehti ei ole kuitenkaan onnistunut luomaan kolmasosalle lukijoista minkäänlaista kuvaa itsestään monipuolisena perheeseen liittyvien asioiden käsittelijänä. Lehti viestii yli puolelle lukijoista mielikuvaa itsestään helposti luettavana lehtenä. Lehdellä on kehitettävää Raittiuden Ystävistä helposti lähestyttävän kuvan välittämisessä. Vaikka lehteä pidetään monipuolisena, niin siihen toivotaan enemmän kertomuksia, kirjoituksia ja raportteja, kuten kirjoituksia raittiusaatteen nykytilasta sekä perheiden hyvinvoinnin ja raittiuden välisistä yhteyksistä. Useimpien lukijoiden mielestä raittiusaatteen tulisi näkyä selkeämmin lehden pääkirjoituksissa.

Levikin laajentamiseen erilaisilla keinoilla, kuten päihdehuoltoyksiköiden asiakkailleen tekemillä lahjoituksilla suhtaudutaan enimmäkseen myönteisesti. Enemmistö lukijoista

kokee arvostuksensa lehteä kohtaan kasvavan, jos tilauskanta kasvaa jäsenkunnan ulkopuolelle. Lehteä kehitettäessä siihen voisi laittaa useimpien vastaajien mielestä jotain hyvää asiaa tukevia ilmaismainoksia sekä tuotemainoksia. Lehden ulkoasua pidetään pääasiassa hyvänä. Lehti on säilyttänyt asemansa tietokonetta tärkeämpänä tiedotuskanavana ikääntyneen lukijakunnan keskuudessa. Uskon, että nuoremmalle sukupolvelle Raittiuden Ystävien järjestön, tuotteiden ja raitis.fi -lehden tutummaksi tekemisessä perinteistä lehteä tehokkaampi tiedonvälityskanava on Internet. Ikääntyneille lukijoille raitis.fi -lehden Internet-sivujen vähäisestä tuttuudesta huolimatta lehden Internet-sivuilla oli vuonna 2010 yli 216 000 kävijää (Kirsi Poikonen, sähköpostiviesti 24.3.2011). Muutamat lehden lukijat ilmaisevat aidosti huolensa lukijakunnan ikääntymisestä. Lehden tulisi viestiä heidän mukaansa nuoremmalle sukupolvelle selkeämmin vanhemman sukupolven omaksumaa raittiin elämän perintöä. Yksi tapa saada lehdelle lukijoita voisi olla yhden vastaajan ehdottamien lukijakilpailujen julkaiseminen lehden uutena osiona.

Nykyisin suurin osa lehden lukijoista on Savosta ja Pohjanmaalta, joissa on eniten aktiivisesti toimivia ja jäsenmaksun säännöllisesti jäseniltään kerääviä paikallisyhdistyksiä (Kirsi Poikonen, sähköpostiviesti 24.3.2011). Jäsenmaksun maksettuaan paikallisyhdistysten jäsenet saavat kotiinsa raitis.fi -lehden. Myös lukijatutkimuksesta käy ilmi, että lehden levikki on maantieteellisesti sijoittunut tietyille alueille. Tulevaisuudessa Raittiuden Ystävien järjestön esittelemisen aktiivisemmin eri puolilla Suomea järjestettävillä järjestömessuilla voisi olla yksi tapa lisätä Raittiuden Ystävien tuotteiden tunnettuutta ja saada järjestölle sekä lisää jäseniä että uusia lukijoita lehdelle.

7.2 Tutkimuksen onnistuminen ja luotettavuus

Tutkimuksen kannalta on tärkeää arvioida tehdyn tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimuksen arviointiin liittyvä käsite reliabiliteetti tarkoittaa, että tutkimuksen tulee olla toistettavissa. Toinen arviointiin liittyvä käsite on validius, jolla tarkoitetaan tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri niitä kysymyksiä, joihin on haettu vastauksia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 226-227.) Määrällisenä tutkimuksena kuka tahansa toinen tutkija voi saada tämän tutkimuksen kyselyä purkaessaan kysymyksiin samat vastaukset, mutta vastausten tulkinnassa voi olla tutkijoittain eroja. Tämän tutkimuksen reliabi-

liteettia lisää se, etten ole tutkimuksen suorittajana vaikuttanut vastauksiin, sillä kyselyt laitettiin suljetuissa kirjekuorissa lehdenlukijoille ja niihin sai vastata nimettöminä. Muita tämän tutkimuksen luotettavuutta lisääviä tekijöitä ovat puolueettomuuteni tilaajatahon ulkopuolisena tutkijana ja se etten ole itse valinnut tutkimukseen vastaajia. Sen sijaan siitä en voi olla varma, ovatko kaikki vastaajat ymmärtäneet kaikki kysymykset samalla tavalla. Kaikkea ei ole ymmärretty todennäköisesti samalla tavalla, sillä sain kyselylomakkeiden postittamisen jälkeen Vanhempainliitolta palautetta, että kyselylomakkeen väittämissä 32.-34. käyttämiäni kansallinen ja kansainvälinen käsitteitä on vaikea ymmärtää. Kyselyyn vastanneet olivat käyttäneet monissa väittämissä ”en osaa sanoa” -vastausvaihtoehtoa, mikä saattaa johtua osaltaan vaikeudesta ymmärtää esittämiäni kysymyksiä.

Tutkimuksen vastausprosentti jäi hyvin alhaiseksi, sillä vain 14,6 % henkilöistä, joille kysely lähetettiin, vastasi siihen. Syitä tähän saattavat olla lomakkeessa käytettyjen käsitteiden vaikea ymmärrettävyys, lomakkeen pituus ja se, ettei tutkimukseen valituilla ollut aiempaa kokemusta Rahtiuden Ystävien lukijatutkimuksesta. On myös mahdollista, että osa tutkimukseen valituista lehden pitkäaikaisista lukijoista on niin tyytyväisiä lehteen etteivät he ole kokeneet lehden kehittämistä tarpeelliseksi ja jättivät sen vuoksi vastaamatta kyselyyn. Osaltaan vastaamista on saattanut rajoittaa myös tutkimukseen valittujen henkilöjäsenten korkea ikä ja terveydentila. Tutkimukseen valittujen kuntien, kaupunkien, seurakuntien ja yhteisöjen, joita oli 66, vastaamattomuuteen vaikuttaneina suurimpina tekijöinä pidän kyselylomakkeessa lähinnä henkilöjäsenille suunnattujen perheaiheisten kysymysten mukana oloa ja lomakkeiden lähettämistä nimellä kohdentamatta. Tutkimuksen käytetyn kyselylomakkeen luotettavuutta olisi todennäköisesti lisännyt pilottitutkimus, jonka pohjalta kyselystä olisi kyetty pudottamaan pois osioita, joilla ei ole vastaajia erottelava merkitystä tai jotka ovat muuten monimerkityksisiä ja huonoja (ks. Metsämuuronen 2006, 60).

Jäsenrekisteritietoja kyselyn postittamisessa käytettäessä yhdeksi heikkoudeksi kyselyjen palautumisen jälkeen totesin puutteelliset osoitetiedot, jonka vuoksi osa tutkimukseen valituista ei ole välttämättä saanut kyselylomaketta. Tutkimuksen toteuttamista rajoittivat osaltaan kustannukset, joita olisi voinut vähentää lähettämällä kyselylomake tiedotuslehden välissä. Tämä käytäntö olisi mahdollistanut yksityiskohtaisempien ky-

symysten esittämisen esimerkiksi lehden sisällöstä ja kyselyyn heti lehden ilmestyttyä ”tuoreeltaan” vastaamisen.

Kyselyn heikkoutena voi pitää tutkimuksen painottumista naishenkilöjäseniin, joka rajoitti vastausten vertailemista sukupuolten kesken. Naishenkilöjäseniin painottumista selittää osaltaan se, että Raittiuden Ystävien henkilöjäsenistä suurin osa, noin 55-60 % on naisia (Kirsi Poikonen, sähköpostiviesti 24.3.2011). Toisena heikkoutena voi pitää sitä, että suurin osa tutkimukseen vastaajista oli iäkkäitä henkilöitä, minkä vuoksi tutkimus ei tuottanut tietoa nuoremman ikäpolven näkemyksistä. Iäkkäiden henkilöiden valikoitumista vastaajiksi selittää se, että suurin osa Raittiuden Ystävien henkilöjäsenistä on eläkkeellä olevia (Kirsi Poikonen, sähköpostiviesti 24.3.2011). Vastaajamäärän vähäisyyden vuoksi tässä tutkimuksessa saadut tulokset eivät ole yleistettävissä laajemmalti. Tutkimustulokset ovat lehden kehittämistä ja levikin laajentamisesta suuntaa Raittiuden Ystäville antavia.

Mielenkiintoinen jatkotutkimushaaste olisi tehdä samantyyppinen kysely henkilöille, jotka eivät ole aiemmin tutustuneet raitis.fi -lehteen. Tutkimuksen kohderyhmäksi valitsisin lasten ja nuorten parissa työskenteleviä ehkäisevän päihdetyöntekijöitä ja alaikäisten lasten vanhempia, sillä he ovat keskeisessä asemassa Raittiuden Ystävien tekemässä ehkäisevässä päihdetyössä. Ennen tutkimuksen toteuttamista tekisin pilottitutkimuksen, jotta saisin tietooni lomakkeeni heikkouksia ja osasin muotoilla lomakkeen kysymyksiä paremmiksi ja poistaa vähemmän tärkeitä kysymykset. Aihetta olisi mielenkiintoista tutkia erilaisella metodilla. Laadullisen tutkimuksen menetelmillä voisi syventää vastaajan mielikuvaa Raittiuden Ystävästä raitis.fi -lehden julkaisijana ja järjestöjen tekemän ennalta ehkäisevän päihdetyöntekijän toimijana. Uutta, syventävää näkökulmaa tutkimukseen toisi ammattikunta kysymyksen esittäminen, joka mahdollistaisi lehden sisällön monipuolisuuden ja lehden käyttötapojen tarkastelun ammattikunnittain ristiintaulukoimalla.

7.3 Pohdinta

Tutkimusprosessin toteutus oli minulle haasteellinen ja uusi kokemus. Jokaisessa prosessin vaiheessa oli omat haasteensa, joita en osannut ennakoita tutkimusta aloittaessa-

ni. Raittiuden Ystävistä saamani taloudellinen tuki yhdessä teknisen ja kysymysten laadinta avun kanssa mahdollistivat tutkimuksen toteuttamisen. Parannettavaa tulevaisuudessa samantyyppisiä tutkimuksia tehtäessä jäi kohderyhmän valitsemisessa ja rajaamisessa. Kohderyhmän valitsemista ja rajaamista olisi helpottanut aiempi kokemus vastaavanlaisen tutkimuksen tekemisestä. Tällä kertaa sekä minulta että Raittiuden Ystävil­lä puuttui aiempi kokemusta lukijatutkimuksen tekemisestä.

Tekemäni tutkimus on työelämälähtöinen tutkimus, sillä jokainen kysymys on mietitty yhdessä Raittiuden Ystävien raitis.fi -lehden henkilökunnan kanssa ja tutkimuksen toteuttamiseen on saatu Raittiuden Ystävien hallituksen hyväksyntä. Tutkimus on toteutettu Raittiuden Ystävien lähtökohdista käsin esittämällä tutkimuksen henkilöjäsenille kysymyksiä, joihin Raittiuden Ystävät on toivonut vastauksia.

Kyselylomakkeen laadinta ulkoasultaan siistiksi ja puhuttelusanamuodoltaan yhteneväiseksi oli tutkimusprosessin alkuvaiheen haaste. Laadin kyselylomakkeen sivuiltaan yksipuoleiseksi. Raittiuden Ystävät kopioivat kyselylomakkeen sivuiltaan kaksipuoleiseksi. Raittiuden Ystävien toimistolle palautuneet lomakkeet postitse kotiini saatua huomasi, että lomakkeiden kaksipuoleiseksi muuttamisen myötä Raittiuden Ystävät ei ollut voinut leikata niistä arvontalipukkeita pois. Tutkimuksen luotettavuuden parantamiseksi laittaisin arvontalipukkeen erilliselle sivulle, jos olisin tekemässä uudelleen vastaavaa tutkimusta. Lisäksi muuttaisin kyselylomakkeessani käyttämän läänijaon maakuntajaoksi, koska läänijakoa ei ole enää olemassa. Pystyäkseen analysoimaan aineistoa paremmin SPSS for Windows-ohjelmalla muuttaisin syntymävuosikysymyksen ikäryhmäjaotteluksi. Korkeamman vastausprosentin mahdollistamiseksi painottaisin tutkimuksen tilaajataholla heti tutkimusprosessin alkuvaiheessa sitä, että tutkimuksessa on varattava rahaa myös vastaamatta jääneiden lomakkeiden karhuamiseen. Karhukirjeiden lähettämisessä kehottaisin tutkimuksen tilaajaa kertomaan minulle tarkan palautuneitten lomakkeiden määrän ennen minulle postittamista ja ehdottaisin vastausprosentin ollessa alhaalla karhukirjeiden lähettämistä niille henkilöille, joiden henkilötietoja ei löydy arvontalipukkeista.

Raittiuden Ystävät ja heidän julkaisemansa raitis.fi -lehti olivat ennen tutkimusprosessin alkua täysin tuntemattomia minulle, mikä oli mielestäni hyvä asia ammatillisen kasvun kannalta. Vierauden ansiosta pystyin tekemään tutkimusta ilman ennakkomielikuvia

järjestöstä ja lehdestä. Tutkimus on antanut minulle lisätietoa kolmannen sektorin ehkäisevän päihdetyön toimijoista ja raitis.fi -lehdestä yhteisöviestinnän välineenä. Raittiuden Ystäviä ja raitis.fi -lehteä entuudestaan tuntemattomana olen joutunut tutustumaan tutkimusta tehdessäni omatoimisesti niin suomalaisen raittiusliikkeen syntyyn kuin raitis.fi -lehtiin. Raittiusliikkeen syntyyn tutustuessani olen oppinut, että kirkolla on pitkäaikainen kokemus yhteiskunnassamme käydystä äihdekeskustelusta. Raitis.fi -lehtiä lukiessani olen puolestaan saanut tietoa siitä, että Raittiuden Ystävien poliittisesta ja uskonnollisesta sitoutumattomuudesta huolimatta heidän lehdessään on kirkon työntekijä haastatteluja. Tulevana diakonityöntekijänä koen raitis.fi -lehden yhdeksi tärkeäksi viestintävälineeksi, joka välittää minulle tietoa päihdetyön ajankohtaisista asioista, ehkäisevän päihdetyön eri toimijoista ja jonka kautta minun on mahdollista välittää tietoa diakoniatyössä tehtävästä päihdetyöstä. Koen kehittyneeni tutkimusprosessin aikana sekä tiedonhankkijana että tilastollisen tutkimuksen analysoijana ja itseni tarkastelussa tutkijana. Tulevana sosiaalialan ammattilaisena pidän vahvuutenani haluani tehdä yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Tämä haluni ohjasi minua osaltaan valitsemaan opinnäytetyökseni järjestölle tehtävän lukijatutkimuksen.

Mielestäni oman ammatillisen kasvuni kannalta on ollut tärkeää huomata tämän prosessin myötä, ettei poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumattomuus ole politiikan ja kirkon näkymättömäksi tekemistä Raittiuden Ystäväissä. Kirkko on työntekijöineen yksi ehkäisevän päihdetyön asiantuntijoista. Raittiuden Ystävien yhteistyö seurakuntien kanssa on raitis.fi -lehden lähettämistä ilmaisjakeluna osaan seurakunnista sekä työntekijöiden lehteen haastattelemista. Sekä kirkko että Raittiuden Ystävät toimivat ja vaikuttavat päihdeettömän elämän puolesta. Molemmat ottavat kantaa alkoholipoliittiseen keskusteluun ehkäisevää päihdetyötä tehdessään. Sanomaa elämästä ilman päihdeitä viedään Raittiuden Ystäväissä eteenpäin tutkimuskohteenani olleen raitis.fi -lehden välityksellä, jonka kautta sekä lehden lukijoilla että ehkäisevää päihdetyötä tekevillä on mahdollisuus saada äänensä kuuluviin. Yksi tapa saada raitis.fi -lehdestä eri työyhteisöjä ja yksittäisiä henkilöitä lukemaan houkuttelevampi lehti voisi olla eri terveys- ja sosiaalialan ammattilaisten, urheilijoiden kuin myös vapaaehtoistyöntekijöiden pyytämisen kirjoittamaan lehteen kansantajuisia artikkeleita esimerkiksi terveistä elämäntavoista, jotta lehdessä pääsisi aidosti kuulumaan henkilöiden oma ääni ilman freelancertoimittajan haastattelua. Kilpaurheilua harrastavana voisin suositella raitis.fi -lehteä sekä kunto- että

kilpaurheilijoille, sillä lehdestä saa tietoa kaikelle kansalle avoimista Raittiuden Ystävien Urheiluliiton tapahtumista.

LÄHTEET

- Ahonen, Jukka 2003. Raittiuden voima. Raittiuden Ystävät 1853-2003. Keruu: Otava.
- Alkoholiohjelma 2004-2007. Yhteistyön lähtökohdat 2004. Julkaisuja 2004:7. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Anheier, Helmut K. & Seibel, Wolfgang 1990. Sociological and political science approach to the third sector. Teoksessa Helmut K. Anheier & Wolfgang Seibel (toim.) The third sector: Comparative studies of nonprofit organizations. Berlin: Walter de Gruyter, 7-20.
- Anthoni, Tom 2006. Raittius tulee vielä... Ystävien kesken 4/2006, 3.
- Anthoni, Tom 2009. Toiminnanjohtaja & päätoimittaja, Raittiuden Ystävät. Helsinki. Henkilökohtainen tiedonanto 30.4. Julkaisematon lähde.
- Erholm, Erja 1986. Johdatus viestintään. Oppimateriaaleja 3. Helsingin yliopisto: Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Goldhaber, Gerald M. 1981. Organisaatioviestintä. Suomen Ekonomiliiton Ekonomisarja 72. Espoo: WSOY.
- Havio, Marja-Liisa; Mattila, Riitta; Sinnemäki, Tarja & Syysmeri, Leena 1994. Päihteenkäyttäjä hoitotyön haasteena. Jyväskylä: Gummerus.
- Heino, Outi 2009. Toimistoapulainen, Raittiuden Ystävät. Helsinki. Sähköpostiviesti 6.5. Vastaanottaja Marjo Kyllönen. Tuloste tekijän hallussa.
- Helin, Matti; Hiilamo, Heikki & Jokela, Ulla 2010. Diakoniatyö – Asiakkaan palveluksessa. Helsinki: Edita.
- Hellsten, Tommy 1992. Virtahepo olohuoneessa. Jyväskylä: Gummerus.

- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- Holopainen, Antti 2003. Päihdeongelma ja sosiaalinen syrjäytyminen. Teoksessa Mikko Salopuro, Kalervo Kianmaa & Kaija Seppä (toim.) Päihdelääketiede. Helsinki: Duodecim, 265-272.
- Ikävalko, Elisa 1995. Käytännön tiedottaminen. Yhteisöviestinnän käsikirja. Jyväskylä: Gummerus.
- Jokinen, Heikki 2006. Laatutähteä tavoittelemassa. Ehkäisevän päihdetyön laatuksiterit. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Juntunen, Elina, Grönlund, Henrietta & Hiilamo, Heikki 2006. Viimeisellä luukulla. Tutkimus viimesijaisen sosiaaliturvan aukoista ja diakoniatyön kohdentumisesta. Suomen evankelisluterilaisen kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2006:7. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Karlsson, Thomas (toim.) 2009. Suomen alkoholiolot 2000-luvun alussa. Kulutus, haitat ja politiikka. Raportti 15/2009. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Kiijärvi-Pihkala, Marja 2010. Alkoholiohjelman alueellinen koordinaatio paikallisen työn tukena. Alkoholiohjelman 2008-2011 väliarviointi. Avauksia 14/2010. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Kirkkohallitus 2005. Kirkon päihdestrategia. Viitattu 22.2.2011 [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9044A9FC22577A500368BD5/\\$FILE/kirkonpaihdestrategia.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9044A9FC22577A500368BD5/$FILE/kirkonpaihdestrategia.pdf)
- Kotilainen, Lauri 1991. Lehdentekijän käsikirja. Kuopio: Minnapress.
- Kunnat ja alueet kartalla i.a. Viitattu 22.3.2011 http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/a-o/hakemisto/kunnat_ja_alueet_kartalla/index.fi

Kuutti, Heikki 2006. Uusi mediasanasto. Jyväskylä: Gummerus.

Kylmänen, Petri 2005. Kun kaikki muutkin...Nuorten ehkäisevä päihdetyö. Helsinki: Tammi.

Lappalainen, Kaarina 1997. Syrjäytyminen ja työttömyys. Teoksessa Kirsti Aalto, Martti Esko & Virtaniemi, Matti-Pekka (toim.) Sielunhoidon käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 190-203.

Lund, Pekka 2006. Torjuttu toivottomuus. Jyväskylä: PS-kustannus.

Metsämuuronen, Jari 2006. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteessä. Toinen painos. Helsinki: International Methelp.

Möttönen, Sakari & Niemelä, Jorma 2005. Kunta ja kolmas sektori. Yhteisötyön uudet muodot. Jyväskylä: PS-kustannus.

Piirainen, Keijo; Kuvaja-Köllner, Virpi; Hokkanen, Joni; Mannelin, Kristiina & Kettunen, Aija 2010. Järjestöjen vaikutukset. Arvioinnin kehittämistä kolmessa kuopiolaisessa järjestössä. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja B raportteja 42. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.

Poikonen, Kirsi 2009. Talousjohtaja, Raittiuden Ystävät. Helsinki. Henkilökohtainen tiedonanto 30.4. Julkaisematon lähde.

Poikonen, Kirsi 2011. Talousjohtaja, Raittiuden Ystävät. Helsinki. Sähköpostiviesti 24.3. Vastaanottaja Marjo Kyllönen. Tuloste tekijän hallussa.

Päihdetilastollinen vuosikirja 2010. Alkoholi ja huumeet. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Raittiuden Ystävät 2008. Alkoholi rapauttaa sosiaalista elämää ja hyvinvointia. Raitis.fi 3/2008, 21.

Raittiuden Ystävät i.a. Esittely - Raittiuden Ystävät ry. Viitattu 22.2.2011
<http://raittiudenystavat.fi/raittiudenystavat/esittely>

Raittiuden Ystävien jäsentietolomakkeet 2011. Julkaisematon lähde.

Raittiuden Ystävien vuosikertomus 2010. Julkaisematon lähde.

Raittiustyölaki 1982/828, 19.11.1982. Viitattu 22.2.2011 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1982/19820828>

Rakastu raittiuteen -esite 2007. Raittiuden Ystävät.

Rönkä, Sanna; Virtanen, Aki; Jääskeläinen, Marke; Hietaniemi, Tuire & Perälä, Jussi 2009. Huumetilanne Suomessa 2009. Raportti 40/2009. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos.

Saarinen, Eliisa 2006. Raittiuden Ystävien ehkäisevä päihdetyö kouluissa. Ystävien kesken 2/2006, 5.

Siisiäinen, Martti 2002. Kolmas sektori, yhdistykset ja innovaatiot. Teoksessa Martti Siisiäinen (toim.) Yhdistykset kolmannen sektorin toimijoina. Tutkimus jyvaskyläläisistä yhdistyksistä. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry, 7-16.

Sininauhaliitto i.a. Liiton toiminta. Viitattu 3.4.2011. http://www.sininauhaliitto.fi/liiton_toiminta/?session=19362081

Siukosaari, Anssi 2002. Yhteisöviestinnän opas. Toinen painos. Helsinki: Tietosanoma.

Siukosaari, Anssi 2008. Ammattikäytäntöjen kehityksestä yhteisöviestinnässä: PR:stä ja suhdetoiminnasta vaikuttamiseen tiedoilla ja yhteydenpidolla. Teoksessa Pekka Aula (toim.) Kivi vai katedraali. Organisaatioviestintä teoriasta käytäntöön. Helsinki: Infor, 268-287

Valli, Raine 2001. Johdatus tilastolliseen tutkimukseen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Varis, Tapio 1995. Tiedon ajan media. Helsinki: Yliopistopaino.

Vuokko, Pirjo 2004. Nonprofit-organisaatioiden markkinointi. Porvoo: WSOY.

Wiio, Osmo A. 1997. Johdatus viestintään. Kuudes-seitsemäs painos. Porvoo: WSOY.

Wiio, Osmo A. 1973. Viestinnän perusteet. Tapiola: WSOY.

Åberg, Leif 1996. Viestintä- tuloksen tekijä. Viides painos. Helsinki: Inforviestintä.

Åberg, Leif 2002. Viestinnän johtaminen. Toinen painos. Helsinki: Inforviestintä.

LIITTEET

LIITE 1: Raitis.fi -lehden lukijatutkimuksen saatekirje

Raittiuden Ystävät ry

Kansalaistoimintaa terveen suomalaisen yhteiskunnan puolesta

Helsinki 22.5.2009

Hyvä vastaanottaja

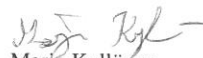
Raittiuden Ystävät ry on kansalaisjärjestö, jonka tavoitteena on selvempi Suomi. Julkaisemme neljä kertaa vuodessa ilmestyvää raitis.fi-lehteä. Haluamme kehittää lehteämme entistä lukijaystävällisemmäksi. Lisäksi haluamme olla jatkossakin järjestämässä ja tukemassa omalta osaltamme Suomessa tehtävää raitiustyötä. Meille on tämän vuoksi tärkeää saada lisää tietoa lehtemme sopivuudesta laajemmalle lukijakunnalle.

Teidän mielipiteenne on meille tärkeä, jotta osaamme jatkossa huomioida entistä paremmin lukijoiden tarpeita. Oheisen kyselyn on toteuttanut Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelija Marjo Kyllönen. Hän analysoi tulokset opinnäytetyönään. Vastaukset käsitellään ehdottoman **luottamuksellisesti**.

Arvomme kaikkien vastanneiden kesken Raittiuden Ystävien kirjoja. Olkaa ystävällinen ja palauttakaa kysely **10.6.2009** mennessä Raittiuden Ystäviin oheisessa kirjekuoressa. Postimaksun olemme maksaneet puoistanne.

Ystävällisesti

Jaakko Nikula
Raittiuden Ystävät ry:n
puheenjohtaja

Marjo Kyllönen
sosionomi + diakoni
opiskelija

Annontie 29 A 9
00100 Helsinki
Puh. (09) 5420 9577
Fax: (09) 5420 9555

Toiminnanjohtaja
Tom Anttoni
Puh. (09) 5420 9542

Kotisivut: www.raitis.fi
Sähköposti: ry@raitis.fi
Pankkiyhteys
Nordia 103130-348297
Sampo 600010-61748

Ystävien kesken -lehti
Raittiuskeskusjärjestö
Raittiuspäätti
Raittiushuoltokassa
Raittiuskeskus

LIITE 2: Raitis.fi -lehden lukijatutkimuksen kyselylomake

RAITTIUDEN YSTÄVIEN raitis.fi -lehden LUKIJATUTKIMUS

TAUSTATIEDOT

Vastausohje: Ympyröikää itseänne kuvaava vaihtoehto.

1. Vastaaajan sukupuoli?

1. Nainen
2. Mies

2. Mikä on syntymävuotenne? _____

3. Mikä on siviilisäätynne?

1. Naimaton
2. Avoliitossa
3. Avioliitossa
4. Eronnut
5. Leski

4. Missä läänissä asutte?

1. Etelä-Suomen lääni
2. Itä-Suomen lääni
3. Länsi-Suomen lääni
4. Oulun lääni
5. Lapin lääni
6. Ahvenanmaa

5. Mikä on koulutustaustanne?

1. korkeakoulututkinto
2. ammattikorkeakoulututkinto
3. opistoasteen tutkinto
4. ammatillinen tutkinto
5. ylioppilas/lukio
6. perus- tai kansakoulu
7. muu mikä? _____

6. Onko perheessänne alaikäisiä lapsia?

1. Kyllä
2. Ei

7. Kuinka monta vuotta teille on tullut raitis.fi -lehti tai sen edeltäjä?

1. Alle vuoden
2. 1-5 vuotta
3. 5-10 vuotta
4. yli 10 vuotta

RAITTIUDEN YSTÄVIEN TUTTUUS JA TOIMINTAAN OSALLISTUMINEN**8. Oletteko tutustuneet Raittiuden Ystävien nettisivuihin?**

www.raitis.fi

www.raittiudenystavat.fi

1. Kyllä
2. En

9. Mitä hyvää, mitä huonoa www -sivuissa on?

Seuraavassa esitän väittämiä. Ympyröikää vaihtoehtoista se, joka kuvaa parhaiten mielipidettänne.

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
10. Rahtiuden Ystävien toiminta kiinnostaa minua.	1	2	3	4	5
11. Rahtiuden Ystävät on mielestäni hyödyllinen järjestö.	1	2	3	4	5
12. Rahtiuden Ystävien tuotteet ovat minulle tuttuja.	1	2	3	4	5

13. Osallistutteko Rahtiuden Ystävien, sen jäsenliittojen ja/tai paikallisyhdistysten järjestämiin/tukemiin tapahtumiin, tilaisuuksiin tai juhliin?

1. Säännöllisesti
2. Usein
3. Harvoin
4. En ollenkaan

RAITIS.FI -LEHDEN KÄYTTÖTAVAT

14. Lukeeko perheessänne muut kuin vastaaja raitis.fi -lehteä?

1. Kyllä
2. Ei

15. Miten luette raitis.fi -lehteä?

1. Luen joka lehden melko tarkkaan
2. Luen joka lehden ainakin selailleen
3. Lehti jää useimmiten lukematta
4. En lue lehteä koskaan

16. Kuinka paljon käytätte aikaa lehden lukemiseen?

1. 15 minuuttia tai vähemmän
2. Noin puoli tuntia
3. Noin tunnin
4. Kaksi tuntia tai enemmän

17. Onko tapanne lukea raitis.fi -lehteä viime vuosina muuttunut?

1. Luen lehteä enemmän
2. Lukeminen on pysynyt ennallaan
3. En osaa sanoa
4. Luen lehteä vähemmän

18. Mitä luette raitis.fi -lehdestä?

LEHDEN SISÄLTÖ

Seuraavassa esitän väittämiä. Ympyröikää vaihtoehdoista se, joka parhaiten kuvaa mielipidettänne.

	Täysin eri miel- tä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
19. Lehden sisältö on monipuolinen.	1	2	3	4	5
20. Lehti käsittelee mi- nulle tärkeitä asioita.	1	2	3	4	5
21. Lehti käsittelee mo- nipuolisesti raittiu- teen liittyviä asioita.	1	2	3	4	5
22. Lehti käsittelee mo- nipuolisesti perhee- seen liittyviä asioita	1	2	3	4	5
23. Lehti on vaikeasti luettava.	1	2	3	4	5
24. Lehti antaa Raittiu- den Ystävistä hel- posti lähestyttävän kuvan.	1	2	3	4	5
<u>Raitis.fi -lehdessä tulisi olla</u>	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa miel- tä	Täysin samaa mieltä

25. Enemmän juttuja kaikenikäisistä ihmisistä.	1	2	3	4	5
26. Enemmän jäsenkunnan omakohtaisia kertomuksia.	1	2	3	4	5
27. Enemmän tieto- ja tilastopohjaisia tietoja.					
28. Enemmän kirjoituksia raitiusaatteen nykytilasta.	1	2	3	4	5
29. Enemmän kirjoituksia raittiuden ja terveyden välisistä yhteyksistä.	1	2	3	4	5
30. Enemmän kirjoituksia perheiden hyvinvoinnin ja raittiuden välisistä yhteyksistä.	1	2	3	4	5
31. Enemmän raportteja raitiusväen osallistumisista eri tilaisuuksiin ja tapahtumiin.	1	2	3	4	5
32. Enemmän kirjoituksia kansallisista eroista päihteiden käytössä.	1	2	3	4	5
33. Enemmän kirjoituksia kansallisista eroista suhtautumisessa raittiuteen.	1	2	3	4	5
34. Enemmän raportteja raittiiden kansainvälisistä yhteyksistä.	1	2	3	4	5
<u>Toivoisin raitis.fi -lehden pääkirjoitusten</u>	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä

35. Ottavan nykyistä enemmän esille yleisiä raittiuteen liittymättömiäkin asioita.	1	2	3	4	5
36. Kantavan aatteen lippua nykyistä korkeammalla.	1	2	3	4	5
37. Kehittyvän nykyisillä aihevalinnoilla.	1	2	3	4	5
38. Säilyvän ennallaan.	1	2	3	4	5

Raitis.fi -lehden ilmoitukset

39. Lehdessä tulisi olla nykyistä enemmän lukijoiden välisiä ilmoituksia.	1	2	3	4	5
40. Lehdessä tulisi olla enemmän raittiusyhdistysten ulkopuolisten tahojen maksettuja ilmoituksia.	1	2	3	4	5
41. Lehdessä tulisi olla enemmän ilmoituksia raittiusväen tapahtumista.	1	2	3	4	5

<u>Raitis.fi -lehden mainokset</u>	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
42. Tukimainokset ovat hyviä	1	2	3	4	5
43. Lehdessä voisi olla tuotemainoksia	1	2	3	4	5
44. Lehdessä voisi olla jotain hyvää asiaa tukevia ilmaismainoksia.	1	2	3	4	5

Miten raitis.fi -lehti tukee omaa elämäännne?

45. Raittiuteen liittyvät artikkelit kiinnostavat minua.	1	2	3	4	5
46. Saan uusia virikkeitä vapaa-aikaani.	1	2	3	4	5
47. Saan käytännön apua vapaa-aikaani.	1	2	3	4	5
48. Saan uusia virikkeitä omaan työhöni.	1	2	3	4	5
49. Saan käytännön apua omaan työhöni.	1	2	3	4	5
50. Minulla ei ole tarpeeksi aikaa lehden lukemiseen.	1	2	3	4	5

RAITIS.FI -LEHDEN ULKOASU

51. Lehden ulkoasu on hyvä.	1	2	3	4	5
52. Lehden kansi houkuttelee lukemaan lehteä.	1	2	3	4	5

LEHDEN SUUNTAAMINEN JA MARKKINOINNIN LAAJENTAMINEN

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
53. Lehden tulisi ensisijaisesti omistautua jäsenkunnalle.	1	2	3	4	5
54. Lehden tulisi nykyistä enemmän avautua ulkopuolisille.	1	2	3	4	5
55. Lehden nykyinen kohdentuminen on hyvä.	1	2	3	4	5

Lehden levikkiä voisi jäsenkunnan ulkopuolelle lisätä

56. Markkinoinnilla.	1	2	3	4	5
57. Järjestöjen rahoittamilla lahjoitusnumeroilla.	1	2	3	4	5
58. Päihdehuoltoyksiköiden asiakkailleen tekemillä lahjoituksilla.	1	2	3	4	5

59. Arvostukseni raitis.fi -**lehteä kohtaan kasvaa,****jos lehden tilauskanta****kasvaa jäsenkunnan ul-****kopuolelle.**

1

2

3

4

5

60. Kuinka usein toivoisitte raitis.fi -lehden ilmestyvän?

1. kerran viikossa
2. joka toinen viikko
3. kerran kuukaudessa
4. joka toinen kuukausi
5. 4 kertaa vuodessa

61. Mielestäni lehden tilauksen sopiva hinta olisi _____ euroa vuodessa.**62. Kehitys- ja parannusehdotuksia lehdelle?**

Arvontalipuke

Merkitse tähän yhteystietosi, jos haluat osallistua Raittiuden Ystävien kirjapalkinnon arvontaan.

Nimi _____

Osoite _____

Puh. _____